

308948 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆగస్టు నెల 25 వ తేది శనివారము

No. 122

నంపుటము. ౪.

సింగళనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస శుద్ధ అష్టమి.

సంచిక ౧౨౨

'శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్న పట్నం,

మరి, వోళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అరటి మొదలగు మాగాణి. ఖమ్మి, పయిల్లకున్న, దంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగకరాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనవలసిన వారి కాలానుభూములపట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అయాభూముల గుణాగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేప్పిన పత్రికను, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర ఆంశములను ఈ క్రింద నుదహరించుచున్న వైవిధ్యమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

బహుమతి! 5 రూపల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!

ఈచిత్రపులోగల సిరా అద్దక వ్రాయు ఆస్త్రియా వేశపు 14 క్యారట్ల గోల్డు పేటెడ్ నిబ్బుల ఫాక్ టెక్ పేనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బు, 1 క్లిప్స్ ఫోర్ వెల రు. 3-4-0. ఈ పేనాను కొనువారలకు వైచేప్పిన గడయగము ఒకటి బహుమతిగా యవ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ బాక్సు కంపెనీ, (888) వైనాబాదు రోడ్డు, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్తి కట్టమంచి దానింగారట్టి వాకచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచించబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి. ఇంగ్లండ్ నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పురుషాదులు ఈ గ్రంథము చూచినచో వా రంతట వారే వైద్యము చేసుకొనగలరు. వెల రు 1-4-0
2. తైయిఫాయిడు ఫీవరు అను విషయ జ్వరము. ఇది ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. వెల రు 1-0-0
3. సరస్వతి సమానులగు పులగుర్ల లక్ష్మీనరసమూర్తిగారి వ్రాయబడిన స్వర్ణములుగల చంద్రోహరతుల శతకము. యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసినది. ప్రతి పురుషకార్యమునకు దానిలో పాటలు అవశ్యము. వెల రు 0.8-0
ఇవి ప్రతి పుస్తక సాపులీసు దొరకును. 150
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి వి. ఎ., రువిహామ్. కాకినాడ.

Special Large Type Edition
CELEBRATED NOVEL. IN BIG TYPES

MARY PINCE

Or The Memoirs of a Maid Servant.

By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes. Rs. 5 Single Volume As. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages. This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper.

The virgin's kiss or the bronze Statua.

By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume As. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:-

Superior Watch Co.,

POST BOX No. 167,

5/6

(A.) MADRAS E.

అవిలైక్ చాయలు - బర్మీ రేడ్ (బెర్లిన్)

జెకజో - జెకజెవ్ (జెకజె)

కాంగోరెడ్ (బేయర్)

జిన్న 1-కి జిన్నలు 8 గలవి.

పర్వత్రైవ్ 4 (B) కి సేనాచాయ

జిన్న 1-కి అవున్నలు 20 గలవి.

కొడుకు వైవిధ్యము:-

సాలే మహమ్మద్ హాజీ, యిబ్రహీం కంపెనీ, నెం 243, 249 ఎస్.పి. రేడ్, మదరాసు. 791

విక్రయమొప్పి ప్రశంస

ఇది తెన్నులకంటే అప్పుడాయ విచిత్రము

వెల 0-4-0 పోస్టేజ్ అధికము.

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,

7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

ఇంగ్లీషు

మోటరు యంత్రవిద్యాల

3-24 పాటర్నరోడ్డు, మాంబురోడ్డు.

ఆంధ్రులుచే ఆంధ్రులకు ప్రదేశ కర్మములు కలసి చేయబడును. 820

వైవారికి దరఖాస్తు చేసేకొనవలయును.

The Glory of Man is his
STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL. SEXUAL AND NERVOUS TOO.

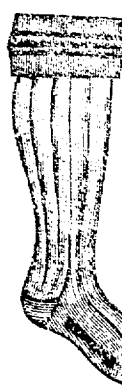
Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of to the—

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika"

ECTREUSS (A. P. DEPTT.) SOLE AGENCY FOR THE BATALA, EAST.

WANTED AGENTS

ALL OVER INDIA.

Encourage Swadeshi Industries

BY

Buying Swadeshi Goods

ANDHRA KNITTING

FACTORY,

220, CHINA BAZAAR ST.

MADRAS.

Socks and Stokings in different colours and sizes can be had at moderate rates.

Trial orders Solicited.

చేగు కనకరత్నంగారి తాలూకు స్థిరాస్థి గుంటూరులో పబ్లికు వేలం.

(858)

ఆరంభము 26—9—17 మధ్యాహ్నము
రెండుగుంటలకు.

గుంటూరు జిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరుగారి కోర్టులో,
స్థిరాస్థి వేలం.

గుంటూరు జిల్లా కోర్టుఫయలు యిక్సా లెవంటు
2—14 నెంబరు.

ఈ నెంబరు యిక్సా లెవంటు పిటిషనరు ఆ
యిన చేగు కనకరత్నంగారి తాలూకు యీక్రింద కనుబట్టి
న పెడ్యూలు దాఖలాల్లో ఉన్నది 1917 సంవత్సరము
తెవ్వెంబరు నెల 26వ తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటలలగా
యిత్తు సాయిక్రిము 6 గంటలవరకు వేలంపరిష్కార
మయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేకాలమునకు గుంటూ
రు రామచంద్రపురం ఆఫ్ ఛారములోనుండు దూది
హవుస్సుకొట్టకు నెనురుగానుండు మార్వాడిరామ్
కొనూరుగారియొక్క వద్ద పబ్లికుగా యీక్రిందివర
తులవైన వేలం వేయడమగును.

వేలంనిబంధనలు.

1 అఫీషలు రిశీవరుగారి కోర్టు నెడల పె
ట్టదలచినపాట మొత్తములో ¼ వంతు ధరావతు
ముందుగానే చెల్లించవలయును.

2 ముందుగాధరావతు పెట్టమనికోరుట
లేక మానుట అఫీషలు రిశీవరుగారి యిష్టములో
నున్నది.

3 ఆఖరుపాటదారునిపేర వేలంకొట్టివెయ్య
డమగుగాని అట్లుకొట్టి వేయక నిలిపివేయటకధికా
రము అఫీషలు రిశీవరుగారు తమయందే వుంచు
కొన్నారు.

4 పాటకొట్టివేయక పూర్వమే ధరావతు చె
ల్లించనివారు పాటకొట్టివేసిన వెంటనే పాట మొత్త
ములో ¼ వంతు ధరావతును చెల్లించవలయును.

5 అట్లు ధరావతు చెల్లించనియెడల సదరు
అఫీషిరీగి వేలం వేయటలో నష్టమువచ్చునెడల సద
రు నష్టముపాట పాడి ధరావతు చెల్లించక తప్పి
పోయినవారు యిచ్చుకొనుటకు బద్ధులగుదురు.

6 వేలంపాటకొట్టివేసిన 15 రోజులలో గా
తక్కిన పాట మొత్తమును పాటదారులు మా ఆఫీసు
లో చెల్లించవలెను.

7 అట్లు చెల్లించనియెడల మొదటి ధరావ
తు కయికముకు పాటదారుని హక్కునకునుబయే
గా తీరిగి వేలం వేయడములో నచ్చేనష్టముకు జవా
బుదారుడగును.

8 5, 7, పేరాలలో నుదహరించిన ప్రకార
ము తీరిగి వేలము వేసినప్పుడు యెక్కువపాటలు
నచ్చునేని అట్టి యెక్కువ మొత్తమునందు మొదటి
పాటదారుని హక్కు వుండదు.

9 ఏకారణముచేతనయినను పాటపాడినరో
జున వేలంకొట్టివెయ్యబడక, మర సటిరోజుకు నిలిచి
వుంచినయెడల మొదటిరోజు ఆఖరుపాటపాడినవా
రే రెండవరోజు మొదటిపాటదారుడుగా నెంచబడును.

10 పాటబెట్టినవారు కొట్టివేయనప్పుడు
తమరు పెట్టిన మొత్తముకు కొనుటకుబద్ధులయియుం
దురుగాని తమకు పాటతో అగత్యం లేదని చెప్పటకు
అచకాశముండదు.

11 పాటపాడినతరువాత నెలరోజులు గడి
చినపిమ్మట పాటదారుని స్వంతభర్తృమీద వేలం
స్పర్ధిఫిక్టు యివ్వడమగును.

12 ప్లాంపురిజస్తరీ ఖర్చువగయిరాలు పా
టదారుడు పాజిట్టు చేసేవరకు క్రయం స్పర్ధిఫిక్టు
యివ్వబడదు.

13 వేలంపాడిన నెలరోజులలో గా తగిన
కారణమున్నట్లు అఫీషియలు రిశీవరుగారి కోర్టు నె
డల సదరు వేలంరద్దుకరుచుటకు అధికారముగలదు.

14 యీ ఆర్డర్ రాయబహుద్దురు కస్తూరి
చందు హనుమదాసు గారిని, కం తెటి బాపనయ్య

గారిని తాళ్ళు బెట్టబడియున్నను, వారు సమ్మతించి
యుండుటచేత సదరు తాళ్ళు జవాబుదారి వేలం
లోకొన్న వారికి వుండదు.

స్థిరాస్థి వరము.

(1) గుంటూరుజిల్లా గుంటూరు గ్రామము
లోని మ్యునిసిపలు నె4/332 పెంకుటియిల్లు ఆవర్ణ
ఫలము. దీనికి హద్దులు:—

తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు దక్షిణంపిటిషన
రుతాలూకు గోడయున్న ఆలపాటి రాజయ్యగోడ
యున్నా తూర్పు ఆలపాటి రాజయ్యగోడ దక్షిణం
పుష్పలూరి ఆదిలక్ష్మిగోడ పడమర బొప్పుడికోట
పుష్పలమున్నా పిటిషనరుతాలూకుగోడ దక్షిణము
డిటో పడమరబొప్పుడికోటపుగోడయున్నా దక్షి
ణండిటో పడమరఫలమున్నా బొప్పుడి కోటపు
గోడన్నా పుత్తెరము పిటిషనరుగోడపడమర పిటిష
నరుగోడ; పుల్లివల్లి పేరయ్యగారి ఫలమున్ను
పిటిషనరుగోడ తూర్పు పిటిషనరుగోడ పుల్లి పిటిష
నరుగోడ తూర్పు డిటో పుల్లి డిటో తూర్పు డిటో
పుల్లి పిటిషనరుగోడ సర్కారుపాట రు3000లు

(2) డిటో గ్రామములోని మ్యునిసిపలు
నె4/332రు యింటికిఆనుకొని పున్నటువంటిన్ని
ప్రస్తుతము ఆర్. పి. గిల్ యెస్టేట్. ఆఫీసుచేస్తూ
పున్న మ్యునిసిపలు నె 4/327, 328, 329, 330, 331
రుగల పెంకుటియిల్లు కొట్టుఫలముకుహద్దులు:—
తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు దక్షిణంమ్యునిసి
పలురోడ్డు పడమర ఆలపాటి రాజయ్యగారి ఫల
మున్ను పిటిషనరుగోడ పుత్తెరము పిటిషనరుగోడ
సర్కారుపాట రు15,000లు

(3) డిటో గ్రామములోని మ్యునిసిపలు
నె4/345, 346, 347, 348, 349, రు కొట్టు యిల్లు
ఆవర్ణఫలమునకు హద్దులు

తూర్పు చేగునాగమ్మగారి ఫలమున్ను పిటి
షనరుగోడ పుల్లి డిటో తూర్పు పిటిషనరుగోడ
యున్నా పేకుఆడం ఫలమున్ను దక్షిణంపిటిషనరు
గోడ పడమర పిటిషనరుగోడ తూర్పు డిటో పడ
మర బాబుత్తునాపాబుగోడదక్షిణండిటో పుల్లి డిటో
దక్షిణం పిటిషనరుదర్వాజ లేక వాకిలి పడమర పేకు
మొహిడిగారి గోడన్ను దక్షిణండిటో పడమర
పేకు మొహిడిగారి ఫలమున్ను పిటిషనరుగోడ
దక్షిణంపిటిషనరుతాలూకుకొట్టగోడ పడమర కొ
డూరిబ్రహ్మయ్యగారి ఫలమున్ను పిటిషనరు కొట్ట
గోడన్ను పుల్లి మునిసిపలురోడ్డు సర్కారుపాట
రు9000

(4) డిటో గ్రామములోని వల్లం కెట్టివీరన్న
నాయుడి యింటికి యెదురుగాయన్న మ్యునిసిపలు
నె4/489రు పెంకుటియిల్లు ఫలం హద్దులు

తూర్పు చనక్కాయల క్రిష్ణమ్మఫలందక్షిణం
మ్యునిసిపలురోడ్డు పడమర పిటిషనరుకున్న చన
క్కాయల బలరామస్వామి నాయుడుగారికిన్ని
పున్నడిగోడ పుల్లి చనక్కాయల క్రిష్ణమ్మఫలము
సర్కారుపాట రు2000లు

(5) డిటో గ్రామములో హవుసుకొట్టుబా
రూపున్న మ్యునిసిపలు నె4/517రు పెంకుటికొట్టు
ఫలంకు హద్దులు

తూర్పుగుంటూరు సుబ్రహ్మణ్యంఫలమున్ను
పిటిషనరుతాలూకు గోడన్ను దక్షిణం పిటిషనరు
తాలూకున్ను గుంటూరు మల్లిఖార్జునుడికిన్ని పున్న
డిగోడ పడమర మ్యునిసిపలురోడ్డు పుల్లి పిటిషనరు
కున్ను గుంటూరు పున్నమ్మకున్ను పున్నడిగోడ
సర్కారుపాట రు2000లు

(6) డిటో గ్రామములో యేలూరు బజారులో
తూర్పుకేణిలో చందోలు శేషయ్యతావున కొన్న
మ్యునిసిపల్ నె4/1108రు పెంకుటికొట్టు ఫలంకు
హద్దులు.

తూర్పు పిటిషనరుతాలూకు కొట్టుగోడ,
దక్షిణం పిటిషనరుకున్నాపాదాగరు హనుయాయ
మెట్టుకున్ను పున్నడిగోడ పడమర మ్యునిసిపల్
రోడ్డు పుల్లి పిటిషనరుకున్ను రాగంలింగయ్యకున్ను
పున్నడిగోడ రు2000లు సర్కారుపాట.

(7) డిటో గ్రామములో యేలూరు బాజారు
లో బాలుడు రామమ్మ లక్ష్మీనారాయణ తావున
కొన్న మ్యునిసిపలు నె4/1186రు పెంకుటికొట్టు
ఫలమునకు హద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలు రోడ్డుదక్షిణం పిటిష
నరు తాలూకుకొట్టుగోడ పడమర మ్యునిసిపలు
రోడ్డుపుత్తెరముపిటిషనరుకున్ను కనుమర్ల పూడి పుల్లి
య్యకున్ను పున్నడిగోడ రు2000లు సర్కారుపాట

(8) డిటో గ్రామములో యేలూరు బాజారు
లో తూర్పుకేణిలో పోలీసుస్టేషనుకు తూర్పుగా
నున్న మ్యునిసిపలు నె4/1185రు పెంకుటికొట్టు
ఫలంకు హద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలు రోడ్డు దక్షిణంపిటిష
నరుకున్ను కేతరాజు జగన్నాథం పంతులుగారికిన్ని
పున్నడిగోడ పడమర మ్యునిసిపలురోడ్డు పుల్లిపిటిష
నరు తాలూకుకొట్టుగోడ రు2000లు సర్కారుపాట

(9) డిటో గ్రామములో యేలూరు బాజా
రులో బాలుడు రామమ్మ లక్ష్మీనారాయణ తావున
కొన్న మ్యునిసిపలు నె4/1188రు పెంకుటి యిల్లు
ఆవర్ణఫలమునకు హద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు దక్షిణం పిటిష
నరుకున్ను కనుమర్ల పూడి పుల్లియ్యకున్ను పున్నడి
గోడ పడమర మ్యునిసిపలురోడ్డు పుల్లి పిటిషనరు
కున్ను బాలుడు లక్ష్మీనారాయణకున్ను పున్నడి
గోడ రు2000లు సర్కారుపాట.

(10) డిటో గ్రామములో రాచపూడి శేష
య్య బార్యవల్ల విక్రయమునుపొందిన మ్యునిసిపలు
నె4/333రు పెంకుటియిల్లు ఆవర్ణఫలముకుహద్దులు

తూర్పు మ్యునిసిపలురోడ్డు, దక్షిణం పిటిష
నరు తాలూకుఫలము పడమరడిటో దక్షిణండిటో
పడమర డిటో తూర్పుడిటో పడమర పిటిషనరు
తాలూకు గోడ పుల్లి పడమరముడి సుబ్బారాయుడు
గోడయున్న తూర్పుడిటో పుల్లి పత్తకముడిసుబ్బా
రాయుడి ఫలమున్ను పిటిషనరు గోడకు హద్దులు
రు2500లు సర్కారుపాట

(11) డిటో గ్రామములో గుంటూరుచిన్న సు
బ్రహ్మణ్యం నాయకాలవల్లవిక్రయం పొందిన మ్యు
నిసిపలు నె4/556రు కొట్టుకు వెనుకపక్కపున్న పం
చపాళీకొట్టుఫలము రు500-0-0లు సర్కారుపాట

(12) డిటో గ్రామములో మ్యునిసిపలు
నె4/1153రు పెంకుటికొట్టుఫలము హద్దులు

పుల్లి మ్యునిసిపలుభూమి తూర్పు సోము
సుబ్బారాయుడి కొట్టుఫలమున్ను పిటిషనరు గోడ
న్ను దక్షిణం క్రొత్తపూసు రత్తం ఫలమున్ను
పిటిషనరుగోడన్ను పడమరచాపరాల మూలయ్య
కొట్టుఫలమున్ను పిటిషనరుగోడ రు2000లు సర్కా
రుపాట

(13) కృష్ణా డి. మచిలీపట్నం రిజిస్ట్రారువారి
యిలాకా బందరు గోడుగుపేటలో పున్నటువంటి
న్ని తమ్మనరామయ్యగారివల్ల మేముక్రయముపొంది
నటువంటిన్ని 571 నెంబరు శేరిమెరకతోటతోపులో
తూర్పుభాగమందుపున్న ఫలముకుహద్దులు తూర్పు
రాజవీధి పడమర పుల్లి దక్షిణములు తమ్మన రామ
య్యగారి తాలూకు పోలీసుఫలము యీహద్దుల
మధ్యస్థమయిన 20 గజములఫలము యిందులో
పున్న తాటిచెట్లు వగయిరా వృక్షములున్నా
రు20లు సర్కారుపాట

గుంటూరు పుల్లి వెం|| శ్రీనివాసరావు.
17-8-17 } గుంటూరుజిల్లా అఫీషియలు రిశీవరు.

హైందవ విద్యుషీరత్న ములు.

జి. ఆర్. జోషియరుగారు.

II

గణితశాస్త్రజేత్ర యగు భాస్కరుని పుత్రికయైన లీలావతి అసాధారణ ప్రతిభా సంపన్న. మగద్వ్యవశేయమున పిన్ననాటనే గణనిక నోగింపబడి, తన జీవిత కాలమంతయు వైభవముతోడనే యీమె గడపినట్లు. తండ్రి యీమెను తనవద్దకూర్చుండజేర్చుకొని గణితశాస్త్రమునామూలగ్రముగ జోధించెను. ఈ శాస్త్రమున నీమెకు గల పాండిత్య మనున మానము. అడిగినతోడనే యీమె లెక్కించి యొక వృత్తమున నెన్ని యాకు లుండెనో చెప్పుచుండెను. ఈమె తనపాలైన యీ విద్యాభవనము నితరుల కొనంగును, తనజీవితమును సాధ ల్యము గావించుకొనెను. లీలావతివలె మరద్రవ్యవశేయమున దేశమున నెందరు లేరు? వారికికూడ విద్యాభవనమును ప్రసా దించిన యెడల, లీలావతివలె, వారు సంపన్నుల కెట్టి ఘన తమనుగ సేవజేయుదురో పాఠకు లూహించుకొందురు గాక! లీలావతికి తెలియని శాస్త్రము లేదు. ఆ కాలమున మంత్ర విద్య మిగుల గణనీయముగ నెంచబడుచుండెడిది. ఈ శాస్త్ర మును భోజనావసరములకు భావనలతో గడించెను. ఈ శాస్త్రమునకూడ లీలావతి అసమాన పాండిత్యమును గడించెను. ఈమె “లీలావతి” యను పేర సంస్కృతభాషయందు నొక గణితశాస్త్రమును రచించి, తన ప్రతిభావిశేషమును ప్రపంచ మున భాగ్యశ్రేయగ జేయు నాటియున్నట్లు గావించినది.

ఇక నొక ప్రతిభావాలిని ఖన యను నామె. ఈమె జ్యోతిర్భాస్కరమున నప్రతిమాన పాండిత్యము నాడించి, వన్నె కెక్కినది. మరియు, యీ శాస్త్రమున కొన్ని మాతనాంశ ముల కనిపెట్టి, దాని నభివృద్ధికి దెచ్చినది. ఈమె మహా బలి వ్రత యని పేరొందెనున్నది. జ్యోతిర్భాస్కరము అర్చనలలో నంత ప్రబలముగ లేదనియు, అందుచే నామె అనార్యులవద్ద కు బోయి, వారలతో నివసించి, యీ శాస్త్రజ్ఞానమును వడ సినదనియు చెప్పుదురు. ఈ విధముగనే జనాను దేశములు కూడ విదేశములకు బోయి జ్ఞానమును సమస్తాంధి, తమ దేశము నుద్ధరించుకొనిరి. మన దేశములు కూడ, వ్యర్థపు మాట లతో కాలము వృథచేయక, విదేశములకు బోయి, విజ్ఞాన భన మును గడించి, దేశభుద్ధయమునకు మానదర్శకులైన యెంత భాగుండును? ఇప్పుట్లను ఖనాదేవి చరిత్రము మనకు ప్రోత్సా హము నొసంగుచున్నది.

ఈమె ననుసరించి అనార్యుల నుండి యీ శాస్త్రజ్ఞాన మును సంపాదించుటకై మిహిరయను నాతడు కూడ బయలు వెడలెను. ఈతడు విక్రముని ఆస్థానముననున్న నవరత్నములలో నొకడగు వరాహుని కుమారుడు.

ఖనా మిహిర లిరువురును సింహాళదీప్తపమునకు బోయి అచ్చట నొకరినద్ర శిష్యత్వ మంగీకరించి, జ్యోతిర్భాస్కరము నభ్యసించిరి. ఈశాస్త్రమున వీరిరువురకును సమానకుతూహల ముండెను. కట్టిక చీకటిలో వీరిరువురును యూరిబయటకు బోయి, అచ్చట నాకసముననున్న నక్షత్రముల పరీక్షింపుచు ఆ నేకవత్సరములు గడపిరి. భారతదేశ మిప్పటికిని జ్యోతిర్భా స్కరమున నాగగక ప్రపంచములో ప్రభవస్థాన వలంకరించి, పాశ్చాత్యులచే నిప్పటికి మెప్పు వడయుచున్నది. ఇట్టి ఘనతకు ఖనయే కారణము.

విద్యాభ్యాసము ముగిసినపుడు మిహిర ఖనను పరిణయమాడి, ఆమెను తన గృహంబునకు వెంటబెట్టుకొని పోయెను.

వీరిరువురిలోను ఖనాదేవియొక్క పాండిత్యము యెక్కుడు. వీరిరువురును తమ ఆనాగ్యస్నేహితులను వదలి, తమదేశమునకు తిరిగి పోవుచుండ, వారి పూర్వపుస్నేహితు లను, గురువులను వారిని సాగనంప కొంతదూర మేతెంచిరి. అనార్యులకును వీరికిని గల ప్రేమాతిశయముచే నెండియలను నిడజాలక, ముగ్ధులగుచు మెకజలాశయము కడ కరుగు దెంచిరి. అచ్చట నొకగోవు ప్రసవించుచుండుట చూచి, ఆ పశువు నకు పుట్టు మాడ యెట్టి వర్ణము గలదిగా నుండునని మిహిరను గురువు ప్రశ్నించెను. కాని, అతడిచ్చిన యుత్తరపు సరిగా లేకపోవుటచే, గురు వాతనికి కొన్ని గ్రంథముల మెసంగి, వీరిని పంపించిన నీజానము సంపూ ర్ణముగ వృద్ధి గాంచునని చెప్పెను. గురువునకు ఖనాదేవి పాం డిత్యమును గూర్చి యెట్టి సందియము లేకపోవుటచే నామె కెట్టి ప్రశ్నము నాతడడుగ లేదు. “ఇంతకాలమునుండి అభ్య సించుచుండినను యీ శాస్త్రమున పరిపూర్ణ పాండిత్యమును గడింపజాల నప్పుడు, యీ గ్రంథములా నాకు సహాయ ము గావించునని” అని చెప్పి మిహిర వానిని నదిలో సారవై చెను. ఖన తన చెలిమికలెలతో ముచ్చటించు చుండుటచే,

మాటలపరాకున తన ప్రాణేశ్వరుడు గావించు అకృత్యమును గాంచజాలదయ్యెను. అంత కొంతసేపటికి వానిని కనిపెట్టి, అశ్వశ్రమతో, మెక కేక చేసెను. కాని, యీ గ్రంథ ములు నదీప్రవాహమున గొట్టుకొనిపోయినవి. అప్పటినుండి యీ ప్రపంచమున జ్యోతిర్భాస్కరము అసంపూర్ణముగ నున్న దని యొక కదంబి కలను.

ఖనాదేవియొక్క మారుచు ను చూచుచు విక్రముని ఆస్థానమున గల నవరత్నములలో నొకడని పేర్కొని యుం టిమి. ఒకనాడు అతడునుగల నక్షత్రముల సంఖ్యను గూర్చి తెలిసికొననోరి, విక్రము ప్రధానిమహమ్మే వరాహుని ప్రశ్నిం చెను. అతడు లేమియు దోషనంగున, గత్యంతరము గానక, గృ హమునకు బోయి యీ విషయమై తన కోదరి కడిగెను. ఆమె దానికి ప్రశ్నోత్తరమును తాను చెప్పగలనని నమన నాతడు సంకల్పించి, ఆ సమాచారమును విక్రమున తెలిపించెను. అంత సకల పండితులును సభ నలంకరించియుండ, ఖనాదేవి సభ కేతెంచి, తన ఆకుసమాప్తప్రతిభావిశేషముచేతను, ప్రాండితీ గరిమచేతను రాజును మెప్పించి, నతడామెను ప్రతినద్యున్న నవరత్నపండిత వర్గమున కీమెను చేర్చి గావించెను. ఈమె చిరకాల మా గౌరవసంఘంబు ననుభవించెను. ఈమెజీవితము మిగుల విసానకరముగ నుత్తమంబైనది చెప్పుదురు. ఒకకత్తి మూలమున నీమె నాలుక చీల్చుకొని పోయెననియు, అందుచే నీమె మరణించె ననియు చెప్పుదురు. ఈమె పతివ్రత. అత్త మామలయెడ నీమె యత్నంత భక్తిమై వర్తించి, తన సోదరి లోకమునకు మిగుల సత్కీర్తిని సంపాదించెను.

ఖనాదేవితలె తమ మాతృదేశమున కగణ్యకీర్తిని గడించిన నారీలిలకము లనేకలు గలరు. భోజనావసరమున ననేక వనితారత్నములు కవిత్యమున నసాధారప్రజ్ఞానకులై యుండిరి. ఒక భుక్త్యువాని భార్య యగు దేవి యను నామె యొక్కర్తు. ఇక నిట్టివా రనేకులు గలరు. వీరి కవిత్యము భావనాశక్తియందును, పదలాటిత్యమునందును అప్రతిమానము. అందుచే విద్యావిషయమున బ్రాహ్మణుల నానుంబులే గాక, యెల్లరును పాండిత్యమును గడించి రని తెల్లము కాగలను.

మరియు, వేదాభ్యాసమును చేసిన వనితామణు లనే కులు గలరు. వేదములలోని వేదాంతభాగమును యజ్ఞ కల్పగ్రంథ మహర్షి శ్రీలక్ష్మీకారకే ద్రచించినట్లు చెప్పుదురు. ప్రధానము మన రాజయొక్క పుత్రికయగు సులభ యను నామె, ప్రత్యేకతో సమాన పాండిత్యము గల భర్తను గాంచలేక, జన్మకాల మంతయు అనివాహితగానే యుండి, తుట్టుకుడు సన్యా సినియై నిర్వాణమందె నని భారతము నుడువుచున్నది. కాకిరాజు పుత్రికయగు మలయాళతి యను నామె, దుర్వాస మహాముని వద్ద విద్య నభ్యసించి, అచూర పాండిత్యమును గడించెనని స్కాంద పురాణములోని, బ్రహ్మోత్తర కాండ యందు వ్రాయబడి యున్నది. మతభ్రష్టాడనురాజు కుమార్తె యగు వేదవతి యనునామె మోగశాస్త్రమున పరిపూర్ణపాండి త్యము నలనడచేసికొని, బ్రహ్మచారిణియై, సన్యాసినిగ కాలము బుచ్చినటుల దేవీభాగవతమున తెలుపబడి యున్నది. యము నా నదీతటమున నివాస మేర్పఱచుకొని, అంబయను నామె ఘోరతపంబును గావించినట్లు మహాభారతమున చెప్పబడియు న్నది. ధరిణి యను నామెయు, ఆమె సోదరియు సన్యాస వ్ర తము బూరియుండినట్లు భాగవతమున లిఖితమై యున్నది. ప్రఖ్యాతచక్రవర్తి యగు కాలిదాసుని సతీలిలకకును మల యాళతి యను నామె వ్యాకరణ శాస్త్రమున నననమాన పాండిత్యము నాడించినది. ఒక భుక్త్యురి వాని పుత్రికయగు బంక యను నామె ఆ నేక శాస్త్రముల నభ్యసించినట్లును, వేదాంతశాస్త్రమున అన్వితీయ యైనట్లును “భక్తనిజయ” యుగ్రంథమున వ్రాయబడియున్నది. ముక్త బాయి, మోహనాంగి, గిజబాయి, ప్రేమాబాయి, మున్నగు వనితారత్నము లందఱు ఆ నేకశాస్త్రజేత్ర లగుటయే గాక, రాజకీయము, జ్యోతిషము, వసానశాస్త్రము, భూగోళ శాస్త్రము, కవిత్యము, మున్నగువానిలో గూడ ననమాన పాండిత్యమును గడించినట్లు తెలియుచున్నది. వీరిలో ననేకులు రాజాస్థానముల నలంకరించి, మాలతి, కాంచనకి, కాకి, మున్నగు విదుషీయణుల చరిత్రములు గ్రంథముల గానవచ్చు చున్నవి.

కవితవస్తువునకును ధనికుడగు నొక వృద్ధుని కుమార్తెయగు శుక్ల యను నామె విదుషీయణియై, అనుపమాన సౌందర్యవిరాజమానయై నుండెను. కాని, ఆమె యెల్లప్పుడును ఆధ్యాత్మికచింతనయల దగిలి, వైవాహికేచ్ఛయే లేకయుండె ను. ఆమెను కలచివచ్చిన రామమూలనెల్ల ఆమె తిరస్కరించు చుండ, రాజపుత్రులు వైతము ఈమె సత్యంభావణము నాల కించి, వైరాగ్యచింతనము గలవా రగుచుండిరి. (సకేషము)

ప్రకటన

శ్రీ మైలవరం బాల భారతీ సమాజంవారు బెజవాడలో ఈనెల 27, నేడీలను ప్రక్కడ, కృష్ణలీల, నాలుకలు బహు రమ్యముగా ప్రదర్శించెదరు. క్రొత్త సీనరీ చూపబడును.

కే. పట్టాభిరామయ్య సెక్రటరీ (854) బాల భారతీ సమాజము, బెజవాడ.

ప్రకటన.

861

నా మైలవరంబునకు సత్యనారాయణ చేలికి నా మోహనసేన కుమారులయొక్క మునపూడి వనరా గ్రా మములలోని కుటుంబముయొక్క యిచ్చి నా అప్పకుమా దుడు పన్నాల కుమ్మారాయుడును జతగా యిచ్చి అంపించి నాను. అందులో ఒక కాగితము విడ నా అప్పకుమాదనికి నోటువ్రాసి యివ్వబడినది. రెండవ కాగితము ఎక్కడనో పోయి నది. సదరు కాగితము మొరకరియన దొరికినయెడల నా కిస్తే రు 50-00 బహుగతి యిస్తానను. నా అప్ప కుమారుడు నువ్వారాయడికి రు. 60-00లకు వ్రాసియుచ్చి నోటు తప్ప మరేమో సందర్భములోనూ మోహనసేన కాగి మెరకరి కే నిచ్చియుండలేదు.

మద్దిపల్లి మహాలక్ష్మమ్మ, నరసాపురం.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు 860

14-వ మ్యునిసిపల్ డివిజను, చెట్టచెట్లో నుండు ధోబీఖానాను పెంపుచేయు పనికి పెండ్ల 3-9-1917-న తేది సోమవారము వగలు 12 గంటలవరకు, రిపబ్లికన్ పబ్లికేషన్సు, మదరాసు కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటుగారి చలన వారి యాఫీసు లో అంగీకరింపబడును.

పెండరు, కంట్లాపు, స్లానులు ఏటియొక్క లిమ్పురమోనాలు, మదరాసు కార్పొరేషను రెవిన్యూ ఆఫీసరువద్ద రు 5-0-00 చెల్లించినచో దొరుక గలవు. ఈ సామ్మి తిరిగి యివ్వబడును. ఈసార ములమీదను, ఇందలి పద్ధతుల ననుసరించియు, వ్రాయబడిన పెండ్ల మూత్రమె ఆలోచనలోనికి లేబడును.

వక్ క్లౌ డిపార్టుమెంటు } James R Coats B. Sc.
24 ఆగష్టు 1917 } Assoc. M. Inst E. E.
Engineer

శ్శానవాటిక

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతమగు నవల కాలికోబైందు 1-0-0 అట్టబైందు 0-140 మానేజరు, కల్యాణవర్ధని వాయవరం, రానుచంద్రపురం పోస్టు; కోదావరిజిల్లా.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0		
కచ్చూరి	తులం 1 కి రూ.	30-0-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి	2-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి	0-10-0
పచ్చకర్పూరం	...	2-0-0
కోకోజనము, మంచిది	...	7-0-0
బాలామృతము సీసా 1-కి	...	0-12-0
తాంబూలమూత్రము, సువాసనగా నుండును	50-కి	0-8-0
మోహినీ కైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగ్యునైనది. మెదనకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు చాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0		
అప్పుతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీరంగేశ్వర, హంబాయి, } 7, తంబునెట్టి పో, మద్రాసు.		

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ ఆగస్టునెల 25-వ తేది

శనివారము

ఆంధ్రుల కర్తవ్యము

మాంటాగూగారు తమ యువన్యాసమున హిందూదేశాదర్శము సంయుక్తరాజ్యాంగదర్శము (Federal Ideal) కి నుండవలయునని తమ యభిప్రాయమును సూచించి యుండిరి. ఆంధ్రోద్యమనాడుల గిమ్యునానముతో నిది బోలియున్నదనియు, మాంటాగూగారికి ఆంధ్రులు తమ యాశయములను నివేదించుట యవసరమనియు మేము దెలిపియుంటిమి. కొండ వేంకటప్పయ్యపంతులు గారు గూడ నందు విషయమై పత్రికలకు వ్రాసి యుండిరి. సంయుక్త రాష్ట్రాదర్శమును ఆంధ్రమహాసభ ప్రతినిధులమును వ్యక్తీకరించుచున్నదనియు, భాషైక రాష్ట్రవిభాగము స్వపరిపాలనా దర్శమునకు మూలభూమియై, పరిపాలనా సౌఖ్యమునకు జాతీయ స్వపరిపాలనమునకును నిట్టి రాష్ట్రవిభాగము యత్నింపరావలయుననియు, స్వపరిపాలనా విభాగమునందీ సూత్రము నిముడ్చుట యవసరమనియు పంతులుగారు విశదపఱచిరి. ఈ తరుణమున ఆంధ్రులు తీర్మానములతోను, పవిత్రోద్దేశములతోను, తృప్తిబోందిన లాభములేదు. మన శాసన నిర్మాణసభ్యులు తత్వశాస్త్రముతో యనువాదించబడిన “నేతి నేతి” యను న్యాయము ననుసరించి ప్రజలు ద్రోహికాడని పక్షముల గూర్చి ప్రజలకు దెలియజరుచుచున్నారు. ఉద్యమసంచలనమునందీ త్రోవద్రోహికుడు, యావధమున నడువకుడని వీరుద్బోధించుచున్నారు. ఇట్టి యుద్బోధము సందిగ్ధతరుణములయందు అవసరమునను, ప్రజల కక్షవ్యమైయో సూచించి, వారలంబించడగిన కార్యక్రమమైయో యదమితమని నిరూపించి, తా మట్టి కార్యాచరణమునందు ముందంజవైచుట యవసరము. లేని యడల తమకు దోచిన న్యాయములను ప్రజలవలంబించెదరు. అపుడు “నేతి నేతి” యని సిద్ధాంతీకరించిన లాభముండదు.

ఆంధ్రోద్యమ గమనమునందు సందిగ్ధతరుణ మాసము ముగిసెడిది. ఈ తరుణము నుపయోగించుకొనుటపై ఆంధ్రోద్యమాదర్శసాఫల్య మాధార పడియున్నది. ఉద్యమమునెడల యత్సాహము పురిగొల్పుటకై మాత్రమే మే మీ వాక్యముల లిఖించుట లేదు. ఉత్సాహమును కార్యరూపమున పరిణమింపజేయుట కీ తరుణము నుపేక్షించినచో, గమ్యునానమును త్వరతో బడయుటకు సాధ్యపడదు.

జాతీయోద్యమము యుక్తకాలములో మేలొచ్చి, తన ఘంటారావము మ్రోగించుచున్నది. ప్రపంచ మంతయు, స్వాతంత్ర్య నివాదముతో మ్రోగుచున్నట్టియు, బ్రిటిషుమంత్రులు తమదృష్టి ధము హైందవాశయములపై మారినదని ప్రచురింపుచున్నట్టియు, స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమునీ సంగ్రామమునందు కార్యరూపమున జూపుచు జర్మనుల నిరంకుశ దాష్ట్యమును రూపుమాప తమధనప్రాణ నష్టముల సరకుజేయక ప్రజ్ఞాతీతముతో నాంగ్లేయులుబోరాడుచున్నట్టి సమయమున, బ్రిటిషువారిని భారతదేశస్వపరిపాలనమునకు బునాదులపై వజాతీయోద్యమము గోరినది. అకోరిక కపుడే ప్రత్యుత్తర మొసగిబడినది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యగు మాంటాగూగారు హైందవాశయముల తృప్తికరువ నీ దేశమున కేతెంచుచున్నారని ప్రచురింప బడినది. కార్యసిద్ధి బడయుటకు యాశలు జనించినవి. మహమ్మదీయోద్యమమువలెనే, బ్రాహ్మణీతరోద్యమము సమయము గుర్తించి, స్వపరిపాలనా విభాగములో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరమని ఘోషించినది. ఈ నివాదము ఆంగ్లేప్రజల మనోదృష్టి నాకర్షించిన దనుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వసహాయ కార్యదర్శియగు విలింగ్టను ప్రభువుగారి యుపన్యాసమే నిదర్శనము.

ఆంధ్రోద్యమము జాతీయోద్యమాంతర్భాగమని ఆంధ్రోద్యమ వాదులకు దృఢవిశ్వాసము గలదు. జాతీయోద్యమమునకు భంగకరముగ వారితలవరకును ప్రవర్తించి యుండలేదు. ఆ కారణముచేతనే యితరసాంఘికులు గూడ యీ యుద్యమముపై గినుక వహింపలేదు. ఆంధ్రోద్యమము, రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యదర్శము హాస్తింజ ప్రభువుగారి ప్రకటనములో గాన్పించిన తరుణమున, యవకాశము కైకొనినది. రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యము భాషైక రాష్ట్రవిభాగముచేతనే సాధించదగినది నని వ్యక్తీకరించినది. ప్రత్యేక వంగ, విహార్, అస్సాము పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రముల నిర్మాణము భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి గావింపబడిన దనుటకు నిదర్శనములు గాన్పించినవి. ఆంధ్ర రాష్ట్రవాదమునకు నూతనోద్దేశము గలిగినది. ఆంధ్రోద్యమ విముఖులనేకులు సుముఖులయిరి. ఇందుకు యుద్యమబలమే కారణము. కాని సంగ్రామారంభమున జాతీయోద్యమమునకు ప్రబోధము గలిగి, జాతీయోద్యమము ముందంజ వేయుచున్నపుడు, జాతీయోద్యమాంతర్భాగమగు ఆంధ్రోద్యమము శీఘ్రగమనము జూపలేదు. జాతీయోద్యమ త్వరిత గమనముతో తులనగలేక పోయెను. ఆంధ్రోద్యమాదర్శములను హిందూదేశమందెల్లడలను వ్యాపింపజేయలేకపోయెను. రాష్ట్రాదర్శము హిందూదేశమునందన్ని సంఘములయందును వ్యాపించి ఉండినయెడల, స్వపరిపాలనావిభాగమున రాష్ట్రవిభాగము ప్రథమసూత్రముగ నపుడు పరిగణింపబడెడిదే. సామాజ్య శాసననిర్మాణసభలోని ఆంధ్రసభ్యులు, ప్రజాప్రతినిధుల విభాగము నేర్పరచుటతో తాము విశేష జోక్యము కలుగజేసికొంటిమని యిటీవల నుపన్యసించియుండిరి. వీరు సంపూర్ణరాష్ట్రవాదులు. వీరైనను, రాష్ట్రవిభాగము స్వపరిపాలనమునకు మూలాధారమని నొక్కి పక్కాణించినటుల గాన్పించదు. జాతీయజీవనమునందు యొకసందిగ్ధతరుణ మేతెంచినపుడు జననమొంది సత్వ్యాభివృద్ధి గాంచిన ఆంధ్రోద్యమము, తిరిగి మరెయొకమారు జనించిన సంచలనముతో పూర్తిగా స్థానలేకపోయెను. ఈ లోపమే ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధికి వేరు పురు గయ్యెను.

ఏ కారణముచేతనే నేమి సంయుక్తరాష్ట్రాదర్శమును మాంటాగూగారు వ్యక్తీకరించిరి. ఆంధ్రోద్యమ నివాదము వారి కర్ణపుటములకు సోకుటచే వారిట్టి యువన్యాస మొసగియుండ లేదు. వారిక రెండుమాసములలో నీదేశమునకు రానున్నారు. ప్రజాప్రతినిధి సంఘముల కోరికలు వినుటకు సంసిద్ధులై వారేతెంచుచున్నారు. ఈ లోపున నాంధ్రులు తమ యాశయములను గూర్చి చర్చించి, విభాగము నొకదానిని దయారుజేసి ప్రచురించుట భావ్యము. అందుకు ప్రత్యేక సమావేశ మవసరమయినను గావచ్చును. ఈ విభాగము యొక్క సత్వమును వెల్లడించి, యితరరాష్ట్రముల వారి సత్వము గ్రహించి జాతీయోద్యమ విభాగమున రాష్ట్రవిభాగము గూడ జేర్చుట కంగీకరించు నటుల, యత్నముల సలుపవలయును. ఏ కారణముచేతనే నైనను యీ యత్నములు సఫలములు గానిచో, తాము ప్రత్యేకముగ నయినను మాంటాగూగారిని దర్శించి తమ వాంఛలను సహితముగను దృష్టికరముగను నివేదించవలయును. సందిగ్ధసమయమును ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధి కునయోగించికొనక నిదివరకే కాలము వ్యయపఱచితిమి. మనకున్న యీ కొలది వ్యవధి నైనను వృథగావింపక, కార్యసిద్ధి బడయుట పురుషలక్షణము. ప్రజానాయకులు గా గోరువారందరీ తరుణమున తమ సామర్థ్యాతిశయముల జూపవలయును. మేము చేసిన విషయము, తెలుగు పత్రికల పఠించుట యనిన ఏవగించువారి దృష్టపమున, బడకబోవచ్చును. ఆంగ్లేభాషా పత్రికలే యిట్టి వారిని కార్యపరత్వమునకు బురికొల్పజాలునని మాకు దెలియును. కాని ఆంగ్లే భాషాభిమానులగు వారి విషయసారాంశమును యెల్లరకును దెలుపవలయును. ఫలిత మేతీరున పరిణమించినను, యత్నముల గావించుట ఆంధ్రుల విధ్యుక్తము. అపజయము చేకూరునను భయముచే పురుషప్రయత్నముల యందులోపము గావించిన, ధర్మము నతిక్రమించిన వారముగుడుము. “యత్నే కృతే యదివసిధ్యతి, కోత్ర దోషః?”

--(0)--

పోలకుగారు

--:0:--

నిన్నటి సాయంత్రమున హిందూపత్రికాధిపతులగు కస్తూరి రంగయ్యంగారిచ్చిన విందుసందర్భమున పోలకుగారు రొసగిన యువన్యాసము వారి స్వార్థరాహిత్యమును వెల్లడిజేసినది. వారిని భారతీయులు గౌరవించుట యనిన తమ్ముతాము గౌరవించుటయే యం భావింపవలయును. పోలకుగారు రాంగ్లేదేశీయులు. హైందువులతో మతమునందుగాని, భాషయందుగాని, సాంప్రదాయములందుగాని వారికి సాహచర్యములేదు. కాని మహర్షి గాంధీగారి నాయత్వము క్రింద ప్రశాంతావరోధ మవలంబించి, భారతీయులకై తమ స్వార్థమును త్యజించి, కారాగృహమునకు బోవుట కైనను సంజేహింపక, తమ సర్వస్వమును పోలకుగారు భారతీయులకొరకై ధారబోసిరి. మానవ సౌభ్రాతృత్వ భావము నాచరణయందు బెట్టినది వీరే. ఇట్టి మహాపురుషులుండటం బట్టియే, ఆంగ్లేజాతీ స్వచ్ఛంద కాంతితో బ్రకాశింపుచున్నది. ఆంగ్లేదేశము స్వాతంత్ర్యమునకు బుట్టి బిల్లయినది. పోలకుగారితో బాటు వారి సతీయు మనకొరకై కష్టములకోర్చి ధీరత్వము జూపినది. పోలకుగారు రొసగిన హితవచనములు వారి హృదయాంతరాలమునుండి వెలువడినవి. అధినివేశ రాజ్యములలో హైందవ సమస్య పరిష్కరింపబడువరకు భారతీయులు యదాసీనత వహింపక తమ సోదరుల స్వత్వముల గాపాడుటకు తమ శక్తి సంతయు ధారపోయవలయు నని వారు సలహా నొసగిరి. సామాజ్యమహాసభకు వెడలిన హైందవప్రతినిధులు ప్రచురించిన నివేదికము, అధినివేశ రాజ్యములలోని భారతీయులస్థితిని స్పష్టతరచుటకు విశేషోపయోగకరము గాదని మే మిదివరకు వ్రాసియుంటిమి. భారతీయుల కష్టములు రూపు మాయవలయు ననిన, భారతీయు లెట్టి యిడుములకు అధినివేశ రాజ్యములలో లోనగుచున్నారో, యట్టి కష్టములకు హిందూదేశమున అధినివేశ రాజ్యములు గూడ లోనగుటలు శాసించుటయే మార్గము. ఈ యభిప్రాయమునే, భారతీయ సమన్వయనిర్వహణమునకై, తమ జీవితము ధారబోసిన, పోలకుగారుగూడ సువ్యక్తపరచిరి. సింహాశ్విద్వేషముతో భారతీయుల స్థితిని విచారించుట కశ్రద్ధ గావింప గూడదని వీరు

సభ్యుల హెచ్చరించిరి. స్వదేశమునకు వెడలివ పిమ్మట పోలకుగారు భారతీయసమస్యను పరిష్కరించుటకు తమ శక్తి వంచనలేకుండ కృషి సలిపెద మని వాగ్దానముజేసిరి. ఆంగ్లరాజకీయవేత్తల దృష్ట్యాను మారినందులకు మాంటాగూగారి ప్రకటనమే నిదర్శన మనియు, వారిరాక హిందూ దేశమునకు లాభకరముగ నుండగలదనియు పోలకు గారు నుడివిరి. నిర్బంధవిధానము గూడ త్వరలో మారునని పోలకుగారికి యాశ గలదు. హిందూ దేశమునకు తామెప్పిసాయము జేయఁ లిగినను, మాంటాగూగారి రెట్టి సాయము గావించ గలిగినను, భారతదేశ భావిభాగ్యోదయము భారతీయుల హస్తములందే యున్నదనియు, అందుకవసరమగు త్యాగములగావించుటకు సంసిద్ధులై యుండి, భారతీయులు తమ యర్హతను ప్రదర్శించినచో, గమ్యస్థానము బడయుటకు సందియ ముండదనియు, పోలకుగారు స్పష్టికరించిరి. ఏ జాతియైనను, తనము క్షిప్ర తాను సాధింప మొదలిడినచో, జాతీయ సౌభాగ్యము గాంచుటకుని చార్చితము సాధము నేర్పచున్నది. స్వాతంత్ర్య పూర్వకముగ పోలకు గారి వాక్యములు భారతీయులలో నూతనోత్సాహము గలిగించును గాక !

సింహళ విశ్వవిద్యాలయము

ప్రతి స్వల్పరాష్ట్రము ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయము గోరుచున్నది. బీహారు రాష్ట్రమునకు విశ్వవిద్యాలయము ప్రసాదింపబడినది. మైసూరునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడినది. నైజాము రాష్ట్రమునందు త్వరలో స్థాపింపబడును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మెపుడు స్థాపింపబడునో చెప్పజాలము. అందుకు తగిన ప్రయత్నముల గావించుటకు ప్రజ లింకను బూనుకొనలేదు. ఇపుడు సింహళదీవులమునందు విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుట కిందలి ప్రజలు వాంఛింపుచున్నారు. ప్రభుత్వము దీని విషయమై శాసనసభాసభ్యులు గోరియుండిరి. ప్రభుత్వమువారింతి యాదరభావము జూపలేదు. ఏ నూతన ప్రతిష్ఠాపనను స్థాపించుట కైనను, ప్రజలలో పట్టుదలయు కార్యదీక్ష నుండవలయును. ముచ్చటకొరకు గోరికల గోరిన లాభముబడయుటకు వీలు లేదు. సింహళులు పత్రికయిటుల వాయుచున్నది. “సంస్కరణములబడయుటకు పట్టుదల లేకుండ కార్యమునకు గడంగుటచేయవలయును. వాటిల్లును. ప్రజానాయకు లందరును గలసి ప్రభుత్వము వాకి తమ ఆశయముల వివేదించి, విశ్వవిద్యాలయమును వెంటనే స్థాపించవలయునని సవిషయముగ నొక్క నక్కాణింపవలయును. విశ్వవిద్యాలయమునకై వేచియుండి, సింహళదీవులము విలువగల కాలమును బోగొట్టుకొనినది. దానిని స్థాపించుటకు తరుణ మాసన్నము నది. ఇక నీ కార్యమును ఆలస్యము లేకుండకొన సాగింప వలయును.”

సింహళదీవులము ప్రత్యేకభూభాగము. మతము బాధ్యమతము. భాష సింఘలీసుభాష. భాషామత సాంప్రదాయములు వేరై, వేరు భూభాగముగ నున్న సింహళమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లేకపోవుట శోచనీయము. సింహళదీవులవాసులకు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము శరణ్యమగుట సమంజసముగ గన్పట్టలేదు. సింహళనాయకుల ప్రయత్నములు జయప్రసములై వారికి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లభించుగాకయని గోరుచున్నారు.

ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయముల గూర్చి కామ నువీలుపత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది. “ప్రతి రాష్ట్రమునకును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముం

డుట యవసరము. ఆంధ్రులు, కేరళులు, మైసూరు బాదవాసులు, వీరిందరికిని ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లుండవలయును. విశ్వవిద్యాలయముల సంఖ్య వృద్ధియైన గొలదిని సాప్తవముగల విద్యావిధానము నేర్పఱుప వలెగును. అపుడేవిద్యా గ్రాధము లేని ప్రజాసామాన్యము నందు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకు వీలు గలుగును.”

పై వాక్యములలో ప్రతిరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము గోరబడినది. అందుచే ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకును, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మునకును యవినాభావసంబంధము గలదనుట స్పష్టము. ఆంధ్రుల యాదరమును సఫలమగుటకు దృఢప్రయత్నము లెపుడు గావించబడును?

నర్సారావుపేట మ్యూసిసియలు సంఘము

ఈ సంఘసభ్యుల సంఖ్య 12. డివిజనులు ఆఫీసరుగారే యీ సంఘమున కధ్యక్షులుగ నున్నారు. 1916-17 సంవత్సరమున 29 సభలు జరిగినవి ఏ సభయు మిత్రసంఖ్య కాకుండ నావబడలేదని చెల్లిన కొనుటకు సంతసపడుచున్నది. ఆదాయము రు. 46022-2-3లును, వ్యయము రు. 42707-14-9లును గనుబడుచున్నది. రివిన్యూలును, వసూలుగుటకు వీలులేదని దీనివైచిన బాకీలును, కలసి రు. 45-14-0లు మాత్రమే గన్పట్టుచున్నవి. వన్నులు వసూలు చేయుటకు దండనపద్ధతులు విశేషముగ యుపయోగింప వసరము లేకపోయినదని నివేదికమున తెలుపబడినది. జప్తునకుగాని, వేలమునకుగాని యవసరము కలుగలేదు. ఇందుపై ప్రభుత్వమువారు తమ విమర్శనముగ, ప్రజలు తమ బాధ్యతల గుర్తెరిగినటు కిది నిదర్శనమని వ్రాసిరి. నీటిసప్లయ గూర్చి కరిశోధనల గావించుటకు 7000 రూప్యములు ఖర్చుపెట్టబడెను. నర్సారావుపేటలో నీటి కీల్చింది యిది యాపురమున కేతెంచిన వారి కనుభవైక వేద్యమే. ఈ పరిశోధన లెంతవరకు జయము గంచునో జూడవలసి యున్నది. మారికినికు బోవుటకు పట్టణమునకు వనరు లేదని తెలియు చున్నది. ఈ యిబ్బంది యనేక మ్యూనిసిపలు పట్టణములకు సామాన్య మయి యున్నది. డ్రెయినేజి కావలయుననిన, మ్యూనిసిపలు సంఘములకు పుష్కలముగ ద్రవ్యముండి, ఆ ద్రవ్యమును న్యయపెట్టుటకు వాటికి స్వల్పత్రాధికార ముండవలయును. అతివరకును యీ సమస్యను పరిష్కరించుటకు వీలు లేదనియే మా యభిప్రాయము. డ్రెయినేజి బాగుగ నమరినగాని, పట్టణపారిశుధ్యమును వృద్ధిజేయుటకు గాని కోర్కెను మించినితిలో నుంచుటకుగాని సాధ్యపడదు. ఈ మ్యూనిసిపాలిటీని ఏక్షించుటకు తమకు యవకాశము చిక్కలేదని కత్తెరుగా నుండిన ఇ. ఏ. డేవిసుగారు వ్రాయుచున్నారు. ఏ రాకట్టాము గుండ ప్రయాణము మాత్రము జేసిరట. అపుడు కుతూహలమున కైనను, ఆ పురమునజూచుటకు వీరికి లెంపు గలుగకపోవుట నాశ్చర్యము ! ఈ మ్యూనిసిపలు సంఘమునకు నియోజక స్వాతంత్ర్యము త్వరలో నొసగుట భావ్యమని దొరతనము నారిని గోరుచున్నారు.

స్తాంపు పన్ను

గత మూడువత్సరములలో స్తాంపులపై యాదాయము 40,82,282 రూప్యములు బెరిగినది. అనగ నూటికి 10 రూప్యముల చొప్పున బెరిగినది నీ నుడువ వచ్చును. ఈ వృద్ధిలో కోర్టుఫీజు స్తాంపుల ఆదాయ మధికము. కోర్టుఫీజు స్తాంపులపై నూటికి 14 రూప్యముల చొప్పున ఆదాయము వృద్ధియైనది. విశేషపు యభివృద్ధి దక్షిణ

ఆంధ్రాటు, తంజావూరు, తమిళనాడుపురము, కోయంబటూరు జిల్లాలలో గాన్పించుచున్నది. కోర్టు ఫీజుస్తాంపులపై స్తాంపుల వృద్ధిని నూచింపుచున్నది. తాపీస్తాంపులలో 100-కి 8 చొప్పున వృద్ధి గన్పట్టుచున్నది. న్యాయనాడుల కై సెన్సు స్తాంపులలో 57000 రూప్యము లధికమయినవి. స్తాంపు వెండి సంఖ్య 2579 నుండి 2625 వరకు హెచ్చినది. వారి ఆదాయము 2,85,530 రూప్యముల నుండి 3,00,761 వరకు హెచ్చినది.

అర్జు సాతశాల

ఈ సాతశాల నివేదికమున పరికింప దగిన విశేషాంశములు గానరావు. ఈ సంవత్సరము 31వ మార్చికి 286 మంది విద్యార్థులు గలరిట. వారిలో 17 మంది స్త్రీలుండిరి. చగలుజేయుటకొక నూతన శాఖను ప్రారంభించుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవట గాని, అవి సఫలము గాలేదని తెలియుచున్నది. భౌండాగారము 66 నూతన పాత్రములు తేర్చబడినవి. విద్యార్థులు జేయు వస్తువులలో యమ్మినవాటిపై వారి పరిశ్రమకు ధన మొసగుటకు ప్రారంభించిరి. విద్యార్థులకు రు. 61-5-0 లిచ్చబడినవి. 29 మంది విద్యార్థులకింగుచే సాయము గలిగినది. విద్యార్థుల కీ కార్యము ప్రోత్సహకరిము గ నుండునని ఎంచబడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు సాతశాలానిర్వాహకుల కార్యమును ప్రశంసించిరి.

గృహమును కాల్చు యత్నములు:— కొలంబోలో డాక్ ఏబ్రహాము శన తిండితో తగవులాడి ఒక దినమున స్వగృహమును తగులబెట్టి యత్నించినందున ఏబ్రహామునకు 2 సంవత్సరములు కఠినకర్మ విధింపబడెను.

రైలు కట్టాలనుండి తప్పి క్రిందపడుట:—బర్మాలో బిలియను స్టేషనుకు వచ్చుచుండిన సామానుబండి పట్టాలనుండి తప్పి క్రింద పడెను. ఇంజనులోని వారికి గాయములు తగిలెను. 6 సామాను బండ్లు విరిగిపోయినవి.

లండను మేయరు గారు సభలోని ఒక రిపబ్లికన్లు నివారణార్థము “మోక్షము మోసువుడ” ను నాయమున నొక నిధిని స్థాపించెను. గాతురైట్టికంపెనీ వారు నేయపావల విరాళము నొసగిరి.

గ్రుడ్డివానిపై కేసు:— కొలంబోలో గ్రుడ్డిమహమ్మదియు దొకకు తన యింటిని శుభ్రముచేయుచక మురికిగ నుంచినాడని అతనిపై కేసుచేయబడెను. మున్దాయి గ్రుడ్డివాడు. ఇంటిని శుభ్రముచేసివాలో తోడో అతనికి ఆగపడదు. కనుక వానిపై కేసుచేయుట అన్యాయమని మేజిస్ట్రేటుగారు కేసును కొట్టివేసిరి.

హత్య:— బెంగళూరు నుండి ఒక సిపాయి మెస పోతుమియాకు పోయెను. వానిభార్య బెంగళూరునం దుండి తన భర్తలేని సమయమున ఒక చిత్రలేఖనుతో సంబంధము కలుగజేసికొనెను. తనభర్త మెసపాతుమియా నుండి తిరిగి బెంగళూరునకు వచ్చుచున్నాడని తెలిసికొని ఆమె తనతో సంబంధము చాలించెదనని చెప్పినందున చిత్రలేఖనుకి కోపమువచ్చి ఆమె కత్తితోబాడిచి చంపెను. ఈ సంగతి పోలీసువారికి తెలిసి వానిపై కేసు జేసిరి. కేసు బెంగళూరు జడ్జి గారు విచారణ గావించుచున్నారు.

స్వదేశస్థునిచే వంశింపబడుట:— కెప్టెన్ డంబరుజంగుగారు గత మే నెలలో నేసాళమునుండి కలకత్తాకు తమ స్వంత వ్యవహారములపై వచ్చిరి. కలకత్తాలో తమకు సామ్య ఇబ్బంది కలుగుటచే తమ భార్య నగలలో మొక దానిని తమ స్వదేశస్థుడగు ఫురియొక నేసాళమువానికిచ్చి దానిని తాకట్టుపెట్టి సామ్య తీసుకొని వచ్చురి. వాడు దానిని ఏమి చేసెనోగాని కెప్టెన్ గారికి మాత్రము 400 రూపాల నిచ్చెను. వారు తమ దేశమునకు వెళ్లి కడ్డితో గూడ 425 రూపల కలకత్తాలో నేసాళము వానికి మనియార్డును చేసిరి. అతడు రూపాయలను పుచ్చుకొని కెప్టెన్ గారి నగను కెప్టెన్ గారికి తిరిగి పంపక రూపాయలతో నెచ్చటికో పారిపోయెను.

విరోధామహాసంగ్రామము

జర్మనుల యలసట నానాటికి వృద్ధియగుచుండుట

(౨)
సింహాచల ప్రభుత్వ—గోక్షేత్రసంస్కరణములను అనాదరణచేయుట

(౧)
ఇటాలియనుల విజృంభణము—అనేకులు బందీలగుట

(౧)
పశ్చిమ గంగమున మిత్రమండలి యవస్థ—అనేక విజయములు

(౧)
(ప్రతిపక్ష విజయము)

ఇంగ్లండు

హిందూ దేశే పరిపాలక సంస్కరణములు.

సింహాచల ప్రభుత్వము అభిప్రాయములు.

లండను, ఆగస్టు 24.—ప్రెస్బుట్రీ కోర్టు తీర్పును వ్రాసి సింహాచల ప్రభుత్వము రంగీలు బందీలగుచున్నాడు. గోక్షేత్ర సంస్కరణముల నిష్పాదక యాచనమునందు బెట్టిక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి కేసును నధికారముండదు. వారి మీదను హిందూదేశ దోరతనమువారికి విశేషాధికారము నొసగునట్టి శాసనముల ప్రవేశ పెట్టిన హిందూదేశమునందు శాంతి యుండజాలదు. హిందూదేశ జాతీయాభివృద్ధిని గూర్చి నే ననేకసార్లు గోక్షేత్రానికి సంభాషించితిని. హిందూదేశము జాతీయైక్యతయందు నింకను అభివృద్ధి గాంచినగాని సంస్కరణముల ప్రవేశపెట్టవలయు నని యతడు తలచి యున్నాడనోపను.

ఇంగ్లండువై శత్రువైమానికపు దాడులు.

లండను, ఆగస్టు 23.—శత్రువుల యిటీవలి వైమానికపు దాడి యాక్రింది విధమున ఫలించెను. శత్రువిమానములు 8 నేలగుల్చబడియెను. దానకర్కు వైమానికుల సంతత విజయము చాల సంకల్పితకరముగ నున్నది. గోధా విమానములు పది రామ్ముగేటు నెదిరించెను గాని వాటిమీద తుపాకులు భయంకరముగ గాల్చబడియెను. అందులో నొక గుండొకవిమానపు నూనెపెట్టునకు తాకెను. అంత నది మంటలతో నేలగుత్తెను. మరియొకదానికి గూడ అట్లే సంభవించి అదియు నేలగుత్తెను. అనేకమంది ప్రజలూ తీవ్రయుద్ధమును జూచిరి. భయంకరములగు భృశులకు వణక పోవుచుండిరి. మావిమానములలో నొకటి గుండ్ల నన్నిటి లక్ష్యముజేయక మావిమానముకట్టి శత్రులలోనికి జొచ్చుకొని పోయివారి వ్యూహమునంతయు విశేషముగ భేదించివైచెను.

టాంక్సుబండ్ల పటాలము.

లండను, ఆగస్టు 23.—మేజరుజనరలు సర్ బాక్ కావ్యపరుగారు టాంక్సుబండ్ల పటాలములకు దైర్ఘ్యదృఢతగా నియమించబడిరి లండన్ కేజటు ప్రకటించుచున్నది.

పోవుగారి లేఖ.

నాకాగారి బహిరంగ వ్యాఖ్య

లండన్, ఆగస్టు 24.—మిత్రమండలివారి ఉద్దేశములను పోవుగారు సరిగమోచించ లేదని యాయుక్తులతో తమ యావస్థాస సందర్భమున బెర్నార్డ్ నాకాగారు నడిపిరి. సాయుధతాటస్థమునంటి సంధి మనకు అంగీకారము కానేరదు. శత్రువులకు వీలుచిక్క నేని పోలండు, ఆర్మియా, నెర్బియా, బెల్జియము, పరామర్శముల పాట్లు మనవలె తలపెంచును. జర్మనుల దౌర్జన్యము అడుగుంటు వరకు మనము దూనికత్తిని మరల ఒరలో నేయకూడదు.

బ్రిటిషుమంత్రి గ్రనున కరుగుట.

లండను, ఆగస్టు 23.—గ్రానిలేవీ ప్రభుత్వము గ్రనునందు బ్రిటిషుమంత్రిగా నియమింపబడిరి అధికార రీత్యా ప్రకటించబడెను.

బందీకృతుల మార్పుకొనుట.

లండను, ఆగస్టు 24.—ఒక్క దక్షిణమార్గమే తెరచి యుంచబడినదను నమృతమును జర్మనీలో వ్యాపింపజేయు నిమిత్త మామార్గమును వాడుకజేసికొనుట కియ్యకొన వలసినదని జర్మనులు పట్టుపట్టుచేత బందీకృతుల మార్పుకొనుటలో తంటా వచ్చెను.

పరానువారి నైనిక వైద్యవ్యవస్థలు

లండను, ఆగస్టు 24.—విశేష కీర్తిప్రతిభలుగల వైద్యులు సర్ ఫ్రాన్సిసు హోవాథుగారి యధ్యక్షతన నైనిక వైద్యవ్యవస్థగీయ సమాహారసాలన మెట్లున్నదియని విచారించుటకు ప్రానువు బోవుచున్నాడు.

శత్రువులు వైద్యశాలపై బాంబులు బరపుట

లండను ఆగస్టు 24.—రామ్ముగేటులో వైద్యశాలపై శత్రువులు బాంబులను వైచిరి. ఈ వైద్యశాల కనేడియనుల నైనిక వైద్యశాల యని తెలిసింది. దీనియందు రోగులు క్రిక్కిరిసియున్నారు. గోతావిమానము లీవైద్యశాలపై తమ బాంబుల నన్నిటిని కేంద్రీకృతము జేసినవి. వైద్యశాలపై రెడ్ క్రాసు ధ్వజము స్పష్టముగ విరాజిల్లుచుండెను. జర్మనులు క్రొత్తరకపు బాంబులను రామ్ముగేటు వైద్యశాలపై ప్రయోగించిరి.

ప్రామ్ము

ప్రబల యువస్థానము

దుర్భేద్యము లగు శత్రురక్షకస్థానములు.

16వ తేదీని ల్యాంజిమార్గము స్వాధీనము జేసికొన్నపుడు విరాంతుపటాలములు ఆకుంజితక్రమముతో పోరినవి వితేఖలు తెలుపుచున్నాడు. దక్షిణ విరాంతు పటాలములను అల్పసంఖ్య కలిపిపోరి. కాని విధులనోరథులైరి. శత్రురక్షకస్థానములు నామరూపములు లేకుండ భృంసమయినవి అల్పసంఖ్య నైనికులు ఫిరంగుల గోతులను, 35 వ కొండను వశము చేసికొనిరి. కాని వీనిని నిలబెట్టుకో లేకపోయిరి. తదనంతరము ప్రతి యుద్ధములు అతివారుణముగ జరిగినవి. ఇరుప్రక్కలనుండి నైనికులు పారిపోవలసినవైచెను. మధ్యభాగమునకు మరఫిరంగులు శత్రువుల వశములో నుండుటచే అల్పసంఖ్య విజయము లభ్యయోగము కాదాయెను. సింహములవలె పోరినను అల్పసంఖ్య విఫలమైరి. సహాయపు నైన్యములు శత్రువుల మరఫిరంగులచే నిరోధించబడుటచే సాయ మొనర్చుటకు వీలు లేకుండెను. శత్రువులు కేవలము తమమరఫిరంగులపై నాధారపడి సమర మొనర్చుచుండెనవి. దమమరఫిరంగులను అతినైపుణ్యముగ అనుసృజిరి. మిడ్లెండు నైన్యములు ఒక ఇంటిని పరుచుకొనిరి. 47 గురు నైనికులనుకూడ వశము చేసికొనినవి. ఇతర నైన్యములు 35 వ కొండవరకు మరఫిరంగు లున్న ప్రదేశములలో చొరబడిరి. కుడిభాగమున స్కాటులాండు నైన్యములు బ్రిమెక్ కోటపై దొమ్మె సల్పినవి. యుద్ధ మతిభయంకరముగ జరుగుచున్నది. ఈ ఘోరయుద్ధమందలి జయము లభించుటకు చాలానష్టమును పొందవలసి యుండును.

తెన్నదగ్గర కనేడియనులు తీవ్రముగ పోరుట

తెన్నదగ్గర కనేడియనులు 6 జర్మను పటాలములను భేదించెనవి కర్నలు రెసింగుటగుగాన వ్రాయుచున్నాడు.

జర్మను నైన్యములు నానాటికి ఓడించుట.

లండను, ఆగస్టు 23.—తెన్నదగ్గర జర్మనులు పెక్కు ఫిరంగులతో దారుణముగ పోరుచున్నాడు. కాని మేము వాయవ్యమున నుండియు నైరుతినుండియు పట్టుబట్టు ప్రవేశించితిమని జనరలు మారిస్ గారు ప్రకటించిరి. జూలై 31-వ తేదీనుండి శత్రువులు అలసిపోవుటచేతను వారి నైన్యముల సంఖ్య ఓడించుటచేతను బ్రిటిషు గంగము నుండి జర్మనులు మేము మరలించవలసిన భాగికంటె. రెండు రెల్లు నైన్యములను మరలించవలసి వచ్చింది. జర్మనులకు విశేష నష్టములు కలుగుటచే ప్రజలకు అభైర్యము కలుగుండగ జర్మనులు ఓడిపోయినను విజయములగు చున్నారమని ప్రకటించుచున్నాడు. జర్మనుల రైల్వేనర్తకము తగ్గుచున్నది.

రాక్షసిబాగు లభించుట దుర్లభముగ నున్నది. జర్మను లిటీవల పరాను రంగమునుండి బ్రిటిషురంగమునకు చాలనైన్యములను మరలించిరి. ఇటలీవారికి చాల ఘనముగ విజయములు సమకూడినవి. వీనివలన విశేష లాభము కలుగును రుషియనుల దౌర్జన్య మంతరకు విపత్తులకు అవకాశమియలేను. 40 నేల రుషియనులను బందీలుగ గొంటి వని జర్మనులు ప్రకటించుచున్నారు. ఇది చాల స్వల్ప సంఖ్యయని యాశ్చర్యముతో మారిగుగారు తెలియ జేసిరి. ఇదిగాక ఇందులో సగము మంది నిరాయుధులుగ నుండిరి.

ఉన్నత ప్రదేశమునకై పోరుట.

బ్రిటిషువారి విజయములన లాభములు.

లండను, ఆగస్టు 23.—ప్రధాన కార్యాలయమునందున్న రూటరు విలేఖకు డిట్టు తలచినపుడున్నాడు. స్టాండర్ లో నిన్నటిదినమున గ్రేకోన్న ప్రదేశము లన్నిటిని నిలబెట్టికొంటిమి. జర్మనులు ప్రబలముగ ఫిరంగులతో పోరినను, తీవ్రముగ ప్రతి యుద్ధము లాన్సన్ ను కూడ పోరాన్ని క్రొత్త ప్రదేశములను స్వాధీనము జేసికొంటిమి. నిన్నటి రోజున సంప్రాప్తమైన విజయము ఉత్తర బెల్జియములో ముఖ్యస్థానముగ పరిగణింపబడుచున్న ప్రస్తుత ప్రదేశముకంటె చాల లాభకరమైనది. దీనిచే ఇంకొక లాభమునకూడ బడయ గల్గితిమి. సహజముగ శత్రువులు గ్లాకోర్ను అటవిన, నానిబోస్సు, పోవిగ్ తీబూనీ లీకులను, నిలబెట్టుకొనుటకు తమ నైన్యముల నన్నిటిని కేంద్రీకృతము జేయుచున్నాడు. ఏ తత్కారణమున యుద్ధ మతితీవ్రముగ జరుగుచున్నది. జర్మనుల నష్టములను ఇంతని మేర్పాటుటకు వీలులేకున్నది. జర్మనులు ప్రతియుద్ధములందు తమ నైన్యములను నిర్లక్ష్యముగ వినియోగించి మా శత్రువు బాల్బలకు ఆహుతి గావించుచున్నాడు. ఇంత ఘోరయుద్ధ మెన్నడును జరుగుట ఎఱుంగము. స్టాండర్నులో తెన్నదగ్గ జర్మనులకు అమితముగ నష్టములు కలుగుచున్నవి. ఇతర భాగములయందు తమ నైన్యములను తగ్గించి తెన్నదగ్గ కుప్పలు కుప్పలుగ జర్మనులు తమ నైన్యములను సమకూర్చుచున్నాడు.

పరానువారి విజయఫలితములు

వెన్నదగ్గర పరానువారికి దిగ్విజయములు లభించుటచే జర్మనులకు చాల సంకటముగ నున్నది. జర్మను యువరాజురూప్రెట్టిప్రభువుని సాయమొనర్చుచుని కోరుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వాతావరణము మరల మారెను. ఇచట వర్షముకురియుచున్నది.

తెన్నదగ్గర దక్షిణమున భయంకరముగ పోరాటము.

లండను, ఆగస్టు 24.—జనరలు హేగుగా రిలుల ప్రకటించుచున్నాడు. దున్ననకు దక్షిణమున భయంకరముగ పోరాటము జరిగెను. గ్రీను క్రాసరున కీశాన్యభాగమున జర్మను కందకముల బట్టుకొంటిమి. శత్రువులకు విశేష నష్టములు గలిగెను. లాబాసికి వాయువ్యమున రెండు దాడులను పోర్చుగీసుచారు తరిమివైచిరి. ఈసమన కీశాన్యమున జర్మను ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగ నుండెను.

కనేడియనుల విజయము

లండను ఆగస్టు 24.—గుగవరమునాడు ప్రాతఃకాలమున కనేడియనులు సాచెజును దాటి 700 గజములు ముందు కేగిరి. ప్రాతఃకాలమందు మరఫిరంగులు మున్నగునవి యున్న స్థానములందు ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది. తెన్న ఇప్పుడు కనేడియనుల స్వాధీనములో నున్నది. తెన్నదగ్గర బ్రతుకుటకు చాల దుర్భముగ నున్నదని మాచే జిక్కిన శత్రువులు తెలుపుచున్నాడు. రెండుమారులు జర్మనులు తమ మూలబలములతో ప్రతియుద్ధము లొనర్పిరి. కాని అపారనష్టములతో వెనుకకు పారిపోయిరి. స్థలము సంకుచితముగుటచే జర్మనులకు ఫిరంగులతో పోరుటకు అవకాశము లేకుండెను. రాత్రివేళ రాకపోకలకు వీలులేకుండగ మేము ఫిరంగులను ప్రయోగించుటచే శత్రువులకు ఆహారపదార్థములు నైనిక సాయము కలుగుటకు వీలు లేకుండెను. తెన్నపుడు శత్రువులకు నరకమువలె నున్నది.

జర్మనులకు అపారనష్టములు కలుగుట.

లండను ఆగస్టు 24.—వెన్నదగ్గర శత్రువులకు చాలనష్టము కలుగుచున్నది. పరానువారు విజృంభించి క్రొత్త స్థానములను గ్రేకోనుచున్నాడు. శత్రుపటాలములు గంభీరముగ

ముగ ఆహూతి గావించబడినది. మరియు నైవేద్యములు బండిలుగ చేయబడినవి. జగ్గయ్య మూలబలములవై పరాసువారు మెల్లులను తరిమించుచున్నారు. జగ్గయ్యలు ప్రతియుద్ధ మొనర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని సఫలత నొందుటలేదు.

ఇటలీవారు ప్రతివోటును విజయముగనుచున్నారు. యుద్ధము అతితీవ్రముగ జరుగుచున్నది. శత్రువులు ఆహారముగ మాచే జిక్కుచున్నారు. మాచేజిక్కిన వానిలో వైద్యుల కంపబడిన వానిసంఖ్య లెక్కచేయబడలేదు, వీరసంఖ్యాకులుగ గలరు. గోరీజియా, సముద్రముచుట్టూ శత్రువులు పట్టుదలతో పోరుచున్నారు. కాని పరాజితు లగుచున్నారు.

శివార్థి

రీగా రంగమున పోరాటము

లండను, ఆగష్టు 28:—రువ్వయల ప్రథమ ఆశ్రితక సభపంతులను టుక్కుమునుండి, కెమ్యరనునకు తరిమివేయుట యేగాక జగ్గయ్యలు రీగాకు 20 మైళ్ళదూరమునందున్న కాలంపేమునుండి, రీగానుండిష్టాకునకు బోవుబాట ననుసరించి యుద్ధ మొనరించుచున్నారు. అయిబాడ్ నదికిని, తీరలుచున్న ప్రదేశమునకును మధ్యనుండు స్థలములలో నున్న రువ్వయల స్థలముల నన్నిటిని శత్రువు లాక్రమించుకొనిరి. రువ్వయల యంత్రమున కొకటి రెండు మైళ్ళదూరమునకు బోయిరి. ఇటీవల కార్మిలాపుగారు సూచించిన ప్రకార మెంత యధికముగ ఆ సమీపమున వృద్ధి జెందునదియు మానునది యంత వేగము లెక్కియింప నేరము.

జపాను రువ్వయల సహాయ మొనరించుట.

పారిసు, ఆగష్టు 28:— “లివెటిటుజొర్నల్” లిట్లు వ్రాయుచున్నది:— జపాను యూరోపునందు ప్రవేశించుట ను గల ఆటంకములు తొలగింపబడెను. నుంచి క్రిస్తీయముగ యనియను నింక జపాను సేనలు రువ్వయలమున గనించగలవు.

మాస్కో కాన్ఫరెన్సు.

పెట్రోగ్రాడ్, ఆగష్టు 24:— మాస్కోవద్ద జరుగ గోవు బాతీయసభ కేవలము సలహాసభగ నుండగలదు. కెరెన్స్కీగారు ఆధ్యక్షత వహించెదరు. ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, స్వరసాయక స్థితులను గూర్చి ఆయాసంప్రతు లుపన్యాసము లొనగెదరు.

ఆస్ట్రియనుదళముల శిక్ష.

ప్రశంసాపాత్రము.

లండను, ఆగష్టు 28:— ఇటాలియనుల వద్దనున్న వైముప్రతికా విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు.— బండికృతు లందఱును “కలగావులగముగ” పట్టుకొనబడిరి. అయినను వారి శిక్ష చాల ప్రశంసనీయముగ నున్నది. కందకములలో బట్టుకొనిన గానివారు సాధారణముగ పట్టువడరు.

ఇటలీ

ఇటాలియను లింకను విజృంభించుట.

లండను, ఆగష్టు 28:—ఇటాలియను అధికారు లిట్లు ప్రచురించుచున్నారు. నెంటుజాలియను రంగమునకు దక్షిణ మునను, ఉత్తరమునను మేము విజృంభించు చున్నాము. మా నైవేద్యములు ప్రతియుద్ధముల నన్నిటిని తరిమివైచి బోసీ ఫెయిటీ కాన్ఫ్రేయముననున్న స్థానము నాక్రమించుకొంటిమి. నిన్నటిసరికి మేము 16000 వైరికులను 259 ఉద్యోగులను పట్టుకొంటిమి. మా విమానములు శత్రులమీద 12 టన్నుల బరువుగల బొంబులను పడవైచినవి.

ఆస్ట్రియనులు నష్టముల నొప్పుకొనుచుండుట

లండను, ఆగష్టు 22:—నిన్నటిదినమున ఆస్ట్రియను అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి.—ఒకమారు యుద్ధము నొనరించి నపిదప బ్రెజ్జాకు దక్షిణమున శత్రులు తమ్ము కొంచెములోనికి తరిమిరి. శత్రువులందరును పూర్తిగ ముట్టడించువరకును మా నైవేద్యములు తమ స్థలముల గానాడుకొనగలిగినవి. పిమ్మట శత్రుపంతుల విదళించుకొని నైకిబోయిరి. శత్రువులు విశేష నష్టముల కొర్ర సేలోగ్రామమున బట్టుకొనిరి.

ఆస్ట్రియనులొక గ్రామమును విడిచుట.

లండను, ఆగష్టు 28:— ఆస్ట్రియను అధికారు లిట్లు ప్రచురించుచున్నారు. కాలవకు తూర్పుభాగమున మేము

“వ” గ్రామమును విడచితిమి. కాల్సో నదిమీదనున్న చిన్న చిన్నరక్షక స్థలములకుబోతిమి. ఇటాలియనులు నురల ఉదయ మునగూడ యెదిరిరి.

అమెరికా

జపానీయు లమెరికాకు సందేశ మంపుట.

వాషింగ్టను, ఆగష్టు 24:— జపాను సందేశవాహులను విల్సనుగారు యుత్సాహముతో నాదరించిరి. సందేశవాహులు వారు సందర్శించిన నగరములన్నిటి తమకుజేసిన గౌరవాతిభ్య మునకు చాల సంతసించిరి.

గ్రీసు

థెస్స, ఆగష్టు 24:— సలోనికాలో క్రొత్తగా నురల ఆగ్ని ప్రమాదము సంభవించెను. ఇప్పటికి నురియొక వేయి యిండ్లు కాలిపోయెను.

జర్మనీ

నులిగడుపు వ్యాధి.

లండను, ఆగష్టు 24:—తగినంత ఆహారము లేకుండుట వలన దక్షిణ జర్మనీ దేశమునందు నులిగడుపు వ్యాధి చాల ప్రబలముగ నున్నది. స్వీట్జర్లందు దొరతనము వాండులకు చాల భయమొంది వ్యాధి తమదేశములోనికి వ్యాపింపకుండ జాగ్రత్త పడుచున్నారు.

కోపను హేగ, ఆగష్టు 24:— రెయిచిస్టాగు సభలో క్రొత్త విశేషసంప్రది హెర్ కూట్లమాన్ గారు ప్రత్యక్షుడు ఉపన్యాస మొనగిరి.

ఇంతవర కొనగిన విమానములు 437

లండను, ఆగష్టు 24:— యుద్ధ మారంభ మైనది, మొదలు నేటి వరకు సామ్రాజ్య వివిధ భాగముల నుండి 437 విమాన ములు సమర్పింప బడిన వని ప్రకటింప బడెను.

సింహళమునకు రహదారి చీల్చు

హిందూసామ్రాజ్యమునందలి యే బాగమునుండి యైనను సింహళమునకు బోవు ప్రయాణికుల కికమిదట రహదారిచీల్చి క్కరలేదని చుద్దవరకుకాల దొరతనమువారు వాదించిరి. కాని సాధారణముగ హిందూదేశమున నివసించు వారలలో సింహళము మీదుగా ఇతరస్థలములకు బోగోరువారికి మార్గము రహదారి చీల్చవలయు.

శత్రుసేన లొనర్చిన ముట్టడుగులు

తొలగ గొట్టుబడుట

లండను, ఆగష్టు 28:— సోవియా, గ్రోజిసాసి పరిస రములయందు రుమేనియనులు శత్రు సైన్యము లొనర్చిన ముట్టడు గులను తొలగగొట్టిరి. బూర్జుయెనుతేట్టున నుండు నొక కందక ములో కొంతభాగమును శత్రు సైన్యము లాక్రమించెను. గాని ప్రతిముట్టడి జరిగి యీ సైన్యములు వెడలింపబడినవని రుమ్య వారు ప్రకటించిరి.

మాంటాగు గారి రాక.

హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి రాకవలన యీ దేశమునం దలిరాజకీయ స్థితియను మంచియభివృద్ధి గలుగగలదని విశేషముగ తలంపబడుచున్నది. ఈ సందర్భమున “మైక్యుఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక ఇట్లువ్రాయుచున్నది. ఇటీవల ముగ్గురుభారతీ యులు, సుప్రసిద్ధులు, హిందూదేశ కార్యాలయ సభ్యులుగ నియమింప బడిరి. సర్ ప్రభాకరకృష్ణాజీ, సాహేబుజాడా ఆప్టెలు అహమ్మదుఖాను, బానుగారలే యీ సభ్యులు. వారు ముగ్గురును ప్రస్తుతము హిందూదేశముననే యున్నారు. ఇగ్నాండునకు బోవు ప్రయత్నిములలో నున్నారు. ఇపుడు ప్రయాణకాలము చాల దీర్ఘముగ నున్నది. బహుశ మాంపే గుగారును వీరిలో కొందఱును మార్గవర్ధమున గలసినను గలియవచ్చును. తేకున్న వారు మాంపేగు గారిక్కడ కనతికా లముననే రా నుద్దేశించుచుండగా నక్కడికి బోవ తట్టినా చును. తమ సంస్కరణాభిప్రాయముల పార్లమెంటుసభ యందు ప్రవేశ బెట్టబోవువపుడు ఈ ముగ్గురు నతినితో నేకేభ వింతురు. కార్యదర్శిగారు హిందూదేశమునకు వచ్చునపుడు వారికి సహాయ మొనర్చి తగిన యంశముల తీర్చించునిమిత్రము వారిచట నుండుట మంచిదికాదా? అని ఆపత్రిక యడుగు చున్నది. నుంచి దనియే దాని యభిప్రాయము.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(-)-

గోదావరిమండల గ్రంథాలయసంఘము:— ఈ సంఘ ముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ యీ నెల 26 తేదీ ఆది వారము 4 గంటలకు పీఠికాపుగమనందున్న శ్రీ సూర్యరాయ గ్రంథబాండాగార మందిరమున జరుగును.

1. నన మండలమున తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘ ములను నియమించుటగూర్చి, 2. గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధి పఱచుటయొట్టు, 3. మండల గ్రంథాలయ సంఘమునకు క్యయ మునకు పలుకు ధనమునుగూర్చి, 4. అవసరములగు నితర విషయములగూర్చి, చర్చింపబడును.

కడచిన జూలై నెల 20 వ తేదీ రాత్రిని విశాఖపట్నం జిల్లా సాలూరునందు పంచముభేత్వరస్వామి తేబరన్న నైట్ నూగ్గులు అనుపేరితో నొక రాత్రిపాఠశాల తెఱవబడినది. రాజాబాబుగారు ఈపాఠశాలకొరకు క్రొత్తయిల్లు లభించు వఱకు తమబంగళా నుచిత్ముగ నొసంగిరి. 50 మంది విద్యార్థులు ప్రథమమునజేరి ఇప్పటికి 200 మందియైరి. విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చుటచే పాఠశాలను వేటొకచోటికి మార్చిరి. ఈపాఠశాల నిర్వహణము కొరకు ఏ రు సభ్యులుగలయొక సంఘముగలదు. రాత్రి 6-80 గం నుండి 9 వఱకు ఉచితముగ విద్య నేర్పబడును. 8 మంది ఉపాధ్యాయు లుచిత్ముగావని చేయుచున్నారు. 10 సంవత్సరములనుండి 20 సంవత్సరముల వైవఱకు ఈడుగల కూలివాండ్లు మున్నగువారు విద్య నేర్చుకొనుచున్నారు. విద్యాభియానులు దీని నభివృద్ధిలోనికి దేబ్రయ త్వింపవలెను. విద్యాశాఖవారు పాఠశాలను రికన్వెజుచేసి ప్రోత్సహింపవలెను. (ఒక ఉపాధ్యాయుడు).

శ్రీ బాలసరస్వతి పరిషత్ సెక్రెటరీ:—1917 సం॥ జన వరి నెలలో వెలుకొండ యందలి శ్రీకృష్ణ దేవరాయ పుస్తక భాండాగార పక్షమున అనంతపుర మండలములో కొన్ని గ్రామములందు, జరుపబడిన శ్రీబాలసరస్వతి పరిషత్ సెక్రెటరీ లో గౌరవముగ గృహధర్మవైస వారల కీలముచుటు లొనగఁ బడినవి:—1. కె లక్ష్మీ నరసమ్మ. (అనంతపురము) మొదటి బహుచతి. “బంగారు పతకము” 2. కె. గాథ నేంద్రగౌతు. (కళ్యాణదుర్గము) రెండవ బహుచతి “శబ్దకర్తాకరము” 3. సి. సీతారామమ్మ, (హిందూపురము) మూడవ బహుచతి “1. వసుచక్రము 2. గురుచక్రము ఆయా పరీక్షా స్థలములలో పరీక్ష చేతించిన బాహురలో నుత్తమునికి, ఒక్కొక్క చక్కని గ్రంథము బహుచతిగా నొసంగబడినది. బహుచతుల నొంగి మా యుద్యమమునకు దోడ్పడిన జి. కేశవరాస్త్రి, యస్. శ్యామాచార్యులు, పి. నుబ్బరావు అను వారిలకు మే మెంతయుఁ గృతజ్ఞులము. అని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మచిలీపట్నం వార్తలు

ఈ నెల 19 తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు బందరు పుగ మందిరమున జిల్లా సంఘమువారి ప్రాప్తుక్రింద జమిందారి రైతులసభ యొకటి కల్లూరు మార్గనారాయణరావు బి. శి. బి. యల్ గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. ఈ సభకు సుమారు 200 రైతులు, సాతువల్లూరు, నార్తవల్లూరు, దేవకోట, మునుమూరు, వెంట్రప్రగడ, పుయ్యార్యూరు, లిహర్లల్లి మున్నగు ఎన్నేటు గ్రామములనుండి విచ్చేసిరి. ఆసభయం దీదిగువ తీర్మానములు గావించబడినవి. గవర్న మెంటు గ్రామముల లోని పల్లపు ఆయకట్టు భూములకు వలె జమీంగ్రామముల భూములకు నెటిలమెంటు పల్లమువంటి ఆయకట్టుపల్లం అను పాడేగు ఏర్పాటుచేయుట వ్యాపకమనియ, అవగరమని యు, ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. (2) ఇందుకు జమిందారులు కాలచోట పల్లపుభూములకు పెచ్చుసిస్తు వనూలు చేయుటవల్లను నీటివిడుదల ఎచ్చటను కలుగుటలేనందు వల్లను జమిందార్లకు జమీరైతులు పెచ్చుసిస్తు ఇవ్వవననము లేదనియు ఈ సభవారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

(3) జమీ గ్రామములలోని పంటకాల్వలు, మురుగు కాల్వలు గవర్న మెంటువారు స్వాధీనము చేసికొని సరియగు స్థితిలోనుంచుట మిక్కిలి యవసరమున తీర్మానించుచున్నారు. ఈ విషయములను గురించి కార్లవారి సరిసింహము గారు, వేమూరి వేంకట సుబ్బారావు పంతులుగారు తాడినాడ బ్రహ్మన్న బాస్త్రిలుగారు, బలైన లక్ష్మీపతిగారు మొదలగు వారు ఉపన్యసించిరి.

కృష్ణజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీవారు 18 వ తేదీని సభ గానించి చెన్నపురిలో జరగు ప్రత్యేక రాజధాని సభకు ప్రతి నిధుల నెన్నుకొనిరి. సాత్విక నిరోధము అకస్య అనలంపనీయ మని తీర్మానించిరి.

వృత్తాంతములు.

(౧)

రాజధానినిగూర్చి అసభలలో నిన్నటి నివేదిక.

వైకుంఠాచార్యులు స్టేషన్ గారు ఆస్థానము వద్దనుండి.

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమువారు జేతాక్షర వైద్య పుష్కలములను నియమించుకొని ఇండియా దేశమున వా గంజీకరించిరి.

ఆసియాటిక్ సొసైటీ సభ కార్యాలయలో బోయం బహుళము ఎస్. ఎస్. రామస్వామిగారు బంగాళాదేశమున బసవేశ్వరిని తెలియుచున్నది.

హిందూదేశ స్వస్థాన ప్రామాణ్య సంస్కరణబోయిరే కేంద్రీకరణమున కిక్కిరింపించి సోమవారమునాటి యాదనమున ప్రామాణ్య సంస్కరణము.

భూమేంద్రనాథబాసుగారివై టెంగాలు నేషనలు బ్యాంకు వారు తెచ్చిన యభివృద్ధిని రాజీనామామిత్తయి సోమ వారమునకు వాయిదా వేయబడినది.

రంగూనులో 50 వ సంఖ్యల 100 యాభ్యుయల నోట్లను కృత్రిమముగ తీసికొని పట్టి అప్పగించుచు 500 యాభ్యుయల బహుళత కలుపుచు రంగూను పోలీసుకమిషనరు ప్రకటించెను.

హిందూదేశమునండి ప్రజలు విశేషములకు పోవుటకు గూర్చి లండను నగరమున నొక సభ 2500 ను సభలో నడచిన న్యతాంతములనుండియా వారతనమువారికి చేసినది. ఈ సభలో అధికారికమున ప్రకటించబడును.

మహమ్మదీ వ్యాధి 6493 గురు పడితులైరి. 4784 మంది చచ్చుతులైరి. నిజములు: బొంబయ సింధు రాష్ట్రములు 2080, మదరాసు 207, బీహారు 259, సంయుక్తపరగ జాలు 807, పంజాబు 10, బాగ్లా 89, మధ్యపరగ జాలు 502, మైసూరు సంస్థానము 233, మైసూరు రాజ్యము 591 మధ్యహిందూస్థానము 282, బీహారు 418.

రంగూను, ఆగస్టు 24:— బాగుపడిలో 32 వ గృహమున రంగూనులో కొన్ని ప్రమాదము సంభవించెను. మూడువంతులు కలిగియుండి 18 గదులతోనున్న భవనములయందు అంటుకొని తగులబడుచుండెను. అగ్నిప్రమాదమునకు ఇంత గారు కారణము తెలియలేదు. నష్టముకూడ తెలియలేదు. 4 గదులమాత్రము వ్యాధి. ఇ. మొన్ననే అట్లే కలుగుచున్నది.

నకరూరము చెల్లెలు, దరికూసిండును కలసి యుక్తాదాసిల్లారు బాల్కనీయగ లండమున గ్రహించి తనదే పరిచేయించెనని కలెక్టరు గారికి కుట్రకానూను క్రింద ఆస్తినిచ్చి నందులకు వారికి ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్షయు, 1000 రూపాయల జరిమానాయు కలిగించబడినది నిరీకై అలహాబాదు జైల్లోనుండి పిల్ల అంటు తీసికొని. అంటు అగీకరింపబడినది. అగ్రాధ్యక్షమున కుట్రకానూను క్రింద తేలికైన నేమిదియే ముద్రపడి. ఇది రాజ్యపునెలలో విచారణము చేయబడును.

భాతీయము 9 గురు కమిషను ఉద్యోగముల నిర్వహణలోకి ప్రకటించబడినది. ఈ క్రింది వైనికోవోగలకు కమిషను ఉద్యోగము లుండబడినది. కెప్టెను జోహాను సింగు, కెప్టెను కువ్వారు అమ్మంగు, కెప్టెను ఎ. ఎ. కాసిముహ, కెప్టెను భాను కుమార్తెభాను, కెప్టెను మాలీకముపైజు మహమ్మదుభాను, కెప్టెను పుష్కరింగు, కెప్టెను సాలా సామెయి దాస్తి, కెప్టె నెంటు రామారాధాజంగు బహద్రు, కెప్టె నెంటు కన్యారసవెసింజి.

హిందూదేశమున వారతనపువారి కార్యాలయములన్నియు డిసెంబరు 12 వ తేదీని మూడుగురు వీని వేళే ఉత్సవదినమునకు. అనాను బాతి నికరణ తేదండక నామము లందఱును యధాశక్తిగ సంస్థానమును కుట్రకానూను వైసటియు వ్యాధిగ్రస్తులైనట్టి చారిత్రాని చంకాలకు, వివాళములను ప్రోగు తీసి భవమును సమహాస్వరణం. అసమ మనాడు ప్రతిష్ఠియును. అట్లే క్రామ పరాకము మొకనాటి విశ్రమమునకు వీరి రానిది నిరీ యుద్ధమును నిలదెట్టలేనని మెప్పున్నట్లు ప్రఖ్యాతి. హిందవ నాగిరులులందరికి వ్రాయుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

(౨)

హిందూముల పుస్తకముల పాపు:—

పాపువారు చెన్న పురి చోమముల లీగుకు 500 రూ॥ ల నిచ్చిని తెలియుచున్నది.

బ్రహ్మసమాజ ఉచిత పత్ర నాలయము:—

చేపు ఉదయము 7-15 గంటలకు 27వ బ్రాహ్మసమాజ మందిరములో భవనమున.

పోస్టు యాన్తరు జనరలు గారు:—

కె. మాంటియా కె. బి. సి. ఎస్. గారు 4 వ తరగతి పోస్టుయన్తరు జనరలుగా పదవీమంతు నియమింపబడిరి.

క్రాంతివక్త్రు:—

పి. ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్య, పి. ఎస్. రామరావు, వి. రాజగోపాల అయ్యగారు నిన్నటి నివేదిక (24-8-17) హైకోర్టు వక్త్రుల నెన్నుకొనబడిరి.

పాపనభ:—

ఈనెల 27 వ తేదీ సోమవారమునకు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విల్లింగ్టన్ పబ్లికహాలులో రామభాయివాసోజీగారి నిర్వాణము సందర్భమున చెన్న పురి పాపనభ జరుగును.

భక్తిమార్గ ప్రసంగనభ:—

తంబుపెట్టి వీధి నెం 322 వ ఇంటినుండు కేవటి ఆదివారము (26-8-17) సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరువక్కయరుదూరు కృష్ణభగవతరుగారి చేతుల సేవకు దక్షిణ కాలక్షేపము జరుపుచును.

ఉపన్యాసము:—

సామలకాపేట ప్రాగెసివ్ యూనియను పాఠశాల భవనమున చేపు (26-8-17) ఉదయము 8 గంటలకు మహామహోపాధ్యాయులు ఎం. లక్ష్మణమూరి గారు అధ్యాత్మరామాయణపు 11వ కథకు చెప్పెదరు.

హిందూ మతసంగ్రహము, తిరువళ్ళి క్షేత్ర:—

తిరువళ్ళి క్షేత్రమున పెద్దవీధి నెం 80 గు గల గృహమున చేపు (26-8-17) ఆదివారము ఉదయము 7 గంటలకు (బ్రహ్మశ్రీ) మరువూరు కె. నక్షత్రాస్త్రి గారు భగవద్గీతోపన్యాసమును చేసెదరు.

సావత్సరీయము:—

గ్రీన్ విల్లా వీధిల పాఠశాల వార్షికోత్సవము నేడు సాయంకాలము 4 గంటలకు పరకు నాగములో లండను మిషను చర్చి భవనమున జరుపుచును. ఎం. డి. దేవదాసుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు. వారి సతి బహుమతులను విద్యార్థుల కిచ్చెదరు.

దేశీయ ప్రాచార సమాజము:—

ఆగస్టు నెల 26 తేది ఆదివారము సాయంత్రము పెంబూరిలో రామనాచార్యుల వీధి 15 నెం॥ భవనమున ఒక ప్రాచారసభ జరుగును. చేపూరు మునిశ్వరయ్యగారు ప్రాచార సభ్యుడు. వివేకానంద వేంకట ముద్రాధ్యక్ష అయ్యగారు "భూతదయ" గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

చెన్న పు గాంధ్రసభ:—

విద్యాభాగా పక్షమున చేపు ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు, బ్రాహ్మ 14వ నెంబరు సభాభవనమున, విభాగపట్టణ వాస్తవ్యులు హైకోర్టు వక్త్రుల ప్రభు లక్ష్మీనరసింహము, బి. ఏ. వి. ఎస్., గారు ఆంధ్రవాఙ్మయ దశాపరంపరను గూర్చి తెనుగున నుపన్యాసించెదరు; వేదము వేంకటరామరాస్త్రి గారు అగ్రాసభాధిపత్యము వహించెదరు.

మెరియ మెట్టులో జగదము:—

గత గురువారము రాత్రి గాజగోపాలు అనునతడు త్రాగి ఇంటికివోయి తనకలెనే యింటియందు అద్దకు గాపురమున్న వారితో జగదమునకు ప్రారంభించి జగదములో ఇద్దరిని కత్తితో బాడిచెను. వారి బంధువులు వారి నిద్దరిని వైద్యశాలకు పిలికొనిపోయిరి. వారిద్దరును నిన్నటిదినమున వైద్యశాలయందు మరణించిరి. గాజగోపాలు పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడి తేను చేయబడినది.

హిందూమోద్యోగి సేవయంగు చేరుట:—

చెన్న పురి శిశువిద్యాలయ కార్యాలయమునకున్న కృష్ణమాచారిగారి కుమారుడు సుధర్మచాలాకు డిప్యూటీ తహశీలు దాయనకు డి. వి. గోపాలస్వామి బి. ఏ. బి. ఎస్. గారు హిందూదేశమున సేవలో చేరుటకు వైద్యోద్యోగులచే సంగీకరింపబడి సేవయంగు వైనికులుగా నకూడుచేసికొనబడిరి.

ఒక స్త్రీ మరణము గూర్చి విచారణ:—

జిడివిజను ఇన్ స్పెక్టరు పాలిగారు తులకాణమ్మ అను స్త్రీమరణము గురించి ఎగ్ మూరు పోలీసు కోర్టులో విచారణచేసిరి. ఈ దిగువ నివేదిక ఆయనకు తెలియజేయెను. వేసుపాడిలో బాలకృష్ణ ముదలియారువీధిలో పార్థసారథి ముదలియారుగారి ఇంటిలో కొంతరుంది దొంగలు పడిరి. ఇంటివారు లేచి దొంగలు దొంగలు అని తేకలు వేసిరి. ఆ ప్రక్క వీధిలో దొంగలు పడినయింటికి వెనుక నే ఒకయింటియందు కాపురముండిన తులకాణమ్మ ఆమె కుమారుడును తేకలు విని లేచి కోర్టువైకి వచ్చిరి. అప్పుడే దొంగలు కూడ ఆవీధిగుండు సారిపోవుచుండిరి. తల్లి కొడుకులు దొంగలను అడ్డగించుకొనుటచే దొంగలు ఆమెను గట్టి దుడ్లతో బాదిరి. ఆడెబ్బలకు ఆమె మరణించెను.

విగ్రహ:—

పోలకుగారు వారి సతితో కూడ ఇంగ్లాండుకు బోవు భూస్వామి కన్సారింగయ్యగారు భాగ్యభగ్తలకు నిన్న సాయంకాలము ఆర్యునియను వీధిలో ఘోషేలు చుండిరమున విందు గావించిరి. పురవాసులలో బాలయండి ప్రముఖులు మందిరము నలుకరించిరి. పోలకు గారికి, వారి సతికి సభ్యులకు మొదట ఫలాహారములు ఇవ్వబడినది. భాగ్యభగ్తలీరువురును హిందువులవిషయమై కష్టపడి గావించిన పనులను మెచ్చుకొనుచు నీటితో నిండిన వెండ్రీమైన రంగయ్యగారు వారికి బహుమతిచేసిరి. ఆదివెనెంటు అమ్మగారు వారిద్దరి సహకారంతోగూడ స్వస్థానవాసములో నన్నయకు తనకును సరికొండరకును గలిగిన దుఃఖములను పోలకు గారు సభ్యులకు తెలియజేసిరి. నిర్బంధావాసములు కొద్దికాలములో విడుదల గావించబడుచు నను తన యభిప్రాయమును పోలకు గారు సభ్యులకు తెలియజేసిరి. భాగ్యభగ్తలయందు తనకు గల యనురాగనూచనాపూర్వక మగు చప్పలులను సభ్యులు కొట్టినతోడనే సభ ముగిసెను.

నేటి వారతనరగసిరి:—

నాయుభారము కొద్దిగా పెచ్చినది. బంగాళాఖాతమున కుత్తరమునందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములం దంతగా భేదము లేదు. బంగాళాఖాతము నందు నిన్న నుండి అత్యల్పవాయుభారము గల ప్రదేశము భూమిమిదికి పోయినది. ఒరిస్సాయందు బంగాళాయనందు నైర్వహింపబడి వాయువులు వీచుచున్నవి. రాజధానియందు పడమటి దిక్కునండి గాలి మెల్లగా వీచుచున్నది. చెన్న పురి తీరమునందు ఉత్తరగ్రామలందును భుద్వమోష్ణము తక్కువగా నున్నది. ఈ యదయము కొలంబొ, కొచ్చి, కల్కికోటల యందు వాయువునందు చలనము లేదు. నిన్నను అత్యధికోష్ణము మధ్యయందు (95 డిగ్రీలు) నుండెను. చెన్న పురి నూడలూరులందు 90 డిగ్రీలు, పురుకోట తిరువునాపల్లి నాకపట్టు నులందు 91 నుండి 93 డిగ్రీలంతకు నుండెను. తక్కినవోట్ల 89 డిగ్రీలకు తక్కువగా నుండెను. పశ్చిమోష్ణమునంటిను తక్కువగా నున్నది. కానిగూర్గి నాపట్టు ను క్షాటకమునందకొంచె మెక్కువగా గలదు. దల్లిమండలమునందును, పశ్చిమతీరము నందును కట్టనాలగు మేనుగూరు గలవు అంతటను సాధారణ మగు మేనుగూరు గలవు. బొంబాయి నందు 2 గ్రీలంతకుమును, అనంతపురమున 1 గ్రీ అంతకుమును, దక్కనునందు విశేషవర్షమును, తూర్గుతీరమున వర్షవర్షమును కురిసిరి. ఉత్తరసగ్రామలందును దక్షిణండ్లలందును వర్షముగా వర్షించిరి.

పరమవారి ప్రకటనము

లండను ఆగస్టు 23:—నేటి యదయమున మా వైద్యములు ఆవోకొరు వృష్ణమాన్యులకు నమమ శ్రేతువుల నెగుర్చినది. తాముదేశమునకొసిన స్థానములకుంట్ల నీ వైద్యములు ముందుకు పోయినది. 804 గుట్టుల పీరికొక్కసారి దొమ్మిచేసి పట్టుకొని హానకోరు తెలిస్తోరుల మధ్యమునందు సేనలను సమాపించిరి. వైర్లవైనికు లనేకులు చాలగుండిని కై డియొ నర్చితిమి. ఎన్నెను తెలిస్తోరు కోర్టునకు తూర్పు భాగమున బలముగ ముట్టడిజరిపి చూట్టోరు ను దైర్యమున కుండు మా స్థానములకు విభాలపరమకొంటిమని పరమవారు ప్రకటించిరి.

ఇటలీనారి ప్రకటనము

కైరీల సంఖ్య లండను ఆగస్టు 23:—యన్త మిగను జరుగుచున్నదని ఇటలీనారి ప్రకటించిరి. నాతనమకు స్థానముల నీ వైద్యములు పట్టుకొని బలముగ ప్రతిముట్టులను తొలగకొట్టినది. ప్రస్తుతమువరకు 20900 చుండి వైనికులును, 500 ఉద్యోగులును ఇటలీనారికి బండ్లై యున్నారు. వైనికులు గుమిగూడి యున్న స్థానమున ఇటలీనారి విమానములు బొంబులనేసి, రాక పోకమార్గములపై 15 బంబుల బొంబులను గురియించినవి కైరీవైద్యములు తెలిసిమెయందు తిరు యత్నముల నింకను మనుకొనలేదు. ఈ యత్నములు ఫలితముల మెనుగుచుండుట లేదు.

సాత్విక నిరోధనము.

నృతిరేకించు ప్రకటనము.

రాజకీయ విషయములను గూర్చి దర్శాత్తు చేయ
ఇండియా కార్యదర్శి యిటువలె విశ్లేషణను ప్రకటనము
ప్రముఖమైన విషయము. ఈ పదనియందు ఇ. ఎస్. మాం
టేగు గారునుట ఆశను పురిగొల్పుచున్నది. వ్యవహారములను
పరిష్కరించుటయందు ప్రజల కధికార ముండినవో వైచిత్ర్య
సమును మాని వేరొక విధానమును వేరొక ముద్రాగిని ఏర్పా
టుచేయుదు ననుట సత్యమైనను, వారలకట్టి యధికారములేదు
గాన ఉన్నదానితోడ సంతృప్తి నొంది ప్రయోజనమునంద
రాత్నింపవలయును.

మాంట్టేగుగారి దర్శాత్తు ఫలవంతము గావలెనన్న
శాంతివంతముగ నీదర్శాత్తు జుగవలయును. రాజకీయాందో
ళముచేగాని, అన్యాయ మొనరింపబడినదను భావముచేగాని
ప్రజలు బాధితులు గాకూడదు.

మాంట్టేగుగారి రాయబారము ఫలవంతము గావలె
నన్న ప్రభుత్వమున బీసెంటు ప్రభుత్వము విడుదల కావల
యును. ఇట్లాంటి వ్యవహారములను పరిష్కరించుటకు
పూర్వము సినిఫేన్ల సహా విడుదల చేయబడిరి. ఇండియా
దొరతనమువారు గూడ నీతియనే బీసెంటు ప్రభుత్వ
లను విడుదలచేసినయెడల వారికట్టి గౌరవభంగమును కలుగ
నేరదు. ఇట్లాంటి రాజకీయ కైదీల విషయమున నింగ్లండుపరి
పాలకు లేతరున నడచుకొనినో, ఇండియా దొరతనమువారు
గూడ హిందూ జాతీయన నట్లు నడుచు కొనవలెను. బీసెంటు
గాగల రాజకీయబంధువులను విడుదలచేయుట యగ
త్యమని దొరతనమువారి నెల్లరును హెచ్చరింపవలయును.
కనుక వ్యక్తులను, సమాజములను తమ యభిప్రాయములను
కీక్రుముగ దొరతనమువారికి నివేదింపవలయును. సభల మొనర్చి
తీర్మానములచేసి, యా తీర్మానముల నిండియా మంత్రికిని
చెన్నపురి ఇండియా దొరతనములకును తెలియజేయవచ్చును.

తమప్రతినిధులు దొరతనమువారితోడ చేరియుండగూడ
దు. అదిగాకల కోరికలను ప్రజలు కోరకూడదు. సాత్విక ని
రోధన కార్యక్రమము నిష్పత్తి కాపివేయవలయును. ఇంగ్లాం
డున కీ సంకల్పమున బంపదలచుకొనిన రాయబారమును
గూడ మానుకొనవలయును. అట్టియ మానమున యావద్భారత
జాతీయ మహా జన సభా సంఘమును, యావద్భారత
మహామృతిగు సభా సంఘమును సమావేశమగును. ప్రజల
తలంపుల నేతీరున దొరతనము వారికి నిన్ను విందుట యు
క్తమై, మాంట్టేగుగారి దర్శాత్తు సమయమున ప్రజలతరపున
వారి సమక్షమున నెవ్వరు ముచ్చటించవలయునో, యీ మొద
లగు ముఖ్యసమస్యల విశ్లేషించుటవై సమావేశముల ప్రధాన
కర్తవ్యముగ పరిణమింపవలయును. స్పృహకులను విడచి ప్రజల
యాత్రమును దొరతనమువారు తొలగింప కుండినవో, వ్యవస్థ
చారిత్రముగ నుండును. తెలుసుకొనున మాంట్టేగుగారి దర్శా
త్తు ప్రజలకు నృతిరేక చుయ్యెనను నిందలేకుండ జేసికొనుట
నాయకుల విధి. ఈ కారణముననే, సాత్విక నిరోధన కార్య
క్రమమును విడిచి పెట్టవలయును.

ప్రస్తుత వ్యవస్థనంతయు దృష్టిపథమున నిడికొని, సాత్విక
నిరోధన సమస్యను విపులముగ చర్చించిన గాని వైమార్గ
ము యుక్తమని కొందరు భావించును.

సాత్విక నిరోధనము సాగునగుననుకూలము. 1902
సం॥ న విద్యాశాసనము పార్లమెంటుకు, దాక్టరు క్లిఫ్ఫర్డును
గువారు శాసన విధ్యమున నడచుకొనిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో
ని మన సోదరు లవలంబించిన స్వాతిక నిరోధనమును దక్షిణ
మహాజనసభ అనేక సార్లు కొనియాడెను. సాత్విక నిరోధన
మునెడ ఇండియా దొరతనమువారు గూడ సానుభూతి జూపి
యున్నారు. బొర్నింగ ప్రభునిభావము లోకవిదితము. గాంధీ
గారికి కెయిబి హిందీపత్రికము ప్రసాదించబడినది. జిల్లా మేజ
స్ట్రీలు నుత్తరువునెడ మీరు సాత్విక నిరోధనమును జూపిన
యనంతరమున గూడ మీరు వంపరను దర్శాత్తు సంఘసభ్యు
లొనర్చబడిరి. ఈ యంతయులనుబట్టి చూడ చూడ దొరతనము
వారి నిరోధనమునెడ ఓహోభులు గావని తెలుచున్నది.

సాత్వికనిరోధనము సాంప్రదాయ సమృద్ధి మనుటవలన
నా కార్యక్రమ మిట్టి స్థితిగతులను దాచరించుట యుక్తమని
చెప్పట గాదు. నిరోధనోద్యమమున నడచుటయందు నాయ
కులకు ఓశేషమగు ధీసంపద యగత్యము. వీరి యనుచరు
లాత్మనిగ్రహణసామర్థ్యమును నిశేషముగ జూపవలయును.

అనేకు లీ ముద్యమమున చరించుచుండినపుడు, వీరిలో కొంద
రైన సతీసులభయుగ సాత్వికనిరోధనమార్గములను చూచుట కవ
కాశ మున్నది. సాత్వికనిరోధము పరిపాలకులను విడుదలచేయు
గొనినవి. వారి కృత్యములకు వారలకే సిగ్గు జనింపజేసినను,
చేయకపోయినను; వీరి నవలంబించువారును అట్టివారి కుటుంబ
ములను శ్రేష్ఠ నొందక తప్పదు. సాత్వికనిరోధము యన కడ
నుండు చలనము నా ముఖ్యమగు నిస్సంశయము. కనుక ప్రాణా
వసగముగ సావత్వకత తలపించిన గాని యిట్టి యా ముఖ్య
మును వాడగూడదు. దక్షిణ ఆఫ్రికా మున్నగు దేశములయందు
ప్రజలెన్నియొ విడుదల కుడిచి గర్వంతోము లేక నీచుత్త
మును ప్రకాశించిరి. యనము పడినబాధలు తీరమైనను వైదేశ
ముల వారందరియందును బట్టిచూడ, నిరాయుక్త లెక్కలోనివి
గావు ఇంతి నుగాక కష్టకాలము కడుస్పడు గా లేదు. అనధి
కార సభ్యుల సంస్కరణ విజ్ఞాపకము మొదటి ఎనిమిది మాస
ములైన గడవలేదు. హిందూ దేశము వంతయు గోపవ్రాత
మొనర్చిన స్పృహవాసకీక్షలు నుమారు రెండుమాసముల క్రిం
దటనే విధింపబడి యున్నది.

సాత్వికనిరోధనము గాక, యన సుఖముభయమున వెలు
వరించుట కితరమార్గములు లేకపోలేదు. కామసభలయందు
చర్చలు, స్వాగమమునభవత సహజములు, రాయబారమును
అదిగాకల మార్గములు కలవు. వీటివలన గూడ ప్రయోజనము
లేకపోయినవో, సాత్వికనిరోధనకార్యక్రమాలంబన మాన
శ్యకమగును. దక్షిణ ఆఫ్రికా యం దితిరుననే నడచియున్నది.
మహాజనులు, రాయబారములు, తీర్మానములు జరిపి, ప్రయో
జనములేక 1906 సం॥ మొదలును మానమున సాత్వికనిరో
ధనపర్యాయము లొనర్చబడెను. ఇంగ్లాండులోని స్త్రీస్వా
తంత్ర్యవాదులు గూడ వీటి మన గానుభూతి ములు
మున్నగు మార్గముల నన్నిటి ప్రభుత్వమున త్రొక్కి చూచిరి.
హిందూదేశమున సాత్వికనిరోధనము నవలంబించవలసిన యావ
త్వకత కలుగ లేదు.

మేరుగల ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు కొందరు మనమెడ మిత్రత్వ
భావముల గలిగి యున్నారు. యన యాశయముల యందు
మీరు సానుభూతిని జూపుచున్నారు. ఈ భావములను పెం
పొందించి తనమాలమున లాభమందుట మె చునది. ఇట్టి సంద
ర్భమున మనము సాత్వికనిరోధనము నవలంబించి దొరతనమున
కాత్రము గలిగింప జూచినవో వైచి వివరంపబడిన సద్భార
ములు నశించును. వైగా విక విలీనుము వెళ్లవచ్చును మున్నగు
మహానీయులు యనకట్టి సహాయమును జేయలేకుండ చేసినవాడ
మగుదుము.

ఆక్రమపు టుత్తరు లెవ్వయేని జరిగినవో, అట్టి
యుత్తరువులకు యన యంతిరాత్మ వ్యతిరేకించి, అడ్డాతిగ
స్పార్త మొచ్చు ప్రేరేపించును. ఆయాజ్ఞ యుల్లంఘించి,
అడ్డాల్లంఘనమువలన కలిగిన కీడులను మన మనుభవించుము.
ఇదియే సాత్వికనిరోధనము. రాజకీయ సంస్కర్తలు సాత్వి
క నిరోధనము నవలంబింప నిశ్చయించినవో, నాకేశాసముల
నతి గడిచుదురు? అనుభవంపవలసిన శిక్ష లెవ్వని? ఆదాయ
పు పన్ను గట్టుట మానదురా? కేక భూమిసేద్యము చెల్లించ
కుందురా? ఇట్టి సాత్వికనిరోధనము కడు సమర్థవంతమైనను
కష్టతరమనియు, న్యాప్తివందనేరదనియు గోఖలే గానకసాకి
చెప్పి యుండిరి.

గౌరవోద్యోగముల జొగకొనుండుట సాత్విక నిరో
ధనమని కొందరి తలంపు ఇదియుకే పిచ్చియూహ. సాత్వికనిరో
ధన చరిపించుకొనను. శాసనసభలు, స్థానిక సంఘములు జొగ
కొన కుండినవో, బలవంతమువై సభ్యుల మొనర్చుట కట్టి
శాసనము లేదు. అందరికీ గౌరవోద్యోగములను నిగించి
నవో నెరవేరినవ్వము? ప్రజలకు గౌరవోద్యోగములను త్యజించు
కొనిన వారి శక్తి సామర్థ్యములను బట్టి దేశములు తమ నష్టము
ల నుజ్జాయింపు నేసికొనవచ్చును.

పౌరసమావేశముల విషయమున నియంకనాగోచింప
వలసి యున్నది. సమావేశముల నిరోధించుచు, దొరతనము
వారి చిహ్నముదొగ్గి యొక డజ్ఞానముచే నాజ్ఞయిడినవో,
సాత్వికనిరోధనము నుపయోగింపవలసిన యగత్యము లేదు.
నూత్ముగు ప్రతి క్రియల నేక మున్నది. రాష్ట్రీయ
దొరతనమువారందరినిగ మిటింపుట నిరోధించుచు, పౌరుల
నా గ్నాస్పృహనును భంగము కలిగించువో, సాత్వికనిరో
ధనము నవలంబించుట కాత్మసమర్థతము. పౌరసత్వపు హ
క్కులను నిలుపుకొనుట కట్టిమార్గము ననుసరింప విధమగును.
కలకత్తాలో మిటింపును బంగారా దొరతనమువారు ప్రభు
మున నిరోధించి, కడప తమ యుత్తరువును నిర్దుష్టమనికొనిరి.

పిచ్చుట నిట్టి యుత్తరువు లేవచ్చును జరిగియుండలేదు. ము
న్యుండు వెలువడవలెనవును.

సాత్వికనిరోధ నోద్యమము సుప్రకమింపకొన్న వోట్ల
నిధికు గు నుత్సాహ మున్నది. వీలడేశభక్తి గౌరవసాత్రము.
కాని యీ నిరోధన కార్యక్రమమును పూర్వకొన నస్తమాన
కాలము జరిగియుండలేదని నూచించుట మునిధియని తలంచి,
మా కృత్యమువలన ననియ విరోధభావమును సరకుచేయక
విప్రుక్త భగ్యమును నిర్వర్తించితిమి.

(సంకేతములు) ఎన్. సుబ్బారావు, బి. ఎన్. శర్మ, బి.
ఎస్. శ్రీనివాసన్, బి. వెంకటపతిరాజు, ఎమ్. రాయచండ్ర
రావు, బి. పి. మాధవరావు, పి. శివరావు (హృద ఇండియా)

మాంట్టేగుగారి నియామకము.

లండను విలేఖనుని ఆభిప్రాయము.

"మైన్సు ఆఫ్ ఇండియా" పత్రికయొక్క లండను విలే
ఖనుని మాంట్టేగుగారి నియామకమునుగూర్చి యిట్లు వ్రాయు
చున్నాడు. లండను నగరమున వెస్టుమిడ్లెండు గాని
బతుకునుగాని మాంట్టేగుగారి నియామక మంత సంతోషకర
ముగ నుండలేదు. వీరి నాను మనకసాగులు చర్చిలుగారి
నానుమతో జంటగ తెలియునవలయుండెను. ఆ యుత్తరు
యను ఉద్యోగమున బ్రవేశించుటలో గాని మానుటలో గాని
యిద్దఱు మె కే విధమున జేసికొనవలయు నని ఇదివర
లో ననుకొని గని గూడ తెలియుచున్నది. మంచి యాధిక
సామర్థ్యము గల మాంట్టేగులను, శాస్త్రములను చరియొక
రీతి యుద్యోగములలో నిమగ్నించిన బాగుండును. ఇండియను
సిల్వరు కాన్ఫ్రాన్సు సమయమున మాంట్టేగుగారి చరితమును
లండను నగరము మరచిపోలేదు. మాంట్టేగుగారు చర్చిలు
గావలెనే మంచి వాదనాసామర్థ్యము గలిగియున్నారు.
సామాన్యముగ నెరివి మంచి తెలివి గలిగినట్టియు, పట్టుదల
గలిగినట్టియు రాజకీయజ్ఞునిగ జెప్పవచ్చును. కాని ఇండియా
కార్యదర్శిత్వము గా, వారికి మంత్రివత్వమున నికొక
పని దొరకియుండజేడి. స్వచ్ఛాక్తులతో "బ్లూగాగు"
వారు వారి నియామకమును గూర్చి చాల విచారించుచున్నా
రు. ఆస్పిక్టుగారి ఆభిమానపు యనకులలోన, విశ్వస
నీయపు లెట్టి నెంటులలోన మాంట్టేగు గారిని. పూర్వ
చానోద్యోగులనుండలి స్వాతంత్ర్యవాదులలో వీరికాదు.
అతడు లాయనాబాద్విగారిలో సంధి జేసికొనుటవలన నెరివి
పూర్వక్షేపితులకు చాల కోపముగ నున్నది.

ORIENTAL

Government Security

LIFE

Assurance Co. Ltd.,

ESTABLISHED 1874. HEAD OFFICE-BOMBAY

LOW PREMIUMS. LIBERAL CONDITIONS

Prompt Payment of Claims.

Egmore, Madras

19. March 1917

DEAR SIR,

I have your letter dated to-day and the
cheque in settlement of my policy, as the
Policy fell due only yesterday. I greatly
appreciate the celerity with which my claim
has been settled. I also take this opportunity
to express my appreciation of the courtesy
and consideration which I have always had in
my dealings with your company both when I
was dealing direct with the Head Office at
Bombay and since my policy was transferred
to the Madras Branch.

Yours Sincerely,

P. Rajagopalachariar

Member of Council,
Government of Madras

Wanted Immediately

Agents on fixed salaries and Com-
missio required in all important Towns of
Ganjam, Vizagapatam, Godavari, Kistna
Guntur, Nellore, Cuddapah, Kurnool, Bellary,
Chittoor, and Anantapur Districts.

Apply to—

The Superintendent of Agents

ORIENTAL LIFE OFFICE

C/o POST MASTER,

BERHAMPORE (GANJAM)

OR TO—

The Branch Secretary

ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,

Post Box No. 8, Madras.

THE GREAT WAR

Germany's Growing Exhaustion

Allied Offensive on the West: Gains Everywhere

Italian Push: Many Captures

LORD SYDENHAM CONDEMNS GOKHALE SCHEME

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Indian Government Reform.

Lord Sydenham on the Gokhale Scheme.

ALLAHABAD, August 24.
LONDON, August 23rd.—Lord Sydenham in a letter to the "Times" asserts that the immediate trial of Mr. Gokhale's scheme would deprive British rule of all real power in the Provincial Governments. Legislation over their heads by the Government of India would be disastrous to the tranquility of India. He expresses the opinion that Mr. Gokhale, with whom he has had frank conversations concerning the building up of the Indian nationhood, could not have expected the adoption of the scheme until India had made further progress in that direction.—The "Pioneer" special cable.

French Army Medical Corps.

British Inquiry Committee.

LONDON, August 24.
A Committee of famous doctors presided over by Sir Francis Howard is proceeding to France to inquire into the personal administration of army medical corps.

New British Orders Conferred.

On Men and Women.

LONDON, August 24.
A long list of first recipients of the Order of the Companions of Honour, and of various classes of the Order of the British Empire are issued. The men and women chosen for distinction are drawn from every walk of life, whose services during the war have won particular notice. One class of order of the British Empire consists of a medal awarded for services by men and women engaged in munition and other war work, for acts of great courage, self-sacrifice, high example, initiative, perseverance, skill, resource, and invention. The announcement of the list shows that the recommendations of fellow-workers for worthy recipients will be considered.

It is further announced that the Governments of India and the Dominions have agreed that the list of recipients of the Order of the British Empire shall appear at subsequent issues. Civil service, military, and naval awards are similarly deferred.

The Order of Companions of Honour has been conferred on seventeen persons on both sexes, headed by Lieut-General Smuts and including Sir Henry Bellington, Mr. Smith, Sir Frank Swettenham, the Marchioness of Lansdowne, Mrs. Violet Markham, Mr. Wardle M. P., Mr. Wilkie, M. P., and Lord Bessborough.

Five names of the Grand Cross of the British Empire (G. B. E.) headed by Queen Mary, include Lady Lawley. Thirteen Knights Grand Cross (K. B. E.) include the names Duke of Connaught, Lord Emmott, Lord Gladstone, Lord Sydenham, Sir Eric Geddes, and Sir Arthur Pearson.

Five names of Commanders (D. B. E.) include the Dowager Marchioness of Dufferin, and Mrs. Alfred Lyttelton.

Forty-three Knight Commanders (K. B. E.) comprise the administrators and advisers of various government bodies.

Seventy-nine Commanders (C. B. E.) include Mr. Appleton, Secretary of the General Federation of Trade Unions, Mr. Haselock Wilson of the Seamen's and Firemen's Union, the matrons of the London leading hospitals, and officials of the Red Cross Society.

Seventy Officers of the order (O. B. E.) include a number of Trade Union officials.

Fifty-three Members (M. B. E.) include members of war institutions.

The first list of fifty-two medallists describes the gallant deeds they have performed in the course of their duties in explosives, and other factories, and includes sepulchrean munitions workers.

The Tanks Corps.

LONDON, August 24.
The London "Gazette" states that Major-General Sir John Capper has been appointed Director-General of the Tanks Corps.

437 Aeroplanes Presented Up to Now. By Contributors.

LONDON, August 24.
It is officially announced that since the beginning of the war generous contributions for the provision of aircraft has been received from all parts of the Empire and British subjects in the allied and neutral countries. Number of gifts of aeroplanes and seaplanes so provided is 437. These are much appreciated both by the Government and Air Service as evidence of public interest in their work.

Vice Admiral Slade has been promoted Admiral.

Germany

Germany's Growing Exhaustion.

British and German Losses Compared.

LONDON, August 24.
General Maurice, Director of Military Operations, Imperial Staff, says:—The Germans are fighting very hard with many guns at Lens, but we are now right into the town from the north-west and south-west. He declares that since July 31st the enemy, owing to exhaustion and losses, has had to withdraw double the number of divisions from the British front than we had to. The meaning of false claims to victories in German communiques is that the German people have to be encouraged in view of their accumulating sufferings and inconveniences. For example German railway traffic is frequently breaking down, coal is getting scarce, etc. The German recently transferred many troops from the French front to the British. Regarding the Italian offensive General Maurice says: Really important successes have been gained which might lead to very important developments. The Russian break down has not yet involved serious strategic disadvantages. In connection with the recent German claims that they have taken forty thousand Russian prisoners, General Maurice says this is surprisingly low. Moreover half were unarmed.

Dysentery Epidemic.

Swiss Government Alarmed.

LONDON, August 24.
Telegrams report that a dysentery epidemic is ravaging South Germany caused by insufficient nourishment. The Swiss Government is alarmed and has taken frontier precautions.

Last Year of War Beginning.

German Foreign Secretary's Statement.

LONDON, August 24.
COPENHAGEN.—In the Reichstag Herr Kuehmann, New Foreign Secretary, made an illuminating speech. He deprecated policy based on force alone and advocated policy based on justice as well as force. He emphasized the importance of studying public opinion in enemy countries so that peace offers should not be made at an untimely juncture or a sharp word uttered when conciliatory spirit was appearing. He affirmed that the last year of war was probably beginning.

Mutual Exchange of Prisoners.

A Hitch.

LAHORE, August 24.
LONDON, August 23rd.—A hitch has arisen regarding the exchange of prisoners owing to Germans insisting on the use of the Southwold route in order, it is assumed, to maintain the belief in Germany that it is the only route open.—("C. & M. Gazette")

Greece

British Minister to Greece.

Earl Granville.

LONDON, August 24.
It is officially announced that Earl Granville has been appointed British Minister in Greece.

A Fresh Outbreak of Fire.

LONDON, August 24.
ATHENS.—A new outbreak of fire has occurred at Salonika and hitherto a thousand additional houses have been destroyed.

Salonika Fire.

Mansion House Fund.

LONDON, August 24.
The Lord Mayor has inaugurated Mansion House Fund for relief of sufferers at Salonika. The firm of Rothschild and sons has made a donation of a thousand sterling.

Italy

The Pope's Note.

Father Vaughan's Outspoken Comment.

LONDON, August 24.
Speaking at York, Father Bernard Vaughan said that the Pope did not fully realise the nature of the Allies' cause. We could not make peace which would be an armed neutrality until the foe was again ready. The fate

TELEGRAMS.

of Poland, Armenia, Serbia, Belgium and parts of France would then be the fate of our island home if the foe got the opportunity. Therefore we could not sheath the sword till the flag emblazoned with Kutlur and Frightfulness was hurled down.

America

Japanese Mission to America.

Cordially Received by President Wilson.

LONDON, August 24.
WASHINGTON.—President Wilson received the Japanese Mission in warm terms. They are gratified at the cordiality of all cities through which they have passed.

Russia

The Moscow Conference.

LONDON, August 24.
PETERGRAD.—The National Conference at Moscow will be merely consultative. M. Kerensky will preside and the Ministers will make a statement on military, financial, industrial and agrarian situation.

Australia

Single Men's and Childless Widowers' Tax.

LONDON, August 24.
MELBOURNE.—The Finance Minister announces that reserve from Single Men's and Childless Widowers' Tax will be utilized for repatriation of return soldiers.

Aerial Warfare

The Bombed Ramsgate Hospital

Deliberate Hitting.

LONDON, August 24.
The "Daily Mail" states that the hospital at Ramsgate which was bombed, was the Canadian Military Hospital, which was crowded with patients. Indications show that the Gotha deliberately concentrated on the hospital. The building has huge Red Cross signs which can be clearly seen at an altitude of twelve thousand feet, which is higher than that at which the Gothas were flying. The amputation ward of fifty beds was wrecked, but fortunately the patients were sight-seeing outside. The Germans used new needle-pointed bombs at Ramsgate obviating duds.

Enemy Air Raids on England.

Fighting the Raiders.

LONDON, August 24.
The fact that the latest efforts of the Gothas resulted in eight enemy airplanes, raiders, and escorts being brought down, and a continued fine achievement of the Dunkirk square, giving satisfaction. The Gotha has first attacked Ramsgate and met with a tremendous gunfire. Soon a Gotha was hit in the petrol tank and fell in flames. A second was seen afterwards hit and fell turning turtle from a great altitude to the seashore. Crowds of bathers watched the battle in brilliant sunshine and were thrilled at the shelling of the Archie and the intrepid attack of our armament. One, despite the shelling, dived in and out of the enemy whose formation was entirely broken up.

Many Tons of Bombs Dropped.

LONDON, August 24.
The Admiralty states that yesterday morning the naval air service dropped many tons of bombs on Middelkerke Dump, Riverwyde Dump and Routhame Aerodrome. The machines returned safely.

British Front

THE GREAT OFFENSIVE.

Its Opening Stages.

Stirring Stories of Irish Bravery.

Enemy's Formidable Defences.

LONDON, August 24.
Correspondents unfold stirring details of the way the Irish troops attacked on the right flank on the 16th inst., when the left flank captured Langemarck. The Southern Irish again fought by the side of the Ulstermen, but unlike on the occasion of their achievement at Wytschaete luck failed them. The Dublin Fusiliers, the Irish Rifles, and the Inniskilling Fusiliers advanced parallel to the Roulers railway into a tremendous barrage against a system of concrete block-houses. Enemy outposts were driven in, and after that a fierce enfilade machine-gun fire swept over the advancing Irish men. The Irish Rifles reached the railway level crossing taking 32 prisoners. The Dublins were held up at the Bremen Redoubt, but their valour and tenacity transpired in the following message from a subaltern:—"I am lying out here in a shellhole. All officers and men have been killed or wounded". On the left, the Inniskillings crossed the Zonnebeke River, made rapid progress, captured two redoubts, and seized Hill 37, one of the keys to the position. The Ulstermen were opposed by a series of concrete forts. They advanced over bogs and captured the gunpits and Hill 35, but were unable to hold either. Afterwards heavy counter-attacks drove back the foremost units on both flanks in a series of very bloody rearguard fights. The success of the day was not achieved owing to the centre being held up by a redoubt containing five machine-guns which held out throughout, despite the fact that the Irish Rifles, followed by the Inniskillings, twice assaulted the redoubts like tigers, and also owing to the

TELEGRAMS.

supporting troops being held up and caught by machine-gun cross-fire. Throughout the worst hours an Irish padre in the thickest of the first was giving absolution to the dying. Four men were killed in succession while he was kneeling beside them. Subsequently a shell killed the padre.

Most Desperate Fighting of the War.

LONDON, August 24. Correspondents describe how at a spot where the Southern Irish were cut up on August 16th the Scottish attacked on the 22nd against the sinister forts of Beekhouse, Bury Farm, and Vampire Point, guarding the Bremen Redoubt south-east of St. Julien. A little to the north are other forts where the Ulstermen fought and the Midland regiments are now assaulting them and meeting with the same difficulty. The ground is still more bog and tanks sink. The enemy has relied mainly on machine-guns skilfully arranged for enfilade barrages. The Midland troops captured one block-house, taking 47 prisoners, and other troops have penetrated machine-gun barrages as far as Hill 35, while on the right flank the Scots have fiercely assaulted the Bremen Redoubt which is apparently still holding out. Fighting has spun up into inextricable groups of men, and there is no doubt that we shall have to pay the price of the most desperate fighting in the war.

Canadian Achievements at Lens.

Colonel Reington states that the Canadians have broken six German divisions at Lens.

Another Canadian Success.

Lens—a Death Trap for the Enemy.

LONDON, August 24. Reuter's correspondent at headquarters records another Canadian success. Early on Thursday morning they crossed the Seneffe River developing and pushing on along a seven-hundred yards front. There was stiff fighting around a great slag heap full of machine-gun posts and dugouts, and elsewhere much hand-to-hand fighting during the early morning. The result of the brilliant operation was that General Corrie's left flank is secured from the south, and Lens now lies deep in a close gripping "encelave". Prisoners admit that life within Lens is unendurable. Two special counter-attack divisions of the Prussian Guards reserve, which were recently brought up, suffered so heavily that they are apparently incapable of any further formidable effort. The enemy is unable to employ his artillery to the fullest advantage owing to the closeness of the front and the command of the ground we hold. A continuous harassing fire upon their communications during night restricts the getting up of supplies seriously. Lens has become nothing less than a death-trap for the enemy.

Struggle For High Ground.

Importance of British Gains.

LONDON, August 24. Reuter's correspondent at headquarters, telegraphing to-day, says:—All yesterday's gains have been maintained in Flanders and even added to in spite of violent German artillery work and counter-attacks. The advantage of yesterday's success is greater than the advance of a few hundred yards suggests that we are now fighting for high ground dominating the whole tactical position in the northern salient and we have now bitten off another shoe. The greatest altitude of the ridge is towards the east of Inverness Copse whence it tends north-east through Gancourse Wood, the Noue-Bosschen and the western portion of Polygon de Zonnebeke. Naturally the enemy is concentrating to the utmost to retain this commanding position, hence the bitter fighting. The extent of the German casualties cannot be judged by normal calculations of ratio of prisoners to the rest of the losses because in a struggle of this character prisoners are certain to be few. The German high command is sacrificing reserves recklessly in a policy of immediate and incessant counter-attacks. No fighting is more costly, and the Germans are assuredly seriously feeling the smashing blows at Lens and in Flanders, while they have massed troops to the weakening of the other parts of the line.

Effect of French Success.

The magnificent success of the French at Verdun is causing the Germans the gravest concern. There is reason to believe that the Crown Prince is calling on Prince Rupprecht for succour. The weather has again broken, and it is raining heavily.

Fierce Fighting South of Lens.

LONDON, August 24. General Haig in a communique this afternoon reports fierce fighting south of Lens. We hold German trenches northwest of Greencastrier. Enemy's losses have been particularly heavy. The Portuguese repulsed two raids northwest of Labasse. German artillery has been active northeast of Ypres.

French Front

Enemy Deprived of Offensive Positions Before Verdun.

LONDON, August 24. Correspondent with the French Army state that the operations begun on August 20th have now resulted in the French gaining possession of the whole line assigned as objectives and in depriving the enemy of the last offensive positions before Verdun. The whole of the three regiments of one enemy division were killed or made prisoners. Enemy losses were not confined to the front lines. The French heavily shelled unusually numerous massed reserves, with the result that one German battalion lost two-thirds of its effectives and in another instance a heavy counter-attack, which was being prepared, was wiped out.

Italians Still Advancing.

Total of Prisoners Growing.

LONDON, August 24. A wireless Italian official communique says we have made progress on the north and south of the St. Julian front. Our troops repulsed counter-attacks and carried a position south-east of Besse Fanti. We had captured 16,000 men and 259 officers up to yesterday. Our aeroplanes and airships dropped twelve tons of bombs on the enemy.

Austrians Admit Losses.

LONDON, August 24. An Austrian communique dated yesterday says:—South of Auza the enemy slightly drove in our front after an attack. Our troops maintained their positions until completely surrounded and then cut a way out on the Barro. The enemy at heavy cost captured the ruined village of Selo.

Austrians Abandon a Village.

LONDON, August 24. A wireless Austrian official communique says:—East of the canal we abandoned the village of Vrh after a very severe struggle. On the Carso we undertook minor defensive retirements. The Italians attacked again in the morning.

Admirable Discipline of Austrian Troops.

LAHORE, August 24. LONDON, August 23rd—The "Times" correspondent with the Italians describes the prisoners taken as a mixed lot but says that their discipline is admirable. Usually they do not surrender unless caught in dugouts. ("C. & M. Gazette.")

20,000 Prisoners and 500 Officers Taken.

LONDON, August 24. The Italian communique says battle continues. We carried new positions and repulsed violent counter-attacks. Prisoners now number 20,000 men and 500 officers. We have taken sixty guns. Our aeroplanes bombed massed troops and dropped fifteen tons of bombs on communications. Enemy persists in fruitless attempts in Trentino.

Russian Front

Fighting on the Riga Front.

Successful Enemy Attacks.

LONDON, August 24. Besides driving back the Russians advanced cavalry posts in the region Tukum to Kemmern, the Germans are attacking from Kalatsem, twenty miles west of Riga along the road to Riga via Shlok. Between the River Auab and the Tirul marsh they captured the Russian advanced positions and the Russians retired one or two miles to the north. It is too early yet to say whether the offensive will develop to the vast scale recently foreshadowed by General Korniloff.

Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, August 24. The Russian wireless communique says:—Rumanians repulsed enemy attacks northward of Grozesci and north-eastward of Soveia. Enemy occupied part of a trench in the direction of Buzen but a counter-attack drove him out.

Latest French Communique.

LONDON, August 24. The French communique says:—Our troops dashingy attacked this morning between Avocourt Wood Morthomme and went considerably beyond their objectives. They carried the formidable Hill 304 in a single rush, also the Bois command westward of the line of fortifications northward of Hill and they reached the forces between Haucourt and Bethincourt. He average depth of advance is over two kilometres and we took more prisoners. Vigorous offensive east of Esnes Bethincourt Road us to widen our positions north of Morthomme to enabled a depth of about a kilometre.

Italian Front

The Italian Offensive.

Prisoners Flowing In.

LONDON, August 24. The Italian offensive is progressing all along the line. The attacks are not slackening and the prisoners are still flowing in. The numbers mentioned in bulletins do not include those sent to hospital which are numerous. On the northern side of the Carso comprising Stairway peaks, one of the most important positions between Gorizia and the sea, an enemy picked corps are resisting furiously but are losing ground.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

Plague Statistics.

SIMLA, August 24. There were 4724 deaths and 6493 seizures from plague in India during the week ended the 18th August. The following are Provincial figures:—Bombay Presidency and Sind 2030 deaths, Madras Presidency 237, Bihar and Orissa 45, the United Provinces 307, the Punjab 10, Burma 89, Central Provinces 502, Mysore State 235, Hyderabad State 591, Central India 262 and Rajputana 418.

Forthcoming Meeting of the Imperial Council.

Business to be Transacted.

SIMLA, August 24. At the meeting of the Imperial Legislative Council on the 5th September Sir G. M. Chittenden and Messrs C. E. Low, N. M. Hogg, C. A. Kincaid, J. G. Jennings and M. C. Coughman will take the oath of allegiance. The Hon'ble Sir C. Sankaran Nair will lay two statements on the table (a) showing the number of schools which have adopted and encouraged the Boy Scout Movement in each province which was promised in reply to a question asked by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma on the 8th February 1917, (b) showing the number of elected and nominated members of the different universities in India which were promised in reply to a question asked by the Hon'ble Nawab Saiyid Nawab Ali Chaudhuri Khan Bahadur on the 20th March 1917.

Cinematographs Bill.

The Hon'ble Sir William Vincent will introduce a bill to make provision for the regulation of exhibitions of cinematographs. The Hon'ble Sir William Vincent will introduce a bill to restrict transfer of Post Office 5 years Cash Certificates and to provide for payment of certificates standing in the name of deceased persons. He will also introduce the Indian Paper Currency Act (1917) amendment Bill and a bill to provide for acquisition of gold and silver imported into British India. Sir George Barnes will introduce a bill to restrict transfer of ships registered in British India.

The Hon'ble Sir William Vincent will introduce a bill to give additional powers to courts to deal in certain cases with usurious loans of money on grain.

Patna University Bill.

The Hon'ble Sir Sankaran Nair will present the Select Committee's report on the Patna University Bill. On the motion of Sir Fazulbhoy Gurnamoney the Indian Trust Act Amendment Bill will be passed.

The Alternate Mail Service.

The Question of Unsorted Mails.

SIMLA, August 24. As has been already stated in the press the arrangement arrived at regarding the outward mail service is that the mails will be sent in alternate weeks to Bombay and Colombo respectively. Those sent to Colombo will not be carried by the Peninsular and Oriental steamers. The greater part of the mails when received at Colombo will be ready sorted according to provinces and these will be forwarded direct to their destinations. For the present however there will be a certain amount of unsorted mails and these will have to be sent to Bombay to be sorted. It is hoped that arrangements may be possible for sorting the whole of the outward mail sent to Colombo "en route" and when these arrangements have been perfected the whole of the mails arriving at Colombo will be forwarded direct to their destinations.

"Our Day"

Lady Chelmsford's Appeal.

SIMLA, August 24. Her Excellency Lady Chelmsford has issued the following appeal to the women of India:— You will all have seen His Excellency the Viceroy's announcement that the 12th December will be a public holiday in India, that it will be known as "Our Day" and set aside for the purpose of raising funds for the St. John Ambulance and Red Cross Society. I have been invited to be the President of the Central organising Committee, and to undertake the work of encouraging and co-ordinating special effort and enterprise throughout India on that date. Naturally I feel it my duty to attempt all that is required of me in such a cause, but if I am to be successful I feel that I must have behind me the support of the women of this country, whether British or Indian. I know that thousands of women are already working in connection with the war, but there are a few who cannot afford to spare some time towards making "Our Day" a success. Let us aim at achieving a result which will prove that the women of India are not behind hand in eagerness to show practical sympathy for our sick and wounded soldiers. There are now but few among us who have not felt the sorrow that the war brings and the call to help in alleviating the sufferings of the battlefield is one to which every woman will gladly respond. I appeal then to the women of India and all British and Indian women of every class and creed, to give me their help in the task I have undertaken. The least each one can do is to buy and wear a Red Cross flag in honour of the day. Then there is the work of collecting of donations, and subscriptions and of organising entertainments in various centres. There is room indeed for every kind of activity and I shall gladly welcome any ideas or suggestions likely to help in the success of "Our Day".

The Emigration Conference.

Report Received in India.

SIMLA, August 24. The Government of India have received by the last mail the report of the conference on indentured emigration from India which was recently held in London between the India and Colonial Offices and are taking steps to publish it as soon as possible for general information.

Commissions in the Army.

The following Indian gentlemen in recognition of their services in the war have been granted Commissions in His Majesty's Army and have been gazetted to the Indian Army with effect from the 15th August 1917:—

Names of Recipients Published.

The gentlemen have been posted to the following units of the Indian Army:—Captain Zrawar Singh, M. C., A. D. C., 1st Duke of York's Own Lancers; Captain Kunwar Amar Singh, 2nd Lancers (Gardener Horse); Captain A. A. Cassim Shah, 3rd Skinner's Horse; Captain Khan Mubarak Khan, 1st Brahmans; Captain Malik Mumtaz Muhammed Khan, 4th Cavalry; Captain Kanwar Pirithi Singh, 5th Cavalry; Captain Sana Sahib Daphla, and 2nd Queen Victoria's Own Rajput Light Infantry; Lieutenant Rana Jodha Jang Bahadur M. C., A. D. C., 3rd Brahmans; Lieutenant Kunwar Sarai Singhji, 4th Prince Albert Victor's Rajputs.

TELEGRAMS.

Bombay

MR. MONTAGUE'S VISIT. SHOULD MESSRS. BASU, PATTANI AND KHAN REMAIN IN INDIA?

BOMBAY, August 24.

A point of considerable importance arises in connection with the visit of the Secretary of State for India to this country in connection with political developments that are under discussion. The "Times of India" points out that three distinguished Indians have recently been appointed to the India Council. They are Sir Prabhakant Patil, Sahabzada Aftab Ahmad Khan and Mr. Basu. They are all at present in India. They are all at the present time arranging to leave for England. The journey is now so tedious that it is not impossible for some of them to cross Mr. Montague on water or at any rate for them to arrive in London only just before Mr. Montague leaves. Those gentlemen will be very intimately associated with Mr. Montague in working out the proposals that will be placed before the Parliament for sanction. Is it not desirable, asks the "Times of India" that they should have opportunity of discussing them with the Secretary of State whilst he is in India and attempting him in his inquiries? We think that it is and that no subsequent collaboration would fully compensate for lack of discussion in India itself. Of course like everything else any decision reached would be in the nature of a compromise. If the three recently appointed members remain in India until after the Secretary of State's arrival for that period India Office will be deprived of the advantage of their presence. On the other hand no business of great importance is likely to be considered by the India Office during the absence of the Secretary of State. On balancing the two sides of the question weight would seem to be in these three gentlemen meeting Mr. Montague in India and we ask for consideration of the desirability of postponing their departure until after Mr. Montague has been at any rate a few weeks in the country.

The G. I. P. Railway Strike.

Lord Willingdon's Message to Strikers.

BOMBAY, August 24.

The following Press note have been issued:—In regard to the action by the Bombay Government in the G. I. P. Railway workshop strike the following message from His Excellency Lord Willingdon was given to the Commissioner of Police for communication to the strikers after consultation with Major Hepper, Agent to the G. I. P. Railway and other influential citizens of Bombay: The scale of pay offered to the men on strike by the railway company is fair, that it is the company's intention to deal with the matter liberally and a large majority of men will receive an enhancement of their pay immediately they return to work. The company has promised to furnish my Government with full information regarding percentage of men who receive increases of pay and the average increase given. My advice to the men therefore is to return to work without delay. Provided my advice is immediately followed the company has promised to make no discrimination between those who have been active leaders of the strike and others and to re-engage all the men on strike.

(Sd.) WILLINGDON.

The Press note adds:—His Excellency considered if the strikers should make demands for gratuities of strike pay the railway company were within their rights in refusing to accede to them, and records the appreciation of the Governor-in-council to the services rendered by the Commissioner as well as other ranks of the Bombay Police and to the orderly behaviour of the strikers and the good sense shown by them.

Calcutta

Case Against Bank Directors.

CALCUTTA, August 24.

At the High Court to-day before Mr. Justice Chaudhuri when the case brought by the Bengal National Bank against the Hon'ble Mr. Bupendra Nath Banerjee and others was called on counsel representing the parties mentioned that the case was likely to be settled. Terms had been arranged subject to the confirmation of the Board of Directors. His Lordship adjourned the case till Monday.

Mrs. BESANT'S INTERNMENT.

Calcutta Protest Meeting Held.

Mr. Surendranath Presides.

CALCUTTA, August 24.

A public meeting of the citizens of Calcutta was held this evening at the Town Hall for the purpose of protesting against the internment of Mrs. Besant and her associates. Mr. Surendranath Bannerjee presided. Mr. B. Chakravarty in proposing Mr. Bannerjee to the chair said that the internment of Mrs. Besant under the Defence of India Act was improper and an abuse of the provision of the Defence of India Act. The Government shall be told plainly that the internment was not the way to get rid of the discontent of the people.

Mr. Bannerjee.

Mr. Surendranath Bannerjee in the course of his address referred to the deputation that waited upon the Governor in connection with the prohibition of the Town Hall meeting and said the members of the deputation did not give any undertaking to the Governor. Mr. Bannerjee then strongly condemned the internment of Mrs. Besant. He said that Mrs. Besant's offence was that she ruthlessly exposed the failures of Indian bureaucracy. He referred to the Mesopotamia Commission's report as showing that Indian bureaucracy had failed in their administration of external affairs. If these were so, they were also incompetent to administer internal affairs. Though Mrs. Besant was interned the case for which she suffered was not. It thrived, it prospered and it was stronger now than ever. It had entered upon a new phase. In conclusion Mr. Bannerjee referred to the

forthcoming visit of Mr. Montague and said that they should insist that the adoption of the reform scheme formulated by the Congress and League should be the first step in the progressive stages toward the realisation of responsible Government in India referred to by Mr. Montague in his speech.

Mr. Bannerjee moved from the chair a resolution protesting against the Madras Internments, demanding immediate release of Mrs. Besant and her associates, and expressing the meeting's unabated confidence in Mrs. Besant.

Burma

Disastrous Fire in Rangoon.

RANGOON, August 24.

A disastrous fire broke out in the ground floor of premises No. 32, Barr Street, last evening and the whole block of three pecca buildings with wooden interior containing eighteen rooms were ablaze. Fourteen rooms are gutted and the remaining four damaged by fire and water. The buildings belong to the Surat Burra Bazar and were opened to the tenants six weeks ago. The cause of the fire is unknown and damage at present unascertainable.

Lady Willingdon's Visit to Burma.

A Message of Welcome.

RANGOON, August 24.

The Chief Secretary to H. H. the Aga Khans community in Burma has telegraphed a message to Her Excellency Lady Willingdon at Calcutta offering Her Excellency their heartiest and sincere welcome to Burma and praying for her safe voyage in best health.

Forger at Work.

RANGOON, August 24.

A police notice by the Commissioner of Police, Rangoon, offers Rs. 500 reward to the person giving information leading to the arrest and conviction of the forger of a new series of Rs. 100 forged currency notes No. 56, Rangoon Circle, dated 15th August 1915 recently circulated locally.

United Provinces

Indian Defence Force.

Allahabad University Corps.

ALLAHABAD, August 24.

The Government of India have sanctioned the formation of the Allahabad University corps of the Indian Defence Force consisting of two platoons, one from Allahabad and the other from Lucknow and Agra.

A. Revision Application.

ALLAHABAD, August 24.

At the Allahabad High Court Sir P. C. Banerji has admitted an application for revision filed by Mr. Satyachunder Mukerji on behalf of Thakur Das Chellram and Daryasinh who had been convicted under the Conspiracy Act of having conspired together to present a petition to the Collector of Muttra making allegations of bribery, extortion and exacting forced labour against the Tabaldar of Muttra and sentenced the first to one year rigorous imprisonment and a fine of Rs. 1000 and the other to six months. This is the first case under the Conspiracy Act in the Province of Agra and will be heard next month.

Central Provinces

Passports to Ceylon.

Notification by C. P. Government.

NAGPUR, August 24.

The C. P. Government in a Press communique notifies for general information that passports are no longer required in case of persons travelling between any part of Indian Empire and Ceylon but persons ordinarily resident in India who intend to travel via Ceylon to other destinations must continue to provide themselves with necessary passports before leaving India.

BRIEF TELEGRAMS.

His Excellency the Viceroy and party left for Delhi to-day.

The damage caused by the last evening's fire in Barr Street, Rangoon, is estimated at Rs. 22,000.

His Excellency the Commander-in-Chief arrived here on a visit. He visits Kirkee to-morrow and leaves Poona on Monday morning.

Latest Telegrams.

UNCORRECTED.

LONDON, August 24.

British official statements says since April 9th British have captured 46155 Germans and French have captured 43723. Italians have captured 40631 prisoners chiefly Austrians, and Russians have captured 37221 prisoners chiefly Austrians. British have taken 102218 German prisoners during period of war and Germans have taken approximately 43,000 British prisoners including Indians. British have taken 1,31,776 prisoners excluding African natives in all theatres during period of war.

OTTAWA.—Haig has sent a message of congratulation to General Currie on complete and important success achieved by Canadians under his command. Haig says Canadians on 15th inst. totally defeated four German divisions whose losses are reliably estimated to exceed double Canadian losses. Skill, bravery and determination shown in attack and in maintaining positions won against repeated heavy counter-attacks were in all respects admirable.

Reuter's correspondent at French headquarters telegraphs that taking of 304 complete operation begun on 20th instant and is last of German strongholds to be marked down for capture. Value of Hill may chiefly in menace offered to French positions at Morhottame.

ASSOCIATED PRESS. (BY WIRE.)

LAHORE, August 22.

LONDON, August 22.—A French expert commentator refers to the use against the Germans at Verdun of 370 millimetre guns and 400 millimetre mortars. The "Echo de Paris" correspondent says that what Germans correspondents describe as the limit of horror reached by the French artillery has been produced by a gun throwing a projectile to a height of 30,000 feet. There mere disengagement of the air when the shell bursts is sufficient to hurl a man against a wall into little pieces. Such devastation has not previously been attained. One telegram from Verdun states that the garrison of Morhottame was driven underground by the bombardment, and was unable to offer any resistance. Every stone of the hill had cost a German life and a German won by months of fighting were retaken in a few hours and at a slight cost by the French. ("U. & M. Gazette Cable.")

ALLAHABAD, August 24.

A determination attempt to murder a European was made in Alfred Park Allahabad the other night. It appears Mr. William Godfrey, son of late Mr. Godfrey, formerly Deputy Examiner Eastern Bengal State Railway accounts, was out for ride in Alfred Park. At about eleven o'clock at night he took his seat on a bench and lit a cigar. Suddenly he felt a blow on his back, and turning round he just saw the arm of an Indian. Withdrawing from the second blow Mr. Godfrey who had profusely shouted for help and was taken by a policeman to his house on aeka. It was found Mr. Godfrey had received two stabs on his back with some sharp cutting instrument, one penetrating very near the lung. Perpetrator ran away, but the police are making investigation. Mr. Godfrey is doing well in Civil hospital.

బెసెంటుగారి నిర్బంధావాసము

కలకత్తాపౌరుల యనమృత

సభ జనునట

బెసెంటుగారిని ఆమె సహచరులను మదరాసు దొరకెనువారు విధించిన నిర్బంధావాసశిక్ష నాశ్చేపించు నిమిత్తము నిదివరలో నాపివేయబడిన కలకత్తాపౌరుల సభ నిన్నటిదినమున పురమందిరములో సమావేశమయ్యెను. సురేంద్రనాథ బెసెంటుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. బి. చక్రవర్తిగారు సురేంద్రనాథ బెసెంటుగారిని సభాధిపత్యమును వహింపగోరుదు, బెసెంటుగారిని చేరక తన శాసనము ననుసరించి శిక్షించుట ఆ శాసనమున కాని పనికి వినియోగించుటయనియు, జనుల యసంతృప్తిని తప్పించుకొనుట కిట్టి మార్గము మంచిది కాదని దొరకెనువారికి స్పష్టముగ తెలియ జేయవలయుననియు చెప్పిరి.

బెసెంటుగారు.

సురేంద్రనాథ బెసెంటుగారు తమ యధ్యక్షకావస్థాసమున నిల్లు చెప్పిరి. గవర్నరుగారి సందర్శింపబడియిన ప్రతి నిధులు తామెట్టి బాధ్యతను నొప్పకొనలేదు. పిమ్మట బెసెంటుగారు బెసెంటుగారి నిర్బంధావాసమున తీవ్రమగ ఖండించిరి. హిందూదేశనిరంతర శాధికారవ్యవహారములను చెడుచున్నదియు నామె స్పష్టముగ తెలియజేయుటయే యామె సహచరీష్యురము. మెసపాటేమియో సంఘనివేదనమున హిందూదేశ నిరంతర శాధికారం లెట్లు విచారవ్యవహారములందు పరాజయ మొందినదియు యతడు తెలిసెను. వారు విజయగా బలహీనులేయిన హిందూదేశ ఆంతరంగిక వ్యవహారములను గూడ వారసవ్యవహారములకు సందేహములేదు. బెసెంటుగారు నిర్బంధావాస శిక్షపాత్యేయబడినను ఆమెచేయబడిన కార్యముమాత్రముల్లు కా లేదు. అది యభివృద్ధి నొందెను. మునుపటికంటె మరింతవృద్ధి పడెను. ఇప్పుడు నవకము ప్రారంభమయ్యెను. చివరను బెసెంటుగారు మాంటేగుగారి యాగమనమును గూర్చి యిట్లు పలికిరి. ఆగమనమును మాంటేగుగారి యుపన్యాసమున చేర్చి నవకను హిందూదేశ సంస్కరణము లందలి ప్రథమప్రయత్నమే వియోజక శాసనవ్యవస్థ లంపిన సంస్కరణ ప్రణాళిక నుండవలయునని గట్టిగ చెప్పవలయును.

మదరాసు దొరకెనువారి నిర్బంధావాసశిక్ష నాశ్చేపించుచును వెంటనే బెసెంటుగారిని విడుదల చేయు గోరుచును ఆ సభవారు బెసెంటుగారి యం దత్కరించి విశ్వాసమును కలిగి యున్నారనుచు మొక తీర్మానము సభ్యులులే జపపాదించిరి. సభ్యులందఱు దాని సంగీకరించిరి.

ధియసాఫిక్ ఇజ్ సెక్టరు మొరకాశ్చమరవ వేంకట రావుగారు ఇటీవల ధర్మవరమునందలి పంచమహాతి సోదరులకు పరిశుభ్రతను గూర్చి చక్కని యుపదేశము చేసిరి. 23-న తేదీని యుదయమున సాలెవారికి త్రాగుడు దానివలన చెడుగులు మున్నగు సంగతుల నుపన్యసించిరి. నేటి సాయంకాలము 4 గంటలకు వైసమల సోక యుపన్యాసము పత్రికా పత్రవందీగమున జరుగనున్నది. ధర్మవరమునందలి యిప్పటి డాక్టరున కొకవిధమైన ఛాందస మున్నదనియు నతడు ప్రజలకు అనుమతముగ వర్తించుచున్నాడనియుం బ్రజలు చెప్పకొనియెదరు. ఇది విజయగు నెడల గ్రాత డాక్టరును లోకోపకారించిరి కలవానిని నియమించుట చాల మేలు.

(ధర్మవర పత్రభిరి)

గుంటూరు జిల్లా జడ్జి.

హోంరూలు స్వదేశోద్యమములు.

అయ్యో, గుంటూరునందున్న జిల్లా జడ్జి కే. శ్రీనివాసరావుగారు ఆ జిల్లాలోని మునసభలకు సబుజడ్జిలకు హోంరూలు స్వదేశోద్యమములందు ప్రవేశముగల ప్రివేట్ల పేరులను తెలుపవలసినదిగా సౌక సర్క్యులర్ పంపినట్లు తమ పత్రికా పాఠకుల కిదిగతే తెలిసియుండును. ఈ సర్క్యులర్ సంగతి బయలుపడగనే జిల్లాకోర్టు న్యాయవాదు లట్టి కార్యమునకు గినిసి తమ "లైబ్రరీ" సంఘమునందు తమ యసమ్మతిని జాప నెంచిరి. కాని ఆ సంఘ సభయందు హాజరైన సభికులు కొందరి విషయవిచారణ లైబ్రరీ సంఘాద్యక్షులకు వ్యతిరేక మనియు ఆసభయందు విచారణవలనపడదనియు న్యాయవాదుల సంఘమునందు విచారించుట సమంజసమనియు వాదించినందున ఆనాటి కార్యము నెరవేడక పోయెను.

అసలహోం మనసునందెదిగొని గుంటూరు పట్టణము లోని జిల్లాకోర్టు మునసభకోర్టు న్యాయవాదులు కొందరివిషయముగూర్చి విచారించుటకు న్యాయవాదులసంఘసభనుసమకూర్చుడని కార్యదర్శిగారిని లిఖితరూపమున కోరిరి. అందుపై కార్యదర్శి 12-వ తేదీ సాయంత్రము న్యాయవాదుల సంఘసభను కావించిరి. ఆనాడు 39 మంది సభ్యులహాజరై రావుసాహెబు మన్నార కృష్ణారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద సుమారు మూడు గంటలకాలము తీవ్రచర్చగావించి సంగతిసందర్భముల నన్నిటిని గమనించి జిల్లాజడ్జిగారి సర్క్యులర్ ను ఖండించు తీర్మానించిరి. అతీర్మానమునకు 7 గురు వ్యతిరేకముగను, 24 గురు అనుకూలముగను సమర్థులనిచ్చిరి. కారణాంతరముల చేత 8 మంది సభ్యులు తటస్థులుగానుండిరి. ఈ తీర్మానమును జిల్లా జడ్జిగారికిని హైకోర్టువారికిని, మద్రాసుప్రభుత్వము వారికిని, పత్రికలకును, మద్రాసు చట్టనిర్మాణసభలోని అసభి కారసభ్యులకును పంపునట్లు మరయొక తీర్మానము జేసిరి. ఈతీర్మానపు సమాచారమును జడ్జిగారి క్లర్క్ వెంటనే తెలిపినందున మరు దినము ఉదయముననే న్యాయవాది సంఘకార్యదర్శిని పిలిపించి తమ సర్క్యులరును తాముపసహరించుకొంటి మనియు సంఘమువారు చేసిన తీర్మానములను వెంటనే ప్రచురింపక ఆతవలెననియు జడ్జిగారు కోరెరట. కార్యదర్శి సంఘతీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా ప్రచురించుటకు జంకి జడ్జిగారు తనకు తెలిసిన విషయములను ప్రచురింపుచు తన విధ్యుక్తములను నిరూపింపుడని కోరుచు సభ్యులకొకనోటీసు పంపిరి. ఇంతలో సంఘతీర్మానములను సభ్యులలో కొందరు పత్రికలకుపంపినట్లు తెలిసెను. ఆనోటీసు జూచినవారు ప్రత్యేకాభిప్రాయముల వలన కార్యనిరూపణ తేలదని దెలిసిరి. అందుపై కార్యదర్శియు జిల్లాజడ్జియు సమావేశమై జడ్జిగారిసలహాపొడ కార్యదర్శిగారు తమవద్దనుండి ఉత్తరము వచ్చువరకును తీర్మానములను గాని తిత్సంబంధమైన తంత్రీవాదాలగాని శీఘలగాని ప్రచురింపరాదని కోరుచు వార్తాపత్రికలకు లేఖలును తంత్రీవాదాలను పంపిరి. వెంటనే 12 వ తేదీ తీర్మానములను పునర్విమర్శచేయుటకు 14 వ తేదీ నొక విశేషసభ జరుపబడునని నోటీసు పంపిరి. జిల్లాజడ్జిగారికి వారి ప్రభు సర్క్యులర్ నకు తర్వాత రద్దుపరచుచు పంపినట్లు చెప్పిన ఉత్తరపునకును నకలు పంపమని ఉత్తరము నొక్కదానిని కార్యదర్శి పంపెను. అది చూచుకొని జడ్జిగారు 14 వ తేదీ యదయమున కార్యదర్శిగారిని పిలువనంపి వారితో కొంతకాలముచుట్టించిరిగాని కోరిన నకళ్ల నియ్యలేరి. సాయంత్రము సభాకాలమునకు ముందు తిరుగ పిలిపించుకొని ఒకలేఖను వారిచేతి నిడి అద్దానిని సభయందు బహిరంగముగా చదువ ననుజ్ఞ నిచ్చిరి.

నోటీసు ప్రకారమునకు సకాలమునకు 47 గురు సభ్యులు హాజరై గొల్లపూడి రామనాథయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద రెండు గంటలకాలము చర్చ జరిపి జడ్జిగారి లేఖ ద్వంద్వ ధము నిచ్చుచు కార్యదర్శితో వారు చెప్పిన విషయముల నుదహరింపనందునను, రాజకీయములందు తా మనవసరజ్యోక్తి ము కలుగ చేసికొనినందులకు ఎట్టి సంతాపమును ఆ లేఖ యందు పొడగట్టనందునను రెండవతూరి వారంపిన రద్దు ఉత్తరపును ప్రభుసర్క్యులర్ ను రద్దుపరచక పోవుటయే గాక న్యాయవాదు లను పదము తొలగించ బడినను, వారలకును తదితరులకును నన్యాయించునట్టి భాషప్రయోగము కలిగి యున్నట్లు తెలియవచ్చినందునను ఈలేఖ సభ్యులను శాంతపరుప లేపాయెను. దీనిఫలితముగా సభ్యుల మనోశృంగు మినుమ

స్వపరిపాలనము.

రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణము.

"నాదృష్టి కేక సౌక విధముగ గానించుచున్నది. ఇట్లు దున్న రాష్ట్రీయులును, ముందు స్వస్థింపబడ బోవునవియు సా భ్రాత్ర సంయుక్తరాష్ట్రీయులుగ నేర్పడి, రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము గలిగి యొక కేంద్రప్రభుత్వము క్రింద నుండవలయును." ఆంధ్రులకును, భాష ప్రయుక్తముగ రాష్ట్రీపునర్నిర్మాణము వలయునని గావింపవలయునని వాదించువారును ఈ మాటలను విని సంతోషించుచున్నారు. హిందూదేశము సాభ్రాత్ర సంయుక్తరాష్ట్రీయులుగ నుండి యొక కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు లోబడి యుండవలయునని మాంటాగూగారి అభిప్రాయము. ఇట్టి స్వపరిపాలనమును ప్రముఖులగు భారతీయు లనేకు లామోదించినను, ఈ సమస్యకు దగిన ప్రాముఖ్యతను వా రొసగజాలకున్నారు.

దేశమున సుపరిపాలనము వ్యాప్తమగుటకును, స్వపరిపాలనాశయము సంపూర్ణముగ చేకూరుటకును దేశము భాషా ప్రయుక్తముగ విభజింపబడవలయు నని ఆంధ్రమహాసభ ప్రతి సంవత్సరమును ఘంటాపథముగ నుద్ఘోషింపుచున్నది. రాష్ట్రీ పునర్నిర్మాణసమస్య, స్వపరిపాలనావిధానమున ముఖ్యభాగ మని జాతీయ సభ వారికి దెలుపుటకు ప్రయత్నించుచు లు గావింపబడినవి. గత జాతీయ మహాసభలో స్వపరిపాలనా విధానముల విచారించు సమయమున గూడ ఈ సమస్య చర్చి తము గాలేదు. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రీనిర్మాణమునకు బీసెంటుట్టుగారు తన సంపూర్ణ సానుభూతిని వ్యక్తపరచినను ఈ సమస్య హోంమూలాలు ఆందోళనమున నైనను ప్రాముఖ్యత నందలేదు. అయినను, మాంటాగూగారి ఘనవాక్యములు విన వచ్చిన తరువాత నైనను ఈ విషయముల గూర్చి మన దేశ జాను తగిన శ్రద్ధ తీసికొందురు గాక!

స్వతంత్రముగల రాష్ట్రీయులవీరిర్పించుట, హోంమూలాలు విధానములలో ముఖ్యోత్పన్నమగుటచే, కాస్త్రీయసరణము ను సందర్భమును విభజన విధానముల గూర్చి నాయకులు యోచింపుట తత్వసరము. ఇది వ ర కు చేయబడిన రాష్ట్రీవిభజన మెట్టి సూత్రానుసరణముగను అందున్న జనులకు పురోవృద్ధిదాయకముగను జరుగలేదు. అనేక జాతుల నొక రాష్ట్రీయంలో కట్టగట్టినట్లు చేర్చినయెడల, వారిలో జాతీయభావము బుద్ధివింపజాలవు. అందుచే రాష్ట్రీయపునర్నిర్మాణము ఐక్యత అభివృద్ధిని గావింపవలెనని గూడవలయును. ఈ ఐక్యమత్యభావముల బెంపొందించుటకు భాషకంటే వేరొక సాధనము లేదు. అందుచే భాషాప్రయుక్తముగ రాష్ట్రీ విభజనము చేయుట అత్యవసరమని యెల్లవరును సువ్యక్త మగుచున్నది.

మరియు, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రీయులలో జనులు ఒకే ఆశయములను, ఒకేవిధమగు కోరికలను గలిగియుండురు గాన పరిపాలనాసాధ్యమగుగూడ వృద్ధి గాంచగలరు. ఇందుమూలమున మాతృభాషామూలకముగ జనసామాన్యమున విద్య వ్యాప్తమగుటకు వీలుకలుగును. రాష్ట్రీపరిపాలనము గూడ మాతృభాషామూలముగనే జరుగవచ్చును. ప్రజలు పరిపాలనమున పాల్గొనుటకును, తమొలమున నిజమగు హోంమూలాలు చేకూరుటకును మార్గ మేర్పడును. అందుమూలమున ప్రభుత్వము ప్రజలకు త్రరవాది యగుటకు వీలు కలుగును.

కావున హోంమూలావాదు లందరును రాష్ట్రీయ నిర్మాణసమస్యను గూర్చి బాగుగ యోచించి, యేకాభిప్రాయము గలిగి, సాధ్యమైనంతవరకు ఏకభాషను, మాటలాడు వారల సౌక చోటునకు కేర్పరుట యత్నింతురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

కొండా వేంకటప్పయ్య. ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘపు కార్యదర్శి. గుంటూరు 28-8-17. న్యూఇండియా పత్రిక.

డించ గత సభయందలి తటస్థులలో ననేకులు సర్క్యులర్ నకు అప్పుడు వ్యతిరేకులైరి. అందుచే 12 - వ తేదీ తీర్మానమును రద్దుచేయవలెనని తెచ్చిన యుపసాదనకు 5 గురు మాత్రమే అనుకూలముగను 37 గురు వ్యతిరేకముగను సమర్థుల నిచ్చినందున, వెనుకటి తీర్మానములు స్థిరకరింపబడెను.

ఈ అనుకూలమైన ఆయిదుగురిలోను పట్టికు స్రాసి క్యూలరు, అఫ్ మల్ రిసేరుగార్నిద్దరు పాశ్చాత్యదేశమున కేగి వ్యయప్రయాసలకోర్చివిద్యాభ్యాసమునుజేసి సర్వ స్వాతంత్ర్య సాంప్రదాయములతో వెల్లి విరిసిన వాతావరణమునందు మెలగిన బారిష్టరు రెండు సభలయందును న్యాయవాది స్వాతంత్ర్యములకు భంగకరములగు నీ యుత్తరపుల కనుకూలురగు టెంతయు విచారకరము.

గుంటూరు న్యాయవాది.

నూతన సభ.

గతవారంతమున యీ రాష్ట్రీయంలో నాలుగు మహాసభలు సమావేశమైవి. అందు మూడు జాతీయమహాసభల పక్షమున కృషి సల్పుచుండెను. తక్కినది కోయంబత్తూరు వద్ద జరిగిన బ్రాహ్మజాతర సమావేశము. మా సమకాలికులలో కొందరి సభకు ప్రాముఖ్యము నెసంగియుండిరి. కాని, ఆ సభా తీర్మానములు వీనిలో రెండింటికైనను ఆశాభంగము గలిగించు ననుట సునిశ్చయము. అవి యీ కలహాకారకములగు రెండు దేశవాక్యము లనుకొనినంత దూరదృష్టి విరహితములు గను, వినాశకాండకములుగను! లేవు.

ప్రస్తుత రాజకీయావలోకనమును గూర్చి దక్షిణ ఇండియా ప్రజాసంఘమువారి అభిప్రాయములకు కోయంబత్తూరు సమావేశ మొక ఆకారము వొసంగి, వానిని స్పష్టికరించినది. ఆ సభలోని ముఖ్యతీర్మానముల నిట బొందుపరచుచున్నాము:—

"హిందూదేశము ప్రస్తుతమే సంపూర్ణమగు హోంమూలాలును సంసిద్ధముగ లేదని నమ్ముచు, ఇండియా ప్రభుత్వమును దేశప్రజలకు త్రరవాదులగు నుండవలెనని జేయుటకును, స్వపరిపాలనా విధానములలో ప్రజల కెక్కుడు అనుభవజ్ఞాన మలవడజేయుటకును, ప్రభుత్వకాళి లన్నిటిలోను ఉదార స్వభావముగల సంస్కరణములను చేయవలెనని యీ సభవారభిప్రాయపడి, యుద్ధానంతరమున సాధ్యమైనంత త్వరలో కనీస మీ క్రింది సంస్కరణముల నైన ప్రసాదించుట జేయకరమని తెలుపుచున్నారు:—

(1) రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్యకాసనసభలో యెన్నిక సభ్యుల సంఖ్య యెక్కుడు గావించి, అన్ని జాతులకును, అన్ని తెరగతుల వారికిని ప్రాతినిధ్య మొసంగవలయును. ప్రతి మండలమునకును కనీసముకొద్దైనను ప్రతినీధి యుండునట్లు ఎన్నిక స్థలనియమముల నేర్పరచవలయును.

(2) రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వములలో, విద్య, పారిశుధ్యము, కృషిసాయము, రిజిస్ట్రేషను మున్నగు స్థానిక పరిపాలనా కాళాధికారమును సంపూర్ణముగ కాసనసభలలోని అసభి కార సభ్యుల కొంగి, యికముందు ఈ కాళిలపై అధికారము అసభి కారసభ్యుల కార్యనిర్వాహక సభవారి చేతులలో నుండవలెను, వీని పరిపాలనము భారతీయుల కీయవలయును. ఇందులకు వ్యయమగు ధనమునకు పన్నులలో కొంత భాగ మొసంగబడవలయును.

(3) కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యుల సంఖ్యలో సగము భారతీయుల అండవలయును. అన్ని తెరగతులను ప్రాతినిధ్య మందునటుల యీ సభ్యులను నియోజింపవలయును.

(4) స్థానిక సంఘములను, పురపాలకసభ్య సంఘములను తమ తమ విషయములను తామే పరిష్కరించుకొనుటకు స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండవలెను. విభక్త భర్తృనిర్వహణ మున గొప్పలోపము లుండిన తప్పు, ఇందలి విషయ పరిష్కారమున అధికారులు కలుగజేసి కొనరాదు."

ఈ తీర్మానములు కర్మిని విధానములకంటె నెన్నియో మడుంగు! నెక్కుడుదూర స్వభావము గలవిగ నున్నవి. వీనికే, జాతీయమహాసభ వారి కోరికలకును వ్యత్యాసమంటిగా కానరాదు. తక్షణమే సంపూర్ణమగు హోంమూలాలు సొంగవలయు నని, జాతీయసభ కోరుటలేదు. సామ్రాజ్యకాసనసభలో నై తము, ఎన్నిక, సభ్యులెక్కుడుగ నుండవలయు నని యీ నూతనోద్యమ నాయకులు కోరుటచే, వారభినందనీయులు. ఆధిక్యనివేదికప్రత్యము, విషయమున వీరి అభిప్రాయము స్పష్టముగ! తెలియుటలేదు. కాని, కొన్ని ప్రభుత్వకాళిలలోని ఆధిక్య విషయములలో ప్రజాప్రతినిధులకు! అధికారము వలయునని వాదించుటచే, ఈ యుగవ్యమవాదులు కూడ, జాతీయ సభాభిప్రాయముతో నిషిద్ధయమున నే కీ భ వించిరిని స్పష్టమగుచున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనము వలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వ మువారిస్వభావసమన్వితముగావలెననియు వాదించు ఈ తీర్మానములకు ఆంగ్లో ఇండియనుల అభిప్రాయములను విన కుమారముగ నున్నది. ఈ సంస్కరణము లన్నియు "కనీసము" లనియే గాని, సంపూర్ణములని వారు చెప్పటలేదు. "న్యూ ఇండియా" పత్రిక.

గుంటూరు జిల్లా, బాపట్లతాలూకా, ఇనగల్లు గ్రామము నందు నెలకొల్పబడిన, ఆఫ్ఘివాడీ పుస్తక భాణ్డాగారము యొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానము ప్రకారము ఈ నెల 18 వ తేదీని జరుగవలసిన మాససభ కారణాంతరములచే 19 వ తేదీని పాలవర్తి కోనయ్యగారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగెను. అనేకు లుపస్యసిందిరి.

ప్రాచీన హైందవాధిని వేశములు.

(పెద్దభట్ట లక్ష్మీవ్రహ్మసింహాచార్యులచేతనాటి.)

IV

శలభ ద్వీపము.

భూగోళపటమును బరికించి చూచిన యెడల "శలభ" ద్వీపమును కనబడుచున్నది. ఇదియే "శలభ" ద్వీపము. (శలభ) అనీ శలభ ద్వీపమునకును సంబంధము లేదని కీసేన కలిగి నట్లు తెలియుచున్నది. ఇంద శలభముల పురుగులున్నది. వీరిలో "శిఖాకోక చిలుక" జాతిలో ననేకవిధములు గలవని. "4వర గతులకు" దీనిని 11వలనుల తొక్కోక చిలుకలలో 8వ జాతి లీ ద్వీపమునకుండు లెక నెవలను కావరావు" అని యొకరు (వా యుచున్నాడు. ప్రప్రథమమున "యవ" ద్వీపమునుండి యీ ద్వీప మునకు వచ్చి పోయివు లీ కిటక వానచే నీ ద్వీపమున కీ సేన నెట్టిది కాదా డెప్పవోవును. ఈ ద్వీపవాసులు "శలభ" శబ్దమును సరిగ్ గుర్తుపెంజాలక "శలబ" అనుచుండిరి. కావున వీరి కాండ్యున "శలబి" అని పేరు కలిగినది.

వైశ్యుల స్వరూపము.

ఈ ద్వీపమున వాసుల ద్వీపకల్పములు కలవు. ఆవెన్ని యన (1) ఉత్తరమున "మీనాహస" దీనిని "మేనాహ" అని కూడ నున్నది; (2) ఈ ద్వీపమున "తరశేతి" (3) దక్షిణ పశ్చిమమున "హోలా" (4) దక్షిణమున "మంతుసా" దీనికి పురు "మేనాహ" అనికూడ పేరుకలిగినది. ఈనాలుగుపాడు గు ద్వీపకల్పముల కులన నీ ద్వీపమున కెక్కుదు. సముద్రతీరము కలదు. ఈ ద్వీపముయొక్క హెచ్చునిడివి ఘమాదు 580 మైళ్లును. దీనికి నెక్కువ వెడల్పు ఘమాదు 500 మైళ్లుం దును. వీని వైశాల్యము ఘమాదు 71,470 చదరపు మైళ్లు. ఈ ద్వీపమునందు బహుళములైనను ఫలవంతమును సాధవంత మునై యున్నది. నావికాసాగ్రములు కాని చిన్ననలు లనే కము లున్నవి; వానిలో "జవమేజు" నది మిగులం బ్రధాన మైనది. నెట్లననగడము లనేకములు కలవు; వానిలో నుండు చేపల నవటివారు భుజించి జీవించెదరు. వరి, జొన్న, మొక్కజొన్న, కాఫీ మొదలగునవి ఫలించును. రూపమునందు ఎద్దువలె గొన్నియు నెక జంతు జాతి యీ ద్వీపమునందు మాత్ర మగవకున; మతీయుల బ్రపంచమునం దెవటను గన బడని యొక విధపుగు వానరజాతి యిచటం గలదు.

ఇచటి శ్రీ లోక విధ మగు వస్త్రమును దూదితో నేయుదురు. కాని వికోపాదేశమునుండి చొక్కగ వస్త్రములు లభించుచున్నందున వారు వస్త్రముల నేతను మానుచున్నారు. శలభ ద్వీపపు జనులు.

ఈ ద్వీపపు జనసంఖ్య యింపుమించుగ 15 లక్ష లుండును. వీరు మాటలాడు భాషలో గొన్ని "సంస్కృతపద ములును, మలయాళానా పదములును, యవద్వీపపదములును, బుద్ధతీతుల పదములును చేర్చబడినవి." ఆదిమవాసులైన "మంతుసా"లును, "బూగి" వారును "మలయ" జాతికి చేరిన వారని తోచుచున్నది.

పట్టణములు.

మీనాహస, మేనాహ, గోంట్లాలో, సలిల, గొవా, మంతుసార బోని, పలాసి అనునవి గొన్ని ముఖ్యపట్టణములు.

ప్రాచీనచరిత్ర

ఈ ద్వీపముయొక్క ప్రాచీనచరిత్రను దెలిసికొనటకు విశేషమగు నాధారములు కావరావు. యవద్వీపములోని 'మోజోపహిత' రాష్ట్రాధిపతియగు హయవర్ధన మహారాజు కాలములో ననగా 1380 సం॥ ప్రాంతమున "శలబ" (శలభ) ద్వీపమున శోకదండయాత్ర వెడలె ననుటకంటె యవద్వీప చరిత్రయందైన నీ ద్వీపవిషయమై యెక్కువగ వ్రాయబడి యుండలేదు. ఇట్లొకచరిత్రకారుడు వ్రాయుటవలన నిచటి యాదిమవాసు లొక ప్రదేశమునుండి మరొక ప్రదేశమునకు నివాసార్థము వెల్లుచుండుటచే నొక తెగవారితో మతీయొక తెగవారు సంబంధముకలిగియుండెననియును వీరిలో వీరుఅప్పు డప్పు డొకవోట తేరి వ్యవహారవిషయములలో పంచాయతీలవతుగా సంప్రతింపుకొను చుండి రనియును, వీరి కితరద్వీపములవలన విశేషచిహ్నులు కలుగుచుండ లేదనియును హిందూ మతవ్యాప్తనైతము బహుతత్వముగ నుండినట్లును తెలియుచున్నది. కాని యీ ద్వీపమునందు హిందువులు 14వ శతాబ్దప్రాంతమున బ్రవేశించి, ద్వీపమునకు "శలభ" నామ మిడి, మీనాహస, మంతుసార మొదలగు పట్టణముల నేర్పరచి

నందున కొందరుహిందూమతస్థులగు ధాజు లిచట రాజ్యము చేసి నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. మతీయు నిచటం బరిపాలనచేసిన గాజులు "గాజా" "నహాగాజా" యని పిలువబడుచుం డిరి. ఇచట కొన్ని హిందూ దేవాలయములు సికస్తూలో నున్నవి; వారి విషయ మింకను వివరముగఁ దెలిసికొనుట హిందూదేశీయులకుఁ గర్తవ్యము. ఆంగ్లలలో ద్రవ్యవంతులుగ నుండి విద్యావంతులుగ నున్నవారు కొందరు యవ, సుమిత్ర, భరణి, శలభ ద్వీపముల కేగి యచటి శాసనములు దేవాలయ ములు, చరిత్రలు మున్నగు వానిని బరిశోధించి మనభూతులగు ప్రాచీన హైందవుల గౌరవాతిశయంబులను సవిస్తరముగఁ బ్రయోగించెదరనునాశతోనా యోషినకొలది ముక్తసరిగవ్రాయఁ గదగిలినది. ఇట్లుటికి చమచమి 2000 సం॥ ల క్రిందట కృష్ణా నదీ తీరమున నుండిన ఆంగ్లలే ప్రప్రథమమున సుమిత్ర, జావా ద్వీపములకును, అచటినుండి లెక్కిన ద్వీపములకును వలస పోయి అనేక వందల సం॥లు రాజ్యములు చేసినందున నిట్టి పరిశోధన చేయు టాంగ్లల విధి యని నా నమ్మకము.

వికోపియులు.

ఈ ద్వీపమున బ్రథమమున బ్రవేశించిన యెకోపి యులు బుద్ధతీతులు (పోర్చుగీసువారు); వీరిచటికి 1512 సం॥ నఁ జేరి 1540 సం॥ లో మేనాహ పట్టణమున నొక వర్త కశాల నేర్పరచిరి. కాని యచటిరాజుతో కలహములం బెంచుకొని యీ ద్వీపముల వదలవలసిన వారైరి. డెన్మార్కు దేశస్థులును, ఆంగ్లేయులును ఇచటం బ్రవేశింప శ్రయ త్నించిరి. కాని వారికి సాధ్యము కాలేదు. 1607 సం॥ లో నిచటికిఁ జేరిన వలందా (డచ్చి) వారిందుఁ గృతార్థులైరి.

అప్పటికే ముస్లాము లచటికిఁ జేరి మంతుసార పట్టణ పురాజను తమ మతములొక జేర్చుకొని మతవ్యాప్తన మారం భించిరి. కాని, బోనిపట్టణపురాజు చాలకాలము ముస్లాము మతమును స్వీకరించిన తురకల నెదిరించుచుండెను. అందు వలన మంతుసార పట్టణ ముల్లానునకును బోనిరాష్ట్రపురా జానకును వైషమ్యము పెరిగి 1640 సం॥లో 'బోని' రాష్ట్రాధిపతి పరాజితుఁ డయ్యెను. మంతుసారరాష్ట్రపు ముల్లాను వలందావారి వర్తకశాలను నాశ మొనర్చినందున వలందావారు 'బోని' రాష్ట్రపురాజునకు శరణిచ్చుటయే గాక "శలభ" ద్వీప దక్షిణభాగమందు 1672 సం॥ మొదలు బోని రాష్ట్ర మును విజృంభింపఁ జేసినట్టియును, వలందావారి మాటపలుకు లలో నుండి నట్టియును 'రాజపాలకు' నికి' మంతుసారముల్లా ను జయించిన దేశమునంతయు నిప్పించిరి. ఐనను, 1696 సం॥ లో "రాజపాలకుడు" మరణించిన పిమ్మట నతనిరాష్ట్రములో కొంత భాగమును వలందావారా క్రమించుకొనిరి. అది మొదలు మంతుసార ముల్లానుతోడను బోనిరాష్ట్రపురా జుతోడను వలందావారు యుద్ధములు చేయుచుండిరి. 1814 సం॥ మొదలు 1816 సం॥ వరకు ఆంగ్లేయు లీ ద్వీపము నా క్రమించుకొనిరి. కాని మఱల వలందావారి కిచ్చివేసిరి. 1825 వ సం॥ లో వలందావారు దక్షిణపురాజులతో యుద్ధములు చేసి జయించిరి. ఇట్లు వలందావారి కీ ద్వీపములోని చాల భాగములు వశమయ్యెను. వీరిని 1859 సం॥ లో డచ్చినారి వలస సామ్రాజ్యములో జేర్చుకొనిరి.

ఈ ద్వీపముయొక్క యుత్తరభాగమున మాత్రము మీన హసారాష్ట్రపు హిందూరాజులు ముస్లామతమును చాల కాల మెదిరించిరి; కాని ఆరాష్ట్రము వికోపాదేశస్థులగు కాఫీ తోటలవారి వశములోనికి వచ్చిన పిమ్మట నచటి జనులు క్రైస్తవమతము నవలంబించిరి. ఈ విధముగ కొన్ని చిన్న సంస్థానములు తప్ప లెక్కిన ద్వీపమంతయును వలందా (డచ్చి) వారికి లోబడి వారిపరిపాలనలో నున్నది. (ఇట్లుటికిని కొం దరు హిందువులు, ముస్లాములు నీ ద్వీపమున నున్నట్లు తెలియు చున్నది.)

గారడి విద్య:— గత దిన సాయంత్ర మైదు గంటల ఇటీవల మా గ్రామమందలి పత్రికా పతన భ వ న ము న గారడివిద్య ప్రదర్శింపబడినది. దీని జూపిన యతడు కలకత్తా నగరవాసియగు నొక మహమ్మదీయ సోదరుడు. ఇతడు చూ పిన విద్యలు సామాన్యముగా బాములవాండ్రు చూపదగినవి గనే యుండినను గొన్ని మాత్ర మాశ్చర్య సంజనకములుగా లేకపోలేదు. ఇందునుగూర్చి యున్నదున్నట్లు వ్రాయుటకు ముందు మా పాఠకులను కొన్ని ప్రశ్న లకుగుచున్నాను.

1 ఈ విద్య నిజమా? లేక బూటకమా? నిజమగు నెడల నీశ్వర నియమముల నతిక్రమించుచుండలేదా? బూటకమగు నెడల సిద్ధాంతపరులు ఎట్లు? (ధర్మవర విశేషి)

సర్వజీవన్. (840)

ధాతుపుష్టి మందులన్నిటికి తల్లి

ఈ దివ్యవిధము సంజీవితో సమానమైనది. దీని సేవించినచో శీర్షవృద్ధి, బలమును, ధాతుపుష్టిని కలిగించును. 2. సమస్త మేహములు, నిశ్వాస, నిశ్పత్తి, శ్లీశవృత్తి, స్పష్టమైనము ఇంక మూత్రగ్వారములను సంధించెను అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజునంటిది. (8) రక్త మును శుభ్రపరచి వృద్ధిబొందించి జేహమునకు కాంతి తెచ్చును. 4. నరములకు సత్తువనిచ్చును గాన సర్వజీవన్ అనెదరు. ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలకు వృద్ధులు అంద రును ఉపయోగించవచ్చును. ఈ ధాతువృద్ధి మార్గము యొక్క మహత్త్వ సేవించినవారికే తెలియనగును.

వెల టిన్న 1 కి-20.0, పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్. జి. యస్. నాయుడు, కలియుగభీమ, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్ణమగు దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా? లేనిచో మాడిత్స విగర్ అను ఔషధ రాజమును వాడిమాడండి అమితత్వము నేతగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము, నరపటుత్వము లేమి మున్నగునవి యే కారణములచే గలిగిన వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందును అకాల వృద్ధాప్య మును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యావనకంతులచేయును. దృఢత్వమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. క్రొత్తరక్త ముద్భవించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషునిజేయును. గొప్పవీలువగల మూలికలచే సిద్ధము చేయబడినది. 48 మాత్ర లుగల డబ్బీ వెల రు 10—0—0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యే కము. నేడొక డబ్బానుకొని వాడి, దాని చతుర్థాంశమును ఫలములను పరికిలించుము. అనేకమందులు పనిచేయుని పట్ల నిది ప్రఖ్యాతి గాంచినది.

ప్రత్యేక నిర్మాతకులు, 836 మెయిన్ స్ట్రీటు మహాం పూనా. MADIX MANUFACTURING Co, (Dept 9) 335, MAIN STREET, Camp, POONA

126 చిన్న పురుషులు 100

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండుకలూడును. శ్రురైపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగువలె కేయిం బకట్లు విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈ చుండు పుండునకు, అలివ్యాప్తికియి పేరొందిన తేనెటిగ సహకారిగ నుండదగిన బంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిగో ధక నిగ్బంధ ద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన ఆచిరకాలముననే బట్టల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినవృత్తు.

కావున నిట్టి పరమశత్రువును

కామినియా నూనె

సహాయమున సంహరింపును. చుండును బోగొట్టును. తెండ్రుకలను రాలనివ్వదు. శ్రురైచుండును పోగొట్టును. తలకట్టుకు మరిచుక గుంధద్రవ్యము.

ఈ రీతిని నకలు నూనెలను తయారుచేయువారి మోస మున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 ని. పి. రు. 0—4—0 " 8-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0 ఉ చి త ము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్ధజాబీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగా బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లేయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని, నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. మద్రాసుయేజంటు:— మేనాతాపురుషోత్తంమూర్తి, 29, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్న నొప్పులకు చరమామృతము
చక్కని కబ్బిలో నూనె సీసా 1-కి వెల 0.2-0.

తలనొప్పుల మామృతము.
చర్మపు నొప్పుల కొరకు
కొరియన్ వాయువు
బొంబాయి నొప్పులకు.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతిముంబు నుండదనినది.

చరమామృతముతో నొంబూడేళ మంబు

చర్మపు నొప్పులకు చరమామృతము

దీనిని వివేకముగా నూడ చూచుచున్నాము.

అమృతాంజనము, దీనిని నొంబూడ అంబు చరమామృతము

వినియోగము. ట్రాన్స్-మెన్స్ 490

ఇది చూడవలెనది నొంబూడవలెనది. స్పెరిట్ సంబంధము
తేలిక. శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము
చర్మపు నొప్పులకు చేయబడినది. ఒక
బాట్లు వ్యక్తముమీద తగిన వాసన
వదలక యుండును. ఇతర వాసనల
వలెగాదు. మనోహరము కలిగించు
నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచినది
మును నెరుగ గలరు.

1/2 ట్రాన్స్ బుడ్డి 2.0-0
1 ట్రాన్స్ " 0.12-0
1/2 ట్రాన్స్ " 0.8-0

భర బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0 సాంపిల్ 0.0-8

వివేకముగా చూచుచు: తాము చెల్లించగలిగిన ధరకంటె
తేలికపరచినచో ధరభాగ్య చేయబడును.

ఈ త్రేణులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

ది చరమామృత పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నం. 1, సిగోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

చండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకానుమహార కస్తూరిమాత్రల నిప్పుడైనను
పరికింపుడు.

ప్రతి వ్యక్తియనకు లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింప
బడుచున్నవి.

ఇంద్రునిమాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోక్,
మలియన్, గోవా, ఫీజి, బెలెండ్, ఈస్ట్రాక్రియా, మున్నగు
ప్రదేశములవారు కూడ సీ సిద్ధాంతమును, ఈ పయోగించు
చున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకానుమహార" కస్తూరి
మాత్రల సీసా మియింటు నున్న చండల, మాటికి కైదుల
సమయమును, నిరీక్షించి, మొగ్గెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అశీతము, పాశ్చాత్యవాతము,
జ్వరము, మాంసము, నులబద్ధము, దగ్గు, గజమునోప్పి,
బలహీనత, అనాగోగ్యము, చెడ్డనీటిపానము గలగు వికారము,
విన్నపిడ్డలకు గలగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు
ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతమునే నేరకచే నాన్వేషింపగా
పోయి గుణము గలుగును.

రిజెప్టరైన్ యాన్వేషణకు గునుతులు, ప్రతి సీసా నుండును
జంబుకు; చూచి తీసికొనవలెను.

కైద్యశాలలో ననేకవిధముల లుగుగట్టియు ముదయోగము
రములగు సిద్ధాంతము మాత్రమే నుండెడియు యోగధర్మములకు
తయారు చేయుచుండును."

అనుపానపత్రము, ప్రతి సీసాతో గుండు
యుండును. 260 మాత్రలన్న సీసా 4 అబ్బాలు,
మూలము.

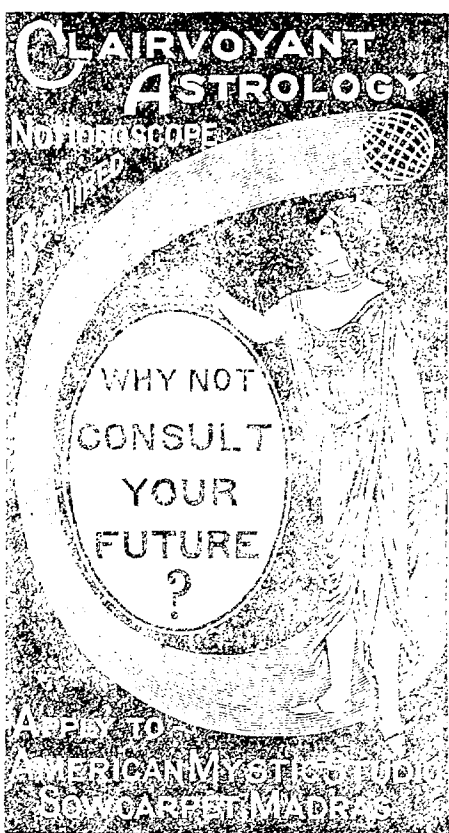
ది సీసాల మాత్రముల కెప్పించిపోయిన
టాబాల ఖర్చుతోచెరి రూ 1-8-0

12. సీసాల మాత్రముల కొనిన 2-12-0

25. సీసాల మాత్రముల కొనిన 5.0-0

సమస్త రోగములకు మావద్ద అయ్యున్న
దీనిని సిద్ధాంతములు చూచుచు.

వినియోగము:— సీ సీతా రామ వైద్యశాల, మైసూరు.

సీ భవిష్యత్తును గూర్చి

జాతక మవసరము లేదు

నీ కృత్రి, వ్యాపారము, అగోగ్యము, స్నేహితులు శత్రువులు, ప్రమాద
ములు, వివాహములు, కరీషిమములు, వ్యవహారములు మున్నగు
వాటిని గూర్చి నీవు స్వయముగగాని, ఈ త్రేణము ద్వారా గాని సంప్రదించ
వచ్చును.

ఈ త్రేణములద్వారా తెలిసికొనగోరునపుడు తెలుపవలసిన విషయములు:
పూర్తియైన పేరు, ప్రస్తుతవయసు, తల వెండ్రుకలు, కండ్లయొక్కరం గు
ప్రశ్నలవివరము, ఈ త్రేణము వ్రాయుచున్నపుటి సరియయిన కాలము.

ధరలు

ఏమూడు ప్రశ్నలకయినను	రూ. 5-0-0
కన్నకనము, కర్మము వెల	" 5-0-0
కండ్లయొక్కరము	" 10-0-0
తలవెండ్రుకలు ముఖవిషయములు	" 15-0-0
శరీరకాలఫలము	" 25-0-0
తేజులు మున్నగువివరములతో	" 50-0-0

చివరవాడు:— అమెరికా చేకపు మిస్టిక్ మూడియో,

14, వెస్టెన్ నెయ్ క్లాస్ పీస్,

నాపుకారుపేట, నందరాసు.

845

చాధాపీడితులకు వరము: నివోడిశా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసరిల్లా

అపరకుభ్రపు రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిక్కిమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను
తొంద్రము, ప్రాతశోషలను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తపు శుభ్రకారిణి

(26)

కనావధిసార్వభల్లా గుణ మిచ్చుట, నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన రోగములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, నులబద్ధకమును కాల్చసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాగోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 ట్రాన్సుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తెటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్వాడి, నెం. 2, బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No 2, BOMBAY.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గముల
చంకజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెరిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోష్టచార్మియే మేమేభరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయును.

219 వైద్యశాస్త్రి, మనోరంజన్ గోవిందజీ,
చరమోగ్యుని బోధనలయ 186, బ్రాహ్మణ మహాను.

శ్రీశ్రీమతై నోసాలక్ష్మణ గోకలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రములు

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. భిక్షులు ప్రత్యేకము.

అంధ్రవత్రికా కార్యాలయము

పోష్ట బాక్సు 212, నాదూరు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్లకు చెయ్యరంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండ్ల చెయ్యనది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డిజి అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wattles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
నుంచిది. దీనిని నాధారముగా నైలువే కంపెనీలు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు
విచ్చువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుండును. కాలిఫోర్నియాని పసిఫిక్ ప్రావిన్సుగాని యుండును.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజ్యు:—వి సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్.

తిరూచెళ్ళ వెం. 5533 రు,

మందరాసు

389

(వై కామోజెషన్ గోరునవ్వును ఈపత్రిక పేరునూడ నువాహరింప గోరుచున్నాము.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.
కరోలా.

వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, నవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదము గావు, దినము కాలిగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యేలాగున గర్భి కోధన గావించును.

½ పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి నెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రేణు గారి
లీవరు టానిక్.

వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు శాధలకును, అలసత్తును, ఆకలిశాధకును, వికాసవిహీనతకును అగోచర కును, తల తిరుగుటకును, విసుగుకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.

సీసా నెల రు. 1-8-0.

కుల్ హట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తడిచామే మినమినలాకు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. సదోష లితము శాశ్వతము.

ఈ సాల్ఫ్యూరేట్ వెట్టె 1-8 రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

దబ్బియు. ఇ. స్టిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవైతిక వేరును దాహరించ గోరెదము
368

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ
1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని యజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో లోభములముగా పొందవచ్చును. దుర్భాషముకల్గ బాల్కములోనే ధాతునవ్వము కలిగినవారికి వృద్ధయశోకము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బను కేవలించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి పోవును. బల వీర్యగంధములయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుఖముగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, శ్వాసస్థలితము మానును, ధాతువు మూత్రముగో కలిసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. క్షయ కృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ మానును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరితరహాది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూత్, కాందహాల్, జెలేములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటచే నునలేకపు 4 గురు మనఃస్థుల బలము ఆశేషముగ ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను కేవలించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప పండులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 దబ్బము 15 గోజులు ఉపయోగించుట దారికల్ల వృత్తిగ నుఖముకలుగును. 2-3 దబ్బములు ఉపయోగించినచో జ్వాలితము వరకు నుఖమిచ్చును.

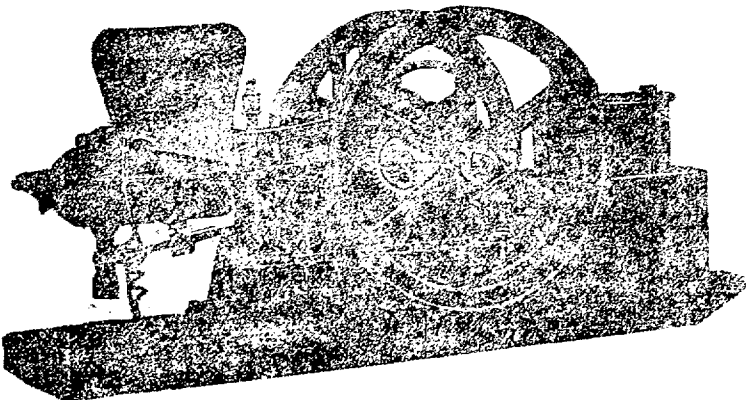
అధికారాధిపతి పొద్దులతో పంపబడును.

15 తులాయి దబ్బి నెల రు. 2-0-0.

లీచాలఖర్చు 1-3 దబ్బాలకు 6 అణాలు

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవస్థ్యకోట్ల, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమె కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

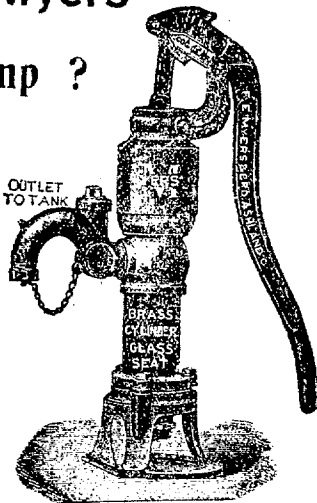
ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుంపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేర్టీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

నెల అతిసులభము, పనిచేయుంచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6 బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వర్జిప్రాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. నెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.

బెన్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాకు నెం. 63 మదరాసు.

327

What is a Myers PATENTED
Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

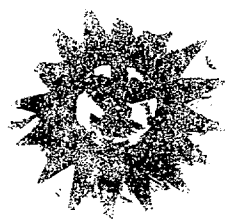
K. B. Joshi & Co.,
321, Hornby Road Fort Bombay.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముః సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త :- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. విష్ణువైజ్ఞా చక్రవి గ్రంథము. నెల రు. 6-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వు
కుంకుమ

పువ్వు
కుంకుమ

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాగ్జులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్.టి. మహమద్ అండు కో,
[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ, కాశీగోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సక్లయిచేతురు. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

హనుమా బోరక్కు సబ్బు.

వీనియందు సంతోష తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసం బంధమును పుండ్లు, దు రద, గజ్జి, పొడలు మొదలగు వర్మ వ్యాసములు ఆత్మాశ్చర్యముగాభాగగును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, మనుపును, నాణెము యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్ల మా హనుమా బో గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపుడు. (751)
రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు,